

fuzinarj

Leto XXI

Ravne na Koroškem, 15. junija 1984

Št. 6

Delati dobro je pravica in dolžnost

V borbi za obstoj in razvoj ter boljši kos kruha je bilo včeraj, je danes in bo jutri najvažnejši dejavnik v razvoju človeka delo. Včeraj z rokami in orodji, danes s stroji, jutri z računalniki in roboti, vendar zmeraj v odvisnosti od človeka, njegovega znanja, moči, volje, iznajdljivosti in natančnosti je bilo in bo za človeka potrebno delo opravljeno. Od uspešnosti dela je bil in bo odvisen naš položaj v družbi, ki je lahko boljši ali slabši in o tem, kakšen bo, moremo in moramo danes odločiti sami.

Ze v prvi številki 1. letnika Fuzinarja je zaslediti pozive k dobremu delu v proizvodnji, danes sicer uporabljamo besede, kot so stabilizacija, produktivnost, ekonomičnost itn. Obdobje krize, v kateri se trenutno nahajamo in jo tudi občutimo, pa še posebej zahteva od slehernega izmed nas še večjih naporov, da vsak svoje delo čim bolj opravi, zato da bomo preživeli in jutri živeli bolje kot včeraj in danes. Cilj, ki ga imamo pred sabo, nam je vsem jasen. V kakšni meri bomo svoje načrte uresničili, pa je odvisno od naše pripravljenosti za delo. Včeraj smo se borili za goli obstoj, sadove dela pa je uživala peščica posameznikov. Danes se borimo za to, da bi v celoti odločali o pravični razdelitvi sadov našega dela in samo vprašanje časa je, kdaj bomo to v praksi uresničili, saj nam naše samoupravljanje, ustava in zakon o združenem delu to že omogočajo. Prav tako velika želja, potreba in zahteva, kakršna je po odločanju o rezultatih našega dela, mora biti tudi po dobrem delu v proizvodnji potrebnih dobrin, saj drugače ne bomo imeli o čem odločati.

Pravico in dolžnost imamo, odgovornost in možnost je pred nami, da delamo dobro, da naredimo več, hitreje, kvalitetneje in s čim manj stroški. Da uspemo, je nujno sodelovanje vseh, potrebna je dobra organizacija in delitev dela, pomemben je vsak kilogram jekla in naših proizvodov ter njihova kvaliteta, vsak privarčevan material in energija. Sleherno uro delovnega časa moramo dobro izkoristiti. Uspeli bomo le složni, brez zapiranja v ozke skupine ali tozde, usklajeno mora delovati sleherni člen v verigi našega kolektiva. Zato za nedelo in tiste, ki bi želeli samo odločati o rezultatih našega dela, ne pa tudi prispevati, med nami ni prostora.

Sindikot kot celota se bo in se mora boriti za nagrajevanje po delu in rezultatih dela, za samoupravljanje in z enako zavzetostjo za čimvečjo, kvalitetno ter poceni proizvodnjo. To bo za nas in naše otroke večja socialna varnost ter boljši jutri.

Franjo Miklavc

Z AKCIJSKE KONFERENCE ZK ŽELEZARNE RAVNE

Spodbujati ustvarjalno delo

17. aprila 1984 je bila akcijska konferenca komunistov železarne Ravne o inovacijski dejavnosti. Povzemamo uvod Franja Krivca o položaju in vlogi ustvarjalnosti v železarni in razpravo:

V železarni Ravne delimo tehnološko ustvarjalnost na dve področji, in sicer na načrtovano

razvojno raziskovalno (RR) dejavnost in množično inovacijsko dejavnost (MID). Glede pogostih kritik, da moramo tudi inovacije planirati, lahko pojasnimo, da je področje našega RR dela planirano in v razvoj in raziskave vlagamo planirana sredstva. Na področju MID pa je planiranje lahko dokaj sporna zadeva. Nikakor namreč ne moremo vnaprej predvideti in planirati, kdaj se naj komu utrne kakšna ideja. V RR dejavnost načrtno vlagamo in s tem v zvezi je treba tudi povedati, da v celoti brez tujega znanja ne moremo, to pa ne pomeni, da smo pri prenosu tujega znanja pasivni posnemovalci, temveč se zanj odločimo le, ko nam bo to služilo za nadaljnji razvoj. S tujimi partnerji smo pri sodelovanju enakopravni in v zadnjem času nastopamo tudi kot pobudniki oziroma prodajalci znanja tako doma kot v tujini. To pomeni, da doslej nismo nikoli podlegli licencomaniji.

Področje MID imamo že dalj časa urejeno formalno pravno in organizacijsko. Za prenos inovacij v prakso imamo sprejeto t. i. projektno organizacijo in sistem strokovnih timov, kar nam zagotavlja interdisciplinarni pristop.

Pravice iz ustvarjalnosti v naši DO grede tako delavcem na obdelavi materiala kot delavcem na obdelavi informacij, kamor so vključeni tudi delavci v RR

(Nadaljevanje na 2. str.)

Uršlja gora za praznik

PRAVA POT JE V SKUPŠČINO

Obisk predsednika predsedstva SRS Franceta Popita v Železarni Ravne

Popitov obisk v naši železarni 24. 5. 1984 je imel dva namena: ogled robotov v čistilnici tozda Jeklolivarna in razgovor s predstavniki SOZD o problematiki Slovenskih železarn.

Robot je bil izhodišče za pogovor o razvoju SOZD. Razvojne razlike v posameznih njenih delovnih organizacijah so ogromne, saj velja Železarna Ravne za eno najbolj razvitih železarn v Jugoslaviji, na drugi strani pa imajo na Jesenicah še martinovke. Cilji dolgoročnega razvoja so sicer jasni: zmanjšati količino in osvojiti vse najzahtevnejše kvalitete jekla, a njihovo uresničevanje je težko.

Tovariš Popit je poudaril, da je uvajanje avtomatizacije prava pot nadaljnjega razvoja. Zaradi nje se ni bati brezposelnosti, kajti velike možnosti zaposlovanja so še v terciarnih dejavnostih. Celotno proizvodnjo je treba zasnovati na znanstvenih izhodiščih, vključiti vanjo najboljše kadre in jih ustrezno nagraditi. Toda razvijati in uveljavljati moderno tehnologijo je smiselno le toliko, kolikor resnično ustreza našim razmeram.

Za sprotne največje težave je tovariš Popit nakazal naslednjo rešitev: zanje mora izvedeti celotno slovensko združeno delo, zato je z njimi treba seznaniti skupščino SRS, predvsem zbor združenega dela. Samo tako bo možno odpraviti izgubo, v kateri se je predvsem zaradi cenovnih neskladij, velikega uvoza reprodukcijskega materiala in ogromnih deviznih anuitet znašla tudi SOZD.

H. M.

(Nadaljevanje s 1. str.)

dejavnosti. Seveda ne more njim biti priznana inovacija iz rednega dela oziroma mora presežati pričakovane rezultate njihovega rednega dela ali pa segati na drugo strokovno področje.

Železarna Ravne spada med uspešnejše delovne kolektive, vendar z doseženim ne moremo biti povsem zadovoljni. Čeprav se letno odobri prek 100 inovacijskih predlogov in znaša letni povečani dohodek, ustvarjen z inovacijami, prek 280 milijonov, za kar prejmejo avtorji skoraj 5 milijonov din, z doseženim ne moremo biti zadovoljni. Predvsem nismo zadovoljni z mno-

žičnostjo. Še vedno so inovacijski predlogi več ali manj plod slučajnosti in z doseženim ne bomo zadovoljni prej, preden inovacija v celoti ne postane del proizvodnega procesa.

Da bi se približali temu cilju, načrtujemo več poti. Predvsem je treba projektno organizacijo in strokovne time intenzivneje vključevati v poslovni proces. Za dosego večje množičnosti pri neposrednem delu se nameravamo poslužiti krožkov oziroma USOMID, s čimer nameravamo dati samoupravni delovni skupini tudi vlogo ustvarjanja in ne samo razpravljalca pri delitvi, kot je bilo praviloma doslej. Tu pa gre tudi za spremembo misel-

nosti, ko naj bi večina delavcev imela namesto rutinskega inovativni pristop pri reševanju problemov. Proces pa je dolgoročen.

Razprava je opozorila na več odprtih vprašanj.

— Potrebno je dodatno izobraževanje delavcev za proizvodnjo, za delo z novimi stroji.

— Najprej je treba spraviti tehnologijo na normalen nivo in jo šele nato z inovacijami izboljševati.

— Inovativno dejavnost (predvsem množično) morajo obravnavati tudi delavski sveti tozdov in delovnih skupnosti. Tako bi samoupravljanje bolje povežali s tehniko. To tudi ne sme biti kampanjska akcija, ampak stalna.

— Bolj bi morali izmenjavati izkušnje pri inovacijah s sorodnimi tozdi in delovnimi organizacijami.

— Nevoščljivosti na tem področju moramo stopiti na prste, kjer se pojavi, bolj pa tudi uveljaviti nagrajevanje po delu. Ne smemo dovoliti, da bi prevladalo sivilo uravnalovke.

— Raziskovalci so res zadolženi za izboljšave, ki so usmerjene, bolj pa bomo morali ugotavljati uspešnost posameznikov.

Komunisti so povzeli, da je v težkih časih sama pridnost premalo in ji mora pomagati tudi ustvarjalnost. Delavce moramo na različne načine spodbujati k ustvarjalnemu delu. Materialna stimulacija pri tem ne sme biti problem.

Inovativna dejavnost naj bo redno na dnevnih redih organov upravljanja.

(Vir: zapisnik akcijske konference)

REFERENDUMSKO ODLOČITEV JE MOŽNO SPREMENITI SAMO Z REFERENDUMOM

Poreferendumska seja koordinacijskega odbora za izvedbo referenduma pri Skupščini občine Ravne

V oceni referenduma je odbor naglasil, da so bile priprave za izvedbo referenduma dobre. Presenetila je zelo visoka udeležba na voliščih, saj je bila poprečno prek 90-odstotna in je nedvomen izraz zupanja ljudi.

Referendum je uspel v sedmih krajevnih skupnostih Mežiške doline: Črna, Žerjav, Sentanel, Prevalje-Polje in Prevalje-Trg, Kotlje ter Leše. Ljudje iz teh krajevnih skupnosti bodo plačevali samoprispevek za svoj krajevni in občinski program po sprejetem vrstnem redu. Začne se s 1. junijem, prvič pa bo odtegnjen od OD 15. julija. Za osnovo višine prispevka posameznika bo vzet njegov letni dohodek.

Referendum ni uspel v drugih sedmih krajevnih skupnostih: Mežica, Holmec, Dobja vas, Ravne-Trg, Čečovje, Javornik-Sance in Strojnska Reka. Vzroki za to so različni. Med njimi je več predstavnikov krajevnih skupnosti izpostavilo samske domove, za katere prijavno — odjavna služba nima točnih seznamov stanovalcev, mladino, ki je bila marsikje preveč v ozadju, neurejeno infrastrukturo, napake iz prejšnjih samoprispevkov itd. V vseh teh krajevnih skupnostih bodo v zakonskem roku referendum ponovili, pred ponovitvijo pa bodo morali vzroke za neuspeh sedanjega temeljito preučiti in se nadaljnje akcije lotiti zelo skrbno. O tem, na kakšen način se bodo te krajevne skupnosti nato vključile v plačevanje, in o tem, kako v primeru, če tudi ponovljen referendum ne bo uspel, se bo po pravnih določilih izrekel koordinacijski odbor na naslednji seji junija. Poudaril je, da bo sprejel odločitev, enakopravno za vse ljudi Mežiške doline.

H. Merkač

Naše delo v aprilu

Zaostanek za predvidenim planom skupne proizvodnje znaša 6,8 odst., v kumulativi 3,3 odst. Za planom odpreme smo zaostali 13,4 odst., v kumulativi 5,2 odst. Pri fakturirani realizaciji smo zaostali 25,4 odst., v kumulativi 16,5 odst. Izvoz smo v dolarski vrednosti dosegli 67,6 odst., v kumulativi 81,8 odst., pri dinarjih 58,1 odst., v kumulativi 67,3 odst. Vrednostna prodaja na domačem trgu je zaostala za 20,3 odst., v kumulativi 11,4 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

V JEKLNARNI predvideni plan ni bil dosežen zaradi zastojev na 25 in 40/8 t eI. peči. Zastoji so bili posledica podaljšanja remontov in okvar na livnih žerjavih v novi jeklnarni. Še večji problemi pa nastajajo pri izva-

janju programa. Pomešano in nekvalitetno staro železo je povzročilo izdelavo okoli 15 odst. šarž izven programa. Zaradi stalnega pomanjkanja nekaterih Fe legur tudi ni bilo mogoče redno izdelovati železnega asortimenta.

Glavni vzrok nedoseganja plana v JEKLOLIVARNI je pretežno zelo kompliciran asortiment, ki je zahteval nadporečje vložnih delovnih ur in ozko grlo v termični obdelavi. Zaradi termične obdelave je zaostalo okoli 100 t litine, kar je povečalo medfazne zaloge.

Zaradi pomanjkanja vložka je v VALJARNI zaostala proizvodnja gredic. Težave so nastajale tudi zaradi izvenprogramsko izdelanega vložka. Večkratna menjava proizvodnih programov je imela za posledico slabšo izrabo časa proizvodnje. Kljub slabši oskrbi z vložkom in remontu

»En kovač...«

ogrevalnih peči pri kovaškem stroju je TOZD KOVAČNICA preselila predvideni plan skupne proizvodnje, vendar na račun zmanjšanja medfaznih zalog, kar se bo odrazilo v naslednjih mesecih. Ob pomanjkanju vložka in okvarah na posameznih strojih je tudi TOZD JEKLOVLEK zaostala za predvideno proizvodnjo.

Od mehanskih TOZD predvidenega mesečnega plana nista dosegli TOZD ORODJARNA in STROJI IN DELI. Za planom pa so zaostale tudi TOZD KOVINARSTVO, ARMATURE in BRATSTVO. V Orodjarni je zaostala odprema orodja za KAT. Stroji in deli pa zaostajajo pri valjih (neugoden asortiment) in stiskalnicah, ki jih zaradi termičnih zamaknitev ne morejo odpremiti, čeravno so dokončane.

Kljub doseženemu planu proizvodnje TOZD Pnevmatične stroje pestijo nenehne okvare na že itak iztrošenih strojih. Težave pa so nastajale tudi pri termični obdelavi odkopnih konic. TOZD TRO pesti predvsem pomanjkanje reprodukcijskega materiala in delavcev. TOZD Kovinarstvo zaostaja zaradi pomanjkanja vložka za zobate vence. V TOZD Armature pa se povečujejo zaloge proizvodnje za Sovjetsko zvezo, ki bodo odpremljene v naslednjih mesecih.

PRODAJA DOMA

Predvideni plan prodaje na domačem trgu so dosegle TOZD Kovačnica, Stroji in deli, Pnevmatični stroji, Vzmetarna in Armature, medtem ko so ostale TOZD pod predvidenim načrtom. Prodaja v delovni organizaciji je bila dosežena 77,3 odst., v kumulativu 91,1 odst. Vrednostno 79,7 odst., v kumulativu 88,6 odst.

NABAVALA

V aprilu je bil dotok starega železa umirjen. Glede na delno zmanjšanje zalog na skladišče bodo nujno potrebne nadaljnje dobave.

Pri dobavah ferolegur proizvajalci še vedno zahtevajo plačilo razlike v ceni el. energije ter plačevanje dodatkov za kvaliteto in granulacijo. Kljub vsem naporom pa ne uspejo ustvariti normalnih zalog in dobave tečejo »iz rok v usta«.

Veliko večje pa so težave pri oskrbi izdelkov iz barvnih kovin, izstopajo predvsem baker in bakreni izdelki.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V aprilu je znašal izkoristek delovnega časa 81,63 odst., odstopnosti 18,37 odst. Odstotnosti so bile razdeljene takole:

- letni dopust 4,95 %
- izredno plačani dopust 0,68 %
- službena potovanja 0,35 %
- bolezniki 7,38 %
- prazniki 3,90 %
- druge plač. odsotnosti 0,91 %
- neplačane odsotnosti 0,20 %
- ure v podalj. del. času 1,30 %

IZVOZ

V aprilu je bil načrtovani konvertibilni izvoz dosežen 92,6 odst. Največji izvoz je dosegla TOZD Valjarna 141,5 odst. Od ostalih TOZD so se načrtu še najbolj približale TOZD Jeklolivarna, Industrijski noži in Vzmetarna, medtem ko je bila realizacija ostalih TOZD izredno slaba.

V zadnjem času se na inozemskih trgih zopet opaža rahla oživitve gospodarske dinamike, kar je razvidno iz povečanja števila povpraševanj tako po polizdelkih kot tudi po nekaterih finalnih proizvodih. Povpraševanje po paličastih jeklih v valjani, kovani, vlečeni in brušeni izvedbi močno presega naše izvozne možnosti. Tako imamo že v maju praktično zaključene vse količine navedenih polizdelkov v okviru letnega načrta Valjarne, Kovačnice in Jeklovleka.

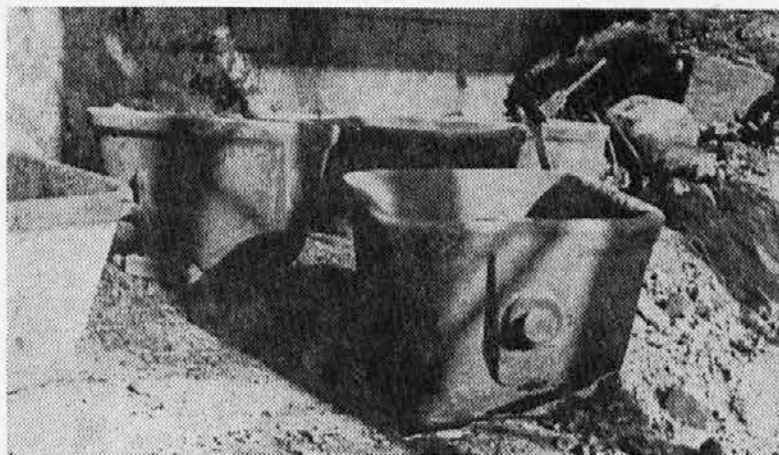
Glede na sedanjo tržno situacijo na inozemskih trgih bi bilo

OSKRBA Z ENERGIJO

Tudi v aprilu so bili vsi obrabniki oskrbljeni z vsemi energetskimi mediji. Primanjkovalo je le mazuta, ker ga na trgu ni mogoče nabaviti v zadostnih količinah.

V aprilu je bilo nabavljeno:

- elektro energ. 20.168.000 kWh
- zemelj. plina 4.432.140 Sm³
- butan propana 20.490 kg
- mazuta 1.119.010 kg
- karbida 15.795 kg
- acetilena v jeklen. 396 Nm³
- kurilnega olja 10.200 l
- hladilne vode 1.170.838 m³
- proizvedeno pa:
- higienske tople vode 7.900 m³
- kompr. zraka 4.700.000 Nm³
- kisika 408.395 kg
- čistega dušika 9.160 Nm³
- kisika 408.395 kg
- čistega dušika 9.160 Nm³
- tehničnega dušika 18.240 Nm³

Korita

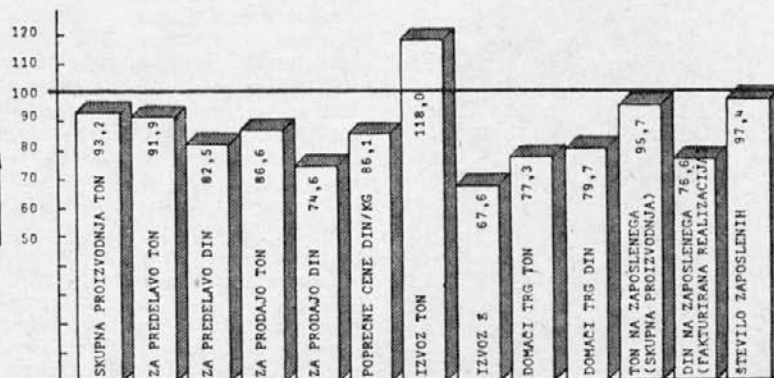
treba razmisliti o povečanju izvozne kvote navedenih izdelkov za leto 1984, istočasno pa bi bilo treba sprejeta izvozna naročila realizirati v dogovorjenih dobavnih rokih. Neizpolnjevanje dobavnih rokov se pojavlja pri vseh izdelkih, kar povzroča veliko nezadovoljstvo pri kupcih.

UVOZ

V aprilu je bila oskrbljenost z uvoznimi materiali kritična, saj nam je zmanjkalo grafitnih elektrod Ø 400 mm in jedavca. Izpad pri elektrodah smo premetili s posojilom iz Železarne

Štore, pri jedavcu pa z interventnim uvozom iz RZM (naročen pa je na Kitajskem). Tudi stanje pri ferolegurah je slabo, predvsem manjkajo obljubljene količine od »Energoinvesta« in »14. oktobra«, ki sta se v smislu združevanja deviz obvezala uvoziti za nas ferolegure. Sicer pa je splošno stanje na področju združevanja deviz slabo. Kompenzacijski posel S & B je sicer stekel, vendar z velikimi težavami, ker se mi zaradi procedure pri LB ne uspejo držati plačilnih rokov. Zato pričakujemo večje motnje pri uvozu v maju.

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V APRILU

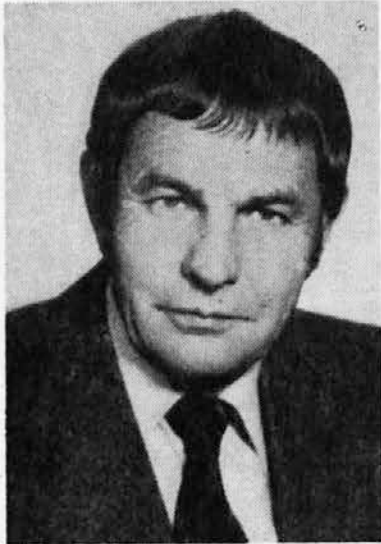
TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ \$		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	april	kumul.	april	kumul.	april	kumul.	april	kumul.	april	kumul.	april	kumul.
JEKLARNA	96,9	97,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	93,4	91,2	94,6	92,5	85,1	82,0	93,6	94,5	74,1	78,4	87,5	82,8
VALJARNA	88,2	96,6	82,6	92,3	64,8	79,8	141,5	103,9	112,6	84,9	51,2	78,3
KOVAČNICA	103,9	103,0	101,9	112,5	96,0	108,1	67,4	116,6	55,0	95,5	105,7	108,6
JEKLOVLEK	87,8	86,5	83,6	87,5	79,5	82,8	64,0	81,2	42,9	67,3	88,1	86,2
ORODJARNA	66,6	72,8	65,6	77,1	75,2	84,5	152,1	148,4	138,6	129,1	54,6	70,1
STROJI IN DELI	84,6	81,7	82,1	85,8	70,4	77,8	5,5	71,4	5,2	60,9	101,8	86,0
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	101,1	90,0	86,2	84,7	81,5	82,4	63,6	49,4	56,1	43,3	-	-
- GREĐICE	186,2	109,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	134,5	97,8	86,2	84,7	62,0	63,0	63,6	49,4	56,4	43,8	67,9	83,2
PNEVMATIČNI STROJI	108,2	114,7	117,0	114,6	99,7	97,8	47,4	13,4	39,7	11,4	102,3	101,6
VZMETARNA	104,6	106,0	103,7	106,5	90,0	93,7	38,2	44,8	31,3	36,7	108,8	112,0
TRO	105,1	98,0	86,5	97,9	78,5	101,0	44,3	58,8	36,3	48,0	94,6	119,5
KOVINARSTVO	66,4	79,4	65,9	78,2	64,8	76,8	33,1	8,3	27,4	6,8	67,9	80,2
ARMATURE	30,2	49,9	31,2	50,0	48,0	63,2	4,1	22,6	3,7	21,4	106,6	118,3
BRATSTVO VARVARIN	59,3	57,2	18,7	37,0	11,5	37,3	-	-	-	-	12,8	41,6
KALILNICA	-	-	-	-	104,8	113,5	-	-	-	-	104,8	113,5
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	76,7	78,3	-	-	-	-	76,7	78,2
DELOVNA ORGANIZACIJA	93,2	96,7	86,8	94,8	74,6	83,5	67,6	81,8	58,2	67,3	75,7	88,6

BESEDA TOZDOV

Vladimir Rac dipl. inž., ravnatelj tozda Jeklarna:

»V letošnjem prvem četrtletju je imel tozda Jeklarna prvič v svojem obstoju izgubo. Ta je znašala 82 milijonov dinarjev, nepokrite obveznosti v celoti pa 139 milijonov. Že lani so bili naši proizvodni rezultati taki, da nismo mogli pokriti vseh obveznosti, letos pa smo prvič pridelali izgubo. Nastala je zaradi neuskajenosti nabavnih in prodajnih cen. Tudi v aprilu se stanje še ni popravilo, vse pa kaže, da tudi polletja ne bomo mogli zaključiti pozitivno.

Skupna proizvodnja v letošnjih prvih štirih mesecih je znašala 75.138 ton, načrtovali pa smo 78.551 ton jekla, torej smo operativni plan dosegli 95,6-odstotno. Prihodek je bil za 68,6% višji kot v enakem lanskem obdobju, porabljenega sredstva pa so se povečala za 75,3%. Celotni dohodek je za 10,3% nižji od planiranega, porabljenega sredstva pa le za 4,5%. Da so za tako razmerje krive cene, dokazuje podatek, da so specifične porabe v tozdu Jeklarna na zadovoljivem nivoju, v okviru planiranih in doseženih v prejšnjih letih.

Vladimir Rac

Materialni stroški so narasli zaradi velike podražitve električne energije in uvoženega materiala, ki ga kupujemo sicer manj kot prejšnjega leta, stroški pa so zaradi razvrednotenja dinarja višji.

Na domačem trgu smo zaradi splošnega pomanjkanja vseh reprodukcijskih materialov prisiljeni kupovati tudi manj vredne in nekvalitetne po enakih ali celo višjih cenah kot dobre, če jih sploh hočemo dobiti.

Kakor lani smo imeli tudi letos doslej zelo nekvalitetno staro železo, kar je posledica akcije »očistimo Slovenijo.« Ker so šarže raztapljale z nepredvidenimi in neustreznimi elementi, smo morali marsikdaj elemente, ki so bili v nižjih odstotkih, dolegirati, da smo sploh naredili uporabno jeklo, čeprav ne tistega, ki smo ga hoteli.

Jasno je, da je iz slabih materialov težko narediti dobro jeklo, čeprav izkušeni jeklarji pogosto

tudi to zmorejo. Nas pa pestijo — ob vsem drugem — še kadrovske težave. Imamo premalo ljudi, predvsem kvalificiranih in izkušenih. Starejši odhajajo v pokoj, prihajajo pa mladi, brez delovnih izkušenj, pogosto z malo želje po delu in le z željo po plači. Včasih mora popolnoma neizkušen delavec prevzemati dela in naloge topilca in njegovega pomočnika, kar vpliva na intenzivnost in stroške proizvodnje, dodatno pa je obremenjen še delovodja, ki mu zaradi tega zaostaja njegovo delo.

Ne pričakujem, da se bo kadrovska situacija pri nas kmalu izboljšala. Problem je še v tem, da iz usmerjene šole prihajajo učenci brez praktičnega znanja.

Vendar bomo v Jeklarni storili vse, kar je v naših močeh, da bi se proizvodni in poslovni rezultati popravili. Pozitiven premik je že v tem, da se je izmeček, ki je bil lani zelo kritičen, letos precej znižal, doseči pa moramo, da ga bo še manj. Zmanjšati moramo tudi še porabo materialov in proizvodne stroške.

Vse pa ni odvisno samo od nas. Predelovalni tozdi bi nam lahko pomagali s tem, da bi dosledno sortirali in označevali odpadno jeklo. To jih že dolgo prosimo, a se ne zganijo. Pričakovanih rezultatov ne daje tudi terminal Surovine v Mariboru. Njegova opremljenost se sicer izboljšuje, kljub temu pa v bližnji prihodnosti še ne bo bistveno izboljšal svojih uslug, torej bo prihajalo k nam še naprej nesortirano in kosovno neustrezno staro železo, kar nam dela težave pri zalaganju peči.

V težavnem položaju je tozda tudi zaradi velikih investicij. Odplačevati moramo še anuitete, naprave pa še ne dajejo rezultatov, kakršne pričakujemo, ko bomo novo tehnologijo popolnoma obvladali.

Izgubo so ob koncu prvega kvartala povzročile še povečane zaloge polizdelkov v Valjarni, Kovarčnici in Jeklolivarni, ko se bodo zmanjšale, se bodo finančni kazalci za nas izboljšali.

Zaradi velikega povečanja materialnih stroškov razmišljamo o tem, da bi morali preveriti ključne delitve celotnega prihodka med tozdi, ki obračunavamo skupni dohodek. Če bi ga spremenili, bi se breme porazdelilo tudi na predelovalne obrate.

Slavoljub Topić dipl. oec., ravnatelj tozda Bratstvo Varvarin:

»Po dveletnem delu in izgubah, izkazanih po zaključnih računih za leti 1982 in 1983, je sledil pravi ukrep, ki bi ustvaril pogoje, da o izgubah ne bi več govorili. Poleg izgub, ki jih želimo in moramo odpraviti, obstajata tudi želja in možnost za izvoz na konvertibilni trg.

Za vse to so potrebni določeni pogoji, ki so vsebovani v naslednjem:

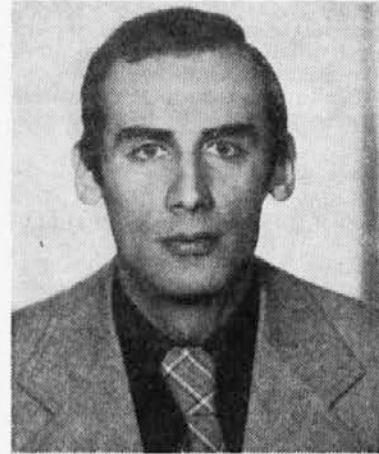
1. Razvoj tehnične dokumentacije in tehničnih postopkov proizvodnje pil in rašp, ki je doslej izostal.

2. Saniranje stanja, v katerem so stroji in naprave za proizvodnjo, se da doseči z optimalno zagotovitvijo rezervnih delov.

3. Najosnovnejše izboljšanje pogojev za proizvodnjo — zmanjšanje hrupa na posameznih delovnih mestih.

4. Predpis pogojev in normativov za nabavo vložnega materiala in pogojev, ki jih morajo doseči gotovi proizvodi.

Te naloge so bile postavljene po prihodu tovarišev iz tozda RPT, ki so najprej pregledali stanje, nato pa je poslovni odbor sestavil delovno skupino, ki jo vodi tov. Tone Pratnekar. Opisane naloge bi bremenile konto osvajanja proizvodnje.

Slavoljub Topić

Menim, da bi vlaganja v »osvajanje proizvodnje« bila po eni strani manjša od dosedanjih pokritij izgube, po drugi strani pa bi bili ustvarjeni pogoji za izboljšanje kvalitete naših proizvodov zaradi konkurenčnosti in poti na tuji trg, za povečanje produktivnosti, izboljšanje ekonomičnosti in boljše izkoriščanje delovnega časa, kar je vse v funkciji dohodka.

V tozdu Bratstvo je po izgubi za 1. 1983 izdelan sanacijski program. Ukrepe, ki jih ta predvideva, bi morali dosledno uresničiti, saj so tudi v funkciji ukrepov, ki

jih je sprejel poslovni odbor za izboljšanje pogojev proizvodnje.

Sanacijski program je razen nalog, ki jih imajo delavci v tozdu Bratstvo, določil tudi naloge, ki jih imajo drugi tozdi in delovne skupnosti na ravni delovne organizacije. Njihova vloga je učinkovito opravljanje uslug za potrebe tozda Bratstvo. Predvsem so to naloge tozdov SGV, Orodjarne, Komerciale in drugih.

V tozdu Bratstvo zdaj dela 72 delavcev, ki so stari poprečno 24 let. Osnovni cilj teh delavcev je saniranje stanja v proizvodnji in želja, da premagajo negativno poslovanje. Odločeni so, danes pa imajo tudi že določene izkušnje, da kljub težavam v gospodarstvu izboljšajo poslovanje svojega tozda.

Treba je dosledno uresničevati ukrepe, ki jih vsebuje sanacijski program, in ukrepe, ki sta jih podvela poslovni odbor in tozda RPT. Osnovno sporočilo iz tozda Bratstvo je:

»Vlaganje v sanacijo proizvodnje so manjša od izgub, ki so bile doslej pokrite.«

ISKRE

Pobožen je tisti, ki mu je kaj sveto.

Söderblom

Množica funkcionarjev je skrepnela lava revolucije.

Hans Kasper

Zehanje: slaba vzgoja, toda odkrito izražanje mnenja.

Neznani

Prilizovanje je agresija na koljenih.

Branstner

Znanstvena fantastika je arheologija prihodnosti.

Fadiman

DOBRO JE VEDETI ...

da v svetu na kvaliteto gredic gledajo še mnogo bolj strogo kot pri nas, čeprav je naša skrb, da bi odkrili v gredicah čim manjše napake, povzročila pri nekaterih precej slabe volje in so si mislili (če že rekli niso), da smo tečni.

IZ poročila, ki ga objavlja »Das Echo«, št. 31, lahko preberemo, da v nemški jeklarni Thyssen-Edelstahl-Werke že tri leta uporabljajo izpopolnjeno linijo za kontrolo gredic, ki ima vgrajene širokokotne ultrazvočne glave, da prekrijejo ves presek gredice (ne tako kot pri nas, ko prekrivamo le 25 do 30 mm širok pas preseka) in v 12-kanalni računalniško kontrolirani napravi odkrivajo napake 2 pa tudi 1 mm Ø (po AVG) — pri nas se zadovoljimo s 4 mm Ø in več ter z najmanjšimi dolžinami 5 do 10 mm in skupno dolžino 50 mm v vsej gredici — pri nas smo zadovoljni, če registriramo dolžino najmanj 50 mm in skupno dolžino najmanj 150 mm. Poročilo pravi, da je tako ostra kontrola potrebna za gredice, ki so namenjene za prekovanje v matricah, kot je npr. UNIOR v Zrečah.

Kakšna bi šele bila slika izmečka v topilnici, če bi pri nas tako poostrili kontrolo gredic — na srečo je še ne moremo, ker nimamo tako popolne naprave — ali pa na nesrečo, ker smo s kvaliteto še vedno daleč za najboljšimi.

Mitja Sipek, dipl. inž.

Investicije v Slovenskih železarnah v letu 1983

PLAN INVESTICIJ

Na osnovi cen iz l. 1980 je bila za lani načrtovana poraba 4430 mio din. Ob upoštevanju podražitev investicijske opreme, materialov in storitev pa bi morala znašati nova vrednost okoli 6600 mio din, da bi približno ustrezala planirani za to leto.

Ker se je pričetak več investicij iz prejšnjih let zavlekel, je bilo v planu za l. 1983 po željah delovnih organizacij predvideno, da naj bi porabili za vlaganja v osnovna sredstva okoli 6100 mio din ter še nekaj sto milijonov za obratna sredstva in prispevke. Če upoštevamo, da so okoli 2800 mio din načrtovali na Jesenicah samo za vlaganja v Jeklaro 2, potem je bila takšna vrednost kar sprejemljiva in je ta znesek obveljal.

IZVRŠEVANJE PLANA INVESTICIJ

Po podatkih iz letnih planov je bilo predvideno za vlaganja v osnovna sredstva:

	mio din
— za železarne	5827
— pri predelovalcih	236
— in storitvene DO in službe	12
skupaj	6075
zaokroženo	6100

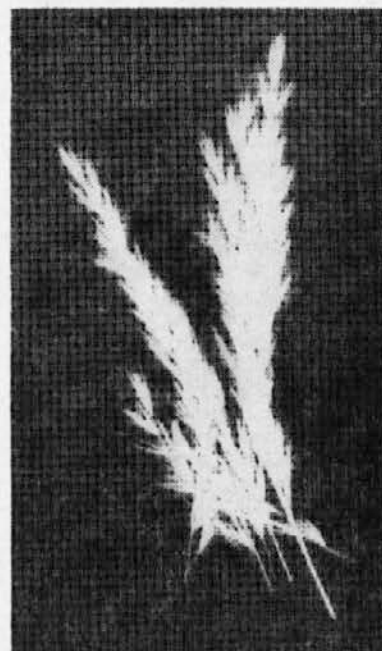
Skupaj s potrebo obratnih sredstev in prispevki je bila investicijska vsota približno 6700 mio dinarjev. Po po-

datkih Interne banke SZ je znašala skupna poraba 4665 mio dinarjev. Pri tem je upoštevano tudi plačilo energetskega prispevka, katerega je Železarna Jesenice vplačala v preteklem letu elektrogospodarstvu že vnaprej na račun gradnje Jeklarne 2.

Če upoštevamo vsa plačila, potem je bil letni plan realiziran z okoli 70%. Takšna primerjava pa ne bi bila pravilna, ker za nas je predvsem važno, koliko je bilo porabljenega za vlaganja v osnovna sredstva. Po podatkih, ki so jih dale investicijske in razvojne službe iz DO, znaša ta poraba 3450 mio dinarjev in je kar zelo blizu številkam, ki so jih dale tudi finančne službe Interne banke. Če nič ne zaokrožujem števil in uporabim izvirne podatke, predstavlja tolikšna realizacija 55,1% letnega plana vlaganj v osnovna sredstva. Če iz porabe sredstev izdvojimo že plačani prispevek za še nerealizirano investicijo, dobimo, da je celokupna poraba investicijskih sredstev v letu 1983 znašala okoli 59% plana.

Vsa porabljena sredstva so torej približno 2% večja, kot je minimalno formirana amortizacija v letu 1983, če pa seveda dodamo v celoti plačane prispevke, kar je bilo v resnici tudi izvršeno, potem je bila poraba okoli 20% večja od minimalne amortizacije. Zadeva izgleda pa docela drugače, če se omejimo na osnovna sredstva. Ko primerjam podatke samo za vse tri železarne, je višina porabljenih sredstev za investicije približno 58% ustvarjene akumulacije in pri predelovalcih žice 63%. Če upoštevam celotno akumulacijo, ki jo sestavljajo sredstva za investicije, potem dobimo, da je bilo v letu 1983 porabljenega približno 61% sredstev akumulacije za nove naložbe v osnovna sredstva in da vsa, za investicije porabljena sredstva predstavljajo približno 88% akumulacije.

V vsakem primeru je bilo leto 1983 za investicijsko dejavnost nekaj ugodnejše kot prejšnji dve leti, vsaj navidezno je tako, glede porabe višine sredstev. Ob podrobnejši analizi in upoštevanju vseh podražitev ta uspeh izgubi nekaj vrednosti. Kljub vsemu pa

Bele trave

lahko ocenjujemo preteklo 1983. leto po uspešnosti domala kot prelomno leto za investicijsko dejavnost sozda Slovenske železarne. — Zakaj?

DOKONČANE INVESTICIJE

S poskusnim obratovanjem je pričelo več naprav in proizvodnih obratov, katerih projekti so bili potrjeni še v prejšnjem srednjeročnem obdobju, dokončani pa lani. Naj jih nekaj navedem.

V Železarni Jesenice naprava za vakuumiranje in ponovno metalurgijo, ki je od oktobra v poskusnem obratovanju. Od 1. 8. 1983 imajo v poskusnem obratovanju brusilni stroj za grede — izdelan doma.

V Železarni Ravne: obrat posebne litine je v poskusnem obratovanju od maja. Rekonstrukcija jeklarne je prešla v zaključno fazo ter večji del novih naprav že služi svojemu namenu. Ena naprava za vakuumiranje oziroma ponovno metalurgijo že obratuje. Kar še ni dograjeno, bo gotovo do junija 1984.

V Železarni Štore je bila zaključena preselitev jeklovleka, ki že od sredine leta obratuje v novem objektu. Poskusno proizvodnjo so z junijem pričeli tudi v obratu hidravlične litine. S tem dokončujejo prvo fazo sanacije livarne.

V TOVILU-u so tudi v letu 1983 vzporedno s poskusno proizvodnjo dokončevali še nekatera zaostala dela, žal pa zaradi restrikcij uvoza opreme, za katero ni mogoče dobiti doma primerne nadomestila, ne bodo mogli v celoti realizirati projektirane ravni proizvodnje.

V Plamenu-Kropa so dokončali gradnjo mehaniziranega skladišča, ki že poskusno obratuje.

V Verigi-Lesce je v zaključni fazi tudi gradnja galvanizacije in čistilne naprave za odplake.

V Žični-Celje je bila zgrajena proizvodna hala na Hudinji s površino 2800 m² in s tem so ustvarjeni pogoji, da letos izvrše po programu tudi predvideno selitev.

REZULTATI INVESTICIJ IZ PRETEKLIH LET

Preteklo leto ocenjujem kot uspešno na področju investicij tudi zato, ker so se učinki nekaterih investicij iz preteklih let že vidno odrazili v proizvodnji. Ze sama proizvodnja jekla, ki je bila prvič v slovenskih jeklarnah večja kot 800.000 ton, kaže tako.

V Železarni Ravne so v lanskem letu pretalili na novi EPZ napravi ingot, ki je tehtal več kot 35.000 kg. Na novi kovaški liniji, ne samo da so docela osvojili tehnologijo proizvodnje, svoje pridobljeno znanje in izkušnje so že uspešno prodali v inozemstvo.

V Železarni Štore so v novem jeklovleku že prvo leto, še v poskusnem obratovanju, dosegli projektirano količino proizvodnje.

No, preveč hvale ni dobro, saj vemo, da je še kar nekaj investicij, pri katerih se bo treba potruditi ali še nekaj doinvestirati, da bi dosegli v projektih predvidene učinke.

NOVI PROJEKTI

Bolj kot vse drugo je za Slovenske železarne pomembno, da so se stvari premaknile tudi pri prednostnih projektih, ki že itak kasnijo več kot dve leti.

Sredi leta 1983 so dobili zeleno luč za modernizacijo in rekonstrukcijo valjarne v Železarni Ravne. Med obratnavo družbenoekonomske upravičenosti te naložbe so sicer ugotovili koristnost investicije, vendar mora investor upoštevati tudi omejene možnosti fi-

nanciranja in uvoza opreme. Zato je bilo treba projekt razdeliti v pet, finančno in seveda časovno ločenih faz, tako da bi bilo mogoče dokončati celotno investicijo tja do leta 1987. Odbrena je bila realizacija druge faze, prva je namreč praktično že gotova.

Projekt Jeklarne 2 Železarne Jesenice je tudi dobil soglasje, vendar ga je bilo treba razdeliti na dve fazi, ki prav tako pomenita časovno raztegnitev investicije. V preteklem letu so hiteli z izdelavo investicijske dokumentacije za prvo fazo, ki je medtem že potrjena. Proti koncu leta je končno operativno zaživel tudi bančni konzorcij, ki naj bi pomagal pri financiranju razvoja slovenske črne metalurgije v tem srednjeročnem obdobju, ki se je medtem že krepko prevesilo v drugo polovico. Na Jesenicah so izposlovali tudi soglasje za pripravljajna dela za nameravano investicijo v jeklaro in tudi že za ta namen porabili nekaj sredstev.

V Železarni Štore so morali na zahtevo republiške komisije za odobravanje projektov tudi predelati investicijsko dokumentacijo za dopolnilna dela v jeklarni in rekonstrukcijo valjarne, tako da so celotni projekt razdelili v tri faze. Ob koncu leta je bila dokumentacija še v obravnavi, prav sedaj so pa že dobili soglasje za realizacijo prve faze.

Vse kaže, da bi z realizacijo teh treh prednostnih projektov bistveno oživela v letu 1984 tudi investicijska dejavnost in prav zaradi tega, kar se je dogodilo v letu 1983, štejemo preteklo leto kot prelomno.

KAKO PA V LETU 1984

V času, ko pišem ta sestavek, se bliža že konec aprila 1984. Če govorimo o predlaganem planu investicij za to leto, potem ga moram osebno oceniti za izjemno optimističnega. Če bi ga mogli realizirati, bi bilo zelo prav. Bojim se pa, da za to ni danih finančnih možnosti, če pa bi tudi bila finančna sredstva takoj v celoti na razpolago, menim, da nekateri investitorji ne morejo realizirati načrtovane vrednosti investicij v tem letu.

Za vlaganja v osnovna sredstva je namreč predvideno za SOZD SZ okoli 10.000 mio dinarjev. Čeprav kaže, da bi lahko še letos pričeli vsaj v drugi polovici leta z realizacijo Jeklarne 2 na Jesenicah in mogoče proti koncu leta tudi s prvo fazo realizacije dopolnitve jeklarne v Štoreh in da bi po drugi fazi rekonstrukcije valjarne na Ravnah ali že vzporedno pričeli s tretjo fazo (tako je tudi planirano), računam, da bi letos lahko porabili največ okoli 6500 mio dinarjev vlaganj v osnovna sredstva ter še okoli 1000 mio din za obratna sredstva in prispevke. Upoštevati namreč moramo, da so štirje meseci praktično minili in bo preteklo še nekaj časa, preden bodo dela pričeta.

Če bodo letos dela res tako stekla, kot sem prej zapisal, potem bi morali investitorji storiti vse predvsem s lastnimi močmi in sredstvi ter poiskati mogoče še pomoč od drugod, da bi leta 1985 in kasneje investirali čim več in čim hitreje. Nekaj je gotovo: počasne investicije so drage investicije.

Milan Marolt

KOLEGI

Poznam kolega, ki žebelj vedno zadene po palcu.

Poznam kolega, ki je po dvajsetih letih zakona še vedno romantičen in nežen ljubimec. Toda gorje, ko ga bo zalotila žena!

NOB NA KOROŠKEM PRED 40 LETI

8. junija je patrolja I. bataljona VKO porušila 35 drogov daljnovoda Ravne — Mežica. Železarna in rudnik sta stala 4 dni.

22. junija je I. bataljon nad Kotljami napadel nemško zasedo in zaplenil nekaj streliva.

23. junija je II. bataljon v enournem spopadu na območju Bistra — Koprivna uničil 6 nemških tovornjakov in ubil 60 sovražnikov. Zavezniška letala so na pobočje Olševe odvrгла precej streliva in drugega, partizanom zelo potrebnega materiala. Tako sta oba bataljona izpopolnila svojo opremo.

27. junija je patrolja II. bataljona v Podpeci zažgala rudniško dvorano, katero so Nemci hoteli spremeniti v vojaško postojanko.

28. junija je I. bataljon v Bistri bil triurni boj z nemškimi policisti, ki so prišli selit Plaznikove. Ko so Nemci dobili okrepitev iz Črne in Mežice, so se partizani umaknili. Na čelu okrepitve je vozil oklepni avto. Blizu cilja se je pod njim porušil leseni most. Oklepnik je padel v Bistvo in zgorel. Sovražnik je imel v tem boju nad 60 mrtvih.

(Vir: Roman Kogelnik, Zapiski iz velikih časov — NOB na Koroškem, Kf 1952, št. 4-6)

PREDSTAVLJAMO OO ZK:

„Skupno moramo delati za stabilizacijo“

(Pogovor s sekretarjem OO ZK v Industrijskih nožih)

Osnovna organizacija zveze komunistov v Industrijskih nožih je ena izmed manjših v Železarni Ravne. Zanimalo nas je, kako deluje med delavci, ki v večini niso člani ZK. Pogovarjali smo se s sekretarjem te osnovne organizacije **Ivanom Vidovičem**.

»Naša osnovna organizacija šteje 14 članov, kar je dokaj nizek odstotek od 217 zaposlenih v tozdu. Moram pa poudariti, da so člani večinoma neposredni proizvajalci, le dva sta vodstvena delavca.«

»Zakaj med vašimi delavci ni večjega interesa za vstop v ZK?«

»Nikogar ne silimo, naj bi postal komunist. Tudi ko smo imeli vrata za vstop v ZK na široko odprta, ljudje niso množično vstopali. Izkušnje so pokazale, da zgolj formalno vpisovanje v organizacijo nima smisla. Od ljudi, ki se niso mogli s srcem ogreti za partijo, ni bilo pravega učinka. Mislim, da je pri nas manjši interes za vstopanje v ZK tudi zato, ker je večina delavcev kmečkega izvora.«

»Kako pogosti so vaši sestanki in kakšne teme največ obravnavate?«

»Sestanek skličemo, kadar se pokaže, da je potreben. Obravnavamo gradivo, ki nam ga pošilja občinski komite ZK, še več pa se ukvarjamo z našo proizvodno problematiko in samoupravno dejavnostjo v tozdu.«

»V vašem tozdu niste sprejeli pravilnika o stanovanjskih razmerjih. Ali to pomeni, da komunisti kot manjšina niste imeli dosti vpliva na mnenje delavcev?«

»Osnovna organizacija ZK v našem tozdu ni zaprta sama vase, ampak se predvsem pri vodenju samoupravne dejavnosti povezuje z mladino in sindikatom. Skupno skrbimo, da so delavci o vsem kar najbolj obveščeni. Če stanovanjskega pravilnika v našem tozdu nismo sprejeli, ni kriva prešlaba aktivnost družbenopolitičnih organizacij. Delavci ne sprejemajo tega pravilnika zaradi previsokega deleža lastnih sredstev, ki jih je treba vplačati, ko dobiš stanovanje. Mlade družine tega preprosto ne zmorejo. O tem so razpravljale tudi družbenopolitične organizacije v tozdu in so sprejele enako mnenje. Zato najbrž referendum o tem pravilniku ne bomo ponavljali.«

»Ali je to edini spodrsrljaj v samoupravni dejavnosti v vašem tozdu?«

»Večino samoupravnih aktov in družbenih dogovorov smo pri nas sprejeli. Za sprejem dogovora o prispevku za gradnjo družbenih objektov so bile potrebne dodatne razlage. Delavci so imeli pripombo, da v vseh KS ne znajo enako dobro gospodariti in sredstva ne dajo povsod enakega učinka. Ljudje bi morali paziti, koga izvolijo v organe upravljanja v KS, da ne bi bilo potem toliko godrnjanja in tudi napak pri delu.«

»Omenili ste, da na vaših sestankih spremljate tudi proizvodno problematiko v tozdu.«

»Za naš tozd je značilno, da zelo veliko izvažamo, in to na zahodni trg, imamo pa večinoma stare stroje. Zaradi tega imamo precej zastojev, v letošnjih prvih mesecih pa tudi nismo bili dovolj dobro oskrbljeni z materialom. Če bomo hoteli obdržati ali celo razširiti možnosti za izvoz na Zahod, predvsem v Ameriko, bomo morali bolj obnavljati naš strojni park. Tu pa imamo težave zaradi pomanjkanja deviz (z vsemi zasluženimi ne razpolagamo sami) in sploh naša poslovna bilanca v letošnjem prvem četrtletju ni bila najboljša.«

Ivan Vidovič

»Ponekod dajejo velik poudarek inovativni dejavnosti. Glede na to, da imate stare stroje, je najbrž tudi v vašem tozdu veliko možnosti za inovacije in izboljšave.«

»Kdo bi mislil, da je tu pravi raj za inovatorje. Vendar inovacije pri nas niso ravno množične. Iz starih strojev namreč ne moreš narediti novih. Če so vodila izrabljena in magneti odpovedujejo, nobena inovacija ne pomaga.

Smo pa zadnjič na našem sestanku govorili o inovacijski dejavnosti. Delavci se ne strinjajo z inovacijami, ki jih prijavijo naši strokovnjaki potem, ko so bili na službenem potovanju v tujini in od tam prinesli ideje. Saj jim pot v tujino plačajo delavci, ki pa takih možnosti nimajo. Spraševali so se tudi, kje je meja med delovno dolžnostjo in pravico do posebne nagrade strokovnega delavca.«

»Rekli ste, da vaša OO ZK dobro sodeluje z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v tozdu. Kako pa sodelujete z OO ZK v železarni?«

»Od časa do časa se sekretarji sestanemo na akcijski konferenci ZK. To pa se mi zdi premalo. Prav bi bilo, da bi se povezovali komunisti osnovnih organizacij

tistih tozdov, s katerimi imamo skupne proizvodne probleme. Z nekaterimi tozdi sodelujemo oziroma si delimo delo, z nekaterimi prihaja tudi do nesoglasja, ker se ne moremo sporazumeti, kdo ima prednost pri materialu in toplotni obdelavi. Znano je, da ima kalilnica premajhne zmogljivosti, da bi lahko pravočasno ustregla vsem, ki njene usluge potrebujejo.

V železarni moramo vsi skupaj delati za stabilizacijo. Če bodo eni tozdi vlekli naprej, drugi pa zavirali, ne bo nič. Komunisti bi lahko veliko naredili za to, da bi se tozdi med seboj bolj sporazumevali.«

»Se vam zdi, da je med delavci v vašem tozdu pripravljenost za tako sodelovanje in pomoč drugim tozdom?«

»Mi že zdaj delamo usluge za druge tozde, potrebujemo pa tudi pomoč drugih. Moram reči, da je pri večini naših delavcev delovna zavest zelo visoka. Predvsem tisti, ki delajo pri ključnih strojih, pridejo na ših tudi ob sobotah in nedeljah, kadar je treba kako delo hitro dokončati. Vsi seveda niso tako pridni, toda disciplinskih prekrškov pri nas skoraj ni.«

»V železarni veliko govorimo o problemu alkoholizma. Ponekod delavci prinašajo na delovno mesto alkoholne pijače in se opijajo. Ali imate take primere tudi pri vas?«

»Drži, da se ob nekaterih praznikih, na primer za novo leto in za pusta v železarni poplje precej alkohola. Delavci prinašajo na ših pijačo predvsem ob rojstnih dnevih in drugih osebnih praznikih. Vsak ve, da tega ne bi smel, toda navada je tako vpeljana, da se nobeden noče dati drugim v zobe in raje tvega, da ga pri vrtarju zalotijo, kot da ob takih priložnostih ne bi dal za pijačo.

Vendar mislim, da glede tega v našem tozdu ni drugače kot kje drugje. Problem alkoholizma med našimi delavci ni izrazit. Na našem zadnjem sestanku smo obravnavali to temo in v razpravi ugotovili, da običajna najbrž ne bo mogoče izkoreniniti, skušali pa bomo vplivati na sodelavce, da pri pitju ne bi pretiravali. Če popije kozarek na zdravje, pa ni tako hudo.«

»Vi ste že dolga leta aktiven družbenopolitični delavec. Kakšno so vaše izkušnje pri tem delu?«

»Doma sem imel tako vzgojo, da sem se že zgodaj začel ukvarjati z družbenopolitično dejavnostjo. Začel sem v mladinski organizaciji, od leta 1968 sem član zveze komunistov. Sodeloval sem že v samoupravnih organih tozda in delovne organizacije, v delegacijah sisov. Tudi zdaj imam več funkcij, od januarja sem sekretar osnovne organizacije ZK.

Nekateri se otepajo funkcij in zadolžitvev, drugi smo zato preobremenjeni. Težko bi rekel, zakaj je tako. Mislim, da moraš imeti tudi za tako delo veselje in voljo. Saj porabiš precej prostega časa za sestanke in da preštudiraš gradivo. Po drugi strani pa si na udaru, ker moraš zaradi različnih nalog pogosto odhajati z delovnega mesta. Predvsem za komuniste pa velja, da bi morali biti drugim tudi kot delavci za zgled.

Kot sekretar osnovne organizacije ZK ne vidim problema v tem, da nas je malo. Saj naša organizacija ne dela zase, ampak za dobro vseh delavcev. Zato bi morali biti delavci prvi, ki bi se zavzeli za uresničitev naših idej. Če so odnosi v tozdu in med delavci dobri, tudi delo v družbenopolitični organizaciji ni težko.«

»Tovariš sekretar, hvala za pogovor!«

Mojca Potočnik

Pomisli tozdov

OB REZULTATIH I. TRIMESEČJA

Zbori delavcev, komisije za gospodarjenje in delavski sveti vseh tozdov in delovnih skupnosti so med 26. 4. in 7. 5. 1984 obravnavali rezultate poslovanja za I. trimesečje 1984. Rezultate so povsod sprejeli, glavne pripombe pa navajamo po zapisnikih.

JEKLARNA (zbor delavcev)

Kako morejo imeti drugi metalurški tozdi boljše rezultate, ko pa dobivajo vložek iz Jeklarni? Vzroki za izgubo morajo biti bolj razčlenjeni. Izmeček je treba analizirati. Preveč ga je, odkar je uveden bofors. Ali se odvaža delodohodka v Gorenje in koliko, če smo sami v izgubi?

Cene repromateriala in energije so se zelo povečale. Zakaj se niso ob tem preverile razdelitvene kalkulacije med tozdi v skupnem prihodku? OD delavcev so v primerjavi z vodstvenimi preizkili.

VALJARNA (delavski svet)

Položaj, v katerem je tozd v odnosu z Jeklarno, je resen. Za modernizacijo Jeklarni so bila vložena precejšnja sredstva, ki bi že

morala dati rezultate. Delegati niso soglašali s tem, da se za slabše delo dobi enako plačilo (mišljene so korigirane VED za posamezne tozde.)

JEKLOVLEK (komisija za gospodarjenje)

Čutijo se zapostavljene pri pridobivanju vložka. Čeprav usmeritve postavljajo višjo stopnjo predelave kot prioriteto, v praksi tega ne izvajamo. Čeprav je tudi izvoz prioriteta, tozd zanj nima zmeraj vložka.

SROJI IN DELI (delavski svet)

Pri načrtu strojegradnje so težave. Ni upov, da bi v SZ I. 1985 lahko prodali več stiskalnic, sklenjene pogodbe pa bodo v glavnem letos izpolnjene. Sploh bo prodaja stiskalnic vedno manjša. Prihodnost je le v prodaji zaključnih mehaniziranih tehnoloških linij, za kar pa niti RPT niti Komerčila nista ustrezno organizirana. Rešitev je ustanovitev organizacije inženiring, ki bo odvisna od uspehov proizvodnje v tozdu. Zato je DS zahteval, naj poslovodni

Mogočnež

odbor odredi pripravo predloga takšne organizacije.

TRO (zbor delavcev)

Delavci so izrazili nezadovoljstvo nad pomanjkljivostmi pri vlaganju v nove stroje v obdobju, ko tozelo zelo dobro gospodarji. Tu je treba takoj kaj storiti.

DELOVANJE SAMOUPRAVNIH ORGANOV IN DELEGATSKEGA SISTEMA

Analizo o delovanju samoupravnih organov in delegatskega sistema v železarni so aprila obravnavali v DPO in različni samoupravni organi (komisije in del. sveti). Večinoma so se z njo le seznanili in niso imeli pripomb. Kjer pa so jih imeli, so bile precej odločne.

JEKLARNA (delavski svet)

Boljše delovanje zavirajo: indolentnost posameznih članov, izmensko delo, preobširno in pretežno gradivo, preslabo delovanje delegatov v lastnih okoljih, težki pogoji dela.

Delavci čutijo odpor ob zadevah, ki so že vnaprej določene. Pri takšnih jim dajmo le informacije. Tako bi ostalo več časa za pomembne stvari.

VALJARNA (delavski svet)

Posamezni delegati so glede udeležbe lahko za vzor. Odgovorni naj še naprej skrbijo za dobro delo in udeležbo na sejah.

RAČUNOVODSTVO (komisija za doh. vpr. in OD)

Pri izračunu poslovne uspešnosti imajo RPT, Komerciala in PFS višjo posl. uspešnost kot ostali. Zanima jih, kaj se je štel v prilivih. Če so se tudi zadolžitve pri IB, kakšne zasluge imata za to RPT in Komerciala?

KOVAČNICA (DPO)

Analiza je posnetek stanja, predlogi splošni in ne povedo nič novega. Delo delegacij je formalno, brez smisla. Na pobude ni odmevov, zato so delegati nezainteresirani. Odgovori skupščine so splošni, zato ne zadovoljujejo, večkrat pa jih sploh ni. Če so delegati proti predlogom, jih skupščina občine potrdi z odlokom.

Menijo, naj odstopimo od poslovnih združenj, od katerih nimamo ne stikov ne koristi, plačujemo pa članarino. (Koliko ta sploh znaša?) Ne poznajo primera, da bi kdo za nedelo ali slabo delo odgovarjal. Tudi na ravni občine naj bi delo vsako leto ocenjevali in na podlagi ocene ustrezno ukrepali.

JEKLOVLEK (delavski svet)

Naši delegati v občini in republiko so slabo povezani z našimi strokovnimi službami. Morali bi jih oborožiti s stališči, pripombami in predlogi. Tako bi že v fazi

nastajanja vplivali na vsebino posameznih aktov.

ORODJARNA (delavski svet)

Več tem bi lahko obravnavali na skupnem sestanku in porabili manj časa.

STROJI IN DELI (delavski svet)

Pri delegatih vlada mnenje, da z določenimi predlogi ne pridejo

dlje kot do konference delegacij. Zato padata interes in sklepčnost.

VZMETARNA (delavski svet)

Ker nimajo referenta za samoupravo, bi moralzanje center za samoupravo pripraviti izvlečke iz gradiv ali opozoriti na pomembnejše točke.

(Vir: poročili centra za samoupravljanje in informiranje)

Vztrajna prizadevanja dajejo sadove

Že velikokrat je bila potrjena velika gospodarnost uporabe računalnika pri izdelavi jekla. Kljub temu da gre za veliko znižanje porabe dragih domačih in uvoženih ferolegur, ki je očitno tudi še danes po sedmih letih uporabe računalnika v Jeklarni, bi si ogledali rezultate na drugem področju.

Eno od objektivnih meril uspešnosti računalnika pri legiranju, ki je le eno od desetih področij uporabe računalnika v Jeklarni, je odstotek kemijsko zgrešenih šarž pri legiranju. Z večjim upoštevanjem računalnika se odstotek zgrešenih šarž zniža. Da se na tem področju res lahko dosežejo neposredni učinki, se vidi na sliki, kjer je prikazan primer uporabe računalnika v minilivarni. Odstotek zgrešenih šarž zniža. Da se na tem področju res lahko dosežejo neposredni učinki, se vidi na sliki, kjer je prikazan primer uporabe računalnika v minilivarni. Odstotek zgrešenih šarž se je vsako leto znižal skoraj za polovico in je bil v lanskem letu v poprečju za 5% nižji kot pred uporabo računalnika. V Jeklarni so veliko težji pogoji dela in slabša ka-

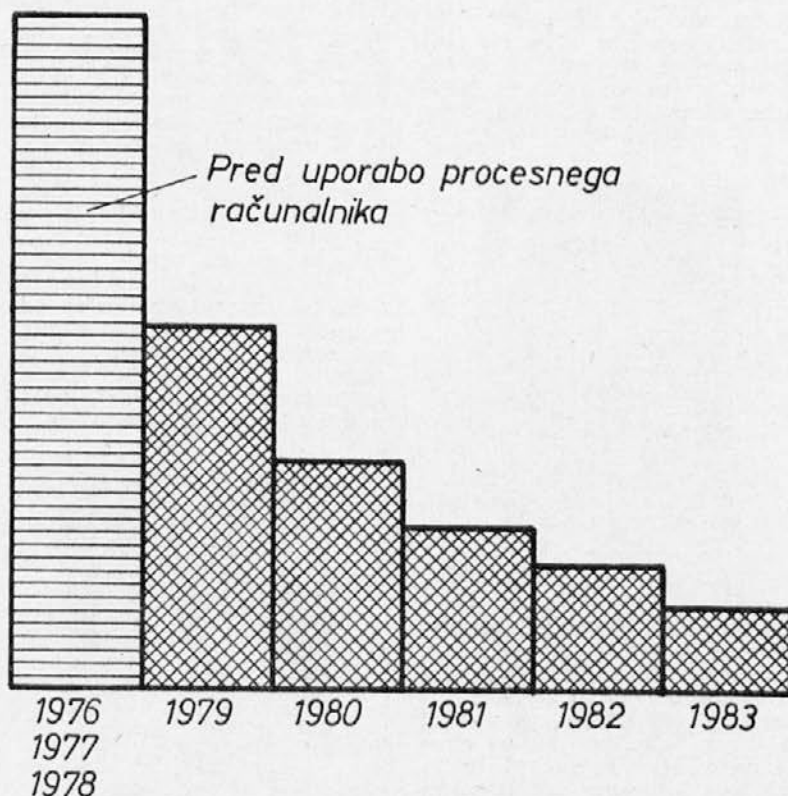
kovost vložka, zato tako ekstremnih rezultatov ne moremo pričakovati, vendar je razveseljivo, da so vztrajna prizadevanja in jesenske ter zimske akcije obrodile sadove.

Med drugim je bil na pobudo Jeklarnarje organiziran tečaj o ponovni tehnologiji in uporabi računalnika pri izdelavi jekla. Tečaja se je udeležilo kar 90 delavcev Jeklarnarje. Organizirala ga je srednja šola na Ravnah, ponovno pa je bila uporabljena računalniška učilnica na »gimnaziji«.

Pri zadnjih uspehih moramo upoštevati tudi vse več šarž, izdelanih po ponovni tehnologiji, pri katerih jeklarji s pomočjo računalnika dobro zadevajo kemijsko sestavo jekla. Žal računalnik ne seže na nekatera druga področja, kot npr. v livno jamo Jeklarnarje, ki je velik vir neuspele proizvodnje.

Trenutno se v Jeklarni računalnik uvaja pri novi ponovni tehnologiji vodenja električne konice na dveh novih vakuumskih pečeh, tekočem zajemanju podatkov in obračunu stroškov po šaržah ter v EPŽ obratu.

Jože Šegel, dipl. ing.

Znižanje odstotka kemijsko zgrešenih šarž pri uvedbi procesnega računalnika v minilivarno

MNENJA DELAVCEV:

Zgodba o jari kači ali naše malice

Rudi Bosilj, ogrevalec ingotov v tozdu Valjarna:

»Z malico nisem zadovoljen, zlasti popoldne in ponoči ne, ko je topla malica navadno mrzla. Če je malica dobra, tudi že dopoldne nesejo vso toplo, da je zmanjka. Tudi okusna ni hrana tako, kot bi morala biti. Kruha imam jaz dovolj, moti me le, ker je včasih trd, da ne veš, ali bi ga jedel ali stran vrgel. Tudi kon-

Rudi Bosilj

zerve in jogurt niso vredne cene, ki jo Merx zaračuna železarni. Zajtrkujem ne. Če je malica v redu, je imam dovolj, včasih pa je takšna, da je niti jesti ne morem. Se na higieno imam pripombe. Rešitev za vse je po mojem v lastni kuhinji. Zaposlitev tistih Merxovih ljudi, ki že zdaj delajo na tem, za železarno ne bi smela biti problem.«

Albin Stern, topilec v tozdu Jeklarna:

»Pri nas so težki pogoji dela, zajtrkujem ne, in mi je res večkrat malica premalo. Moj čas malice je vezan na peč, in dostikrat, ko pridem v jedilnico, tople že ne dobim več. Najslabše je

Albin Stern

popoldan in ponoči. Pri malicah me moti še več stvari: star kruh, neprijazen odnos Merxovih delavk, rogaška, ki jo moramo piti namesto radenske, mize v novi jedilnici, ki so narejene za otroški vrtec in ne za nas itd. Jaz in vsi moji sodelavci smo pripravljani za malico tudi sami prispevati več, samo da bi se stanje izboljšalo.«

Drago Kac, ogrevalec ingotov v tozdu Valjarna:

»Jaz zajtrkujem, a imam vseeno premalo malice. Če je kruh svež, mi je hlebček absolutno premalo. Med malicami dopoldne,

Drago Kac

popoldne in ponoči so ogromne razlike. Dopoldne je največja izbira, drugače pa je velikokrat tako, da moraš vzeti tisto, kar ti tja nastavi. Po mojem bi se stanje izboljšalo, če bi šli v lastno režijo. Biti bi morala centralna kuhinja pod nadzorstvom železarne. Za tisto ceno, ki jo plačujemo Merxu, sem prepričan, da bi v lastni režiji dobili več.«

Štefka Bavče, vodja razdeljevalnic v železarni:

»Količina in kvaliteta malic v železarni sta določeni z normativi. Za količino bi rekla tako: v glavnem delavci ne zajtrkujejo, in jim malica, predvsem tistim v težkih obratih, ne zadošča. Kaj pa je recimo 8 dkg mesa in 2 dcl pireja, kar je normativ npr. za danes? V takih primerih bi moral biti na voljo nujno še dodatek. Toda kaj, ko je zadaj cena. Delavec sme dobiti na krožnik le za 57 din in konec. Tudi pri kvaliteti je odločilnega pomena cena. Če se kuha več mesa, je juha boljša npr. Problem zase je javljanje malic za dan naprej. Nikoli nimamo javljenih, zato jih naročimo le približno in zato so dnevna odstopanja tudi do 500. Kaj naredimo s tistim, kar ostane? Nekaj pogrejem popoldne ali zvečer, kruh damo naslednji dan, nekaj vržemo stran. Če bi zato, da bi

Štefka Bavče

imeli vedno svež kruh, starega metali stran, bi ga morali plačati vseeno, tako pa ne gre. Rešitev tega problema vidim samo v tem, da bi delavci bloke dajali vnaprej. Če jih potem ne bi bilo, bi malico lahko brez skrbi vrgli stran, saj bi imeli plačano. Ker pa bi bil zadaj denar, bi delavci malico zagotovo tudi bolj resno jemali. O tem smo se že veliko pogovarjali, a predvsem zaradi izmenskega dela še vedno nismo mogli ničesar ukreniti.

Res je, da delavci že dolgo zahtevajo svojo kuhinjo. Po mojem je vprašanje, če bi za isto ceno v naši kuhinji moglo biti boljše. Zagotovo bi bilo boljše to, da hrane ne bi bilo treba voziti. Sicer pa je zdaj, ko so hotel Merx adaptirali specialno za enolončnice in v teh zaostrenih pogojih težko razmišljati o lastni kuhinji.

V zvezi s higieno moram reči, da se zgodi, da je kaj narobe, v glavnem pa se zelo trudimo za-

Mihael Škufca

malica iz enega kotla kvalitetna le do 1000 obrokov, potem pa vedno manj.

Za lastno režijo bi rekel, da bi nedvomno nekaj izboljšala, bolj poceni pa ne more biti. Povečala bi se lahko količina, ki pa bi

Centralni zavod za napredek gospodinjstva iz Ljubljane je marca letos po naročilu tozda Družbeni standard analiziral prehrano v naši železarni. Med drugim je ugotovil naslednje:

- uravnoveženost hranilnih snovi v hladnih in toplih malicah ni popolnoma ustrezna
- energijsko so malice prebogate
- tople in hladne malice pokrivajo brez kruha potrebo po beljakovinah in maščobah
- pri živilih prevladujejo odstopanja navzgor
- maščobe največkrat odstopajo navzgor, kar je splošno slaba prehranska navada tako abonentov kot kuharskega osebja
- jedilniki so dovolj pestri glede na prevoz; tudi hladne malice so pestre.

Ocenil je tudi stroške za prehrano in produktivnost zaposlenih v razdeljevalnicah:

»Poprečna cena za živila tople malice je znašala v februarju 56,97 din ali 67,7% cene malice. 33% stroškov za vse ostale stroške ocenjujemo pri topli malici kot razmeroma majhen pribitek.«

Poprečni stroški za živila hladne malice so znašali februarja 57,52 din ali 67,7% cene malice. Ker je hladnih malic več in je z njimi precej manj dela, je pribitek 32,3% razmeroma ugoden za Merx.«

»V vseh razdeljevalnicah je zaposlenih 24 delavk, ki razdeljujejo hrano, pomivajo posodo ter čistijo razdeljevalnice in jedilnice.«

Poprečno bi odpadlo na delavko 172 obrokov malice, če bi bile prisotne vse delavke. Dejanska prisotnost je mnogo manjša. Če ocenimo, da v poprečju manjkajo dnevno štiri delavke, je na eno odpadlo v februarju kar 206 obrokov, kar ocenjujemo kot razmeroma veliko obremenitev.«

njo. Predvsem zdaj v novi jedilnici je stanje boljše. Dokaz za to so pozitivne ugotovitve sanitarnih služb.

Delavce moti tudi slab izbor delikates, vendar moram poudariti, da na to vpliva predvsem dvoje: težka nabava, saj gre za ogromne količine in visoka cena.

Sploh menim, da je cena pri naših malicah odločilna. Če bi bila višja, bi se dalo marsikaj izboljšati tudi v Merxovi režiji, tako pa je težko.«

Mihael Škufca, vodja družbene prehrane v tozdu Družbeni standard:

»Po mojem predvsem ni važno, v čigavih rokah je malica, važna pri tem je cena, ki pa je v železarni zelo nizka. Samo z višjo ceno bi se dalo izboljšati kvaliteto in povečati količino. Seveda pa v zvezi s kvaliteto ne smemo prezreti strokovne ugotovitve, da je

mogla ostati povečana samo tako dolgo, da delavci tega ne bi začeli izkoriščati in malic nositi domov. Najbrž tudi v lastni režiji ne bi šlo vse gladko. Predvsem takoj nastopita dva problema: zaposlovanje, saj bi morali imeti kvaliteten kader, in kapacitete. Pokazale pa bi se nedvomno tudi pozitivne strani. Najbrž bi bilo manjše nezaupanje, četudi ne bi bilo vse najboljše.

Delavci zelo pogosto očitajo, da železarna z malicami podpira Merx, prav tako z radensko, ki bi jo lahko kupovala direktno. Pri radenski ne vejo, da bi bilo potem treba zaposliti nove ljudi, ki bi jo delili, kajti Merxovi delavci je ne bi, saj ne bi bila v njihovi režiji. Torej je vprašanje, kdo bo razdelil 22 000 litrov radenske mesečno.

Na splošno mislim, da bi tisti, ki bi radi delali spremembo, morali poznati celotno stanje družbene prehrane v železarni in ne

V Železarni Jesenice skrbi za malice tozd Družbena prehrana. Imajo lastno kuhinjo, iz katere razvažajo hrano v 9 razdeljevalnic. V njih sta na voljo dve zvrsti toplega obroka in štiri vrste hladnega. Normativi so točno določeni, vsi delavci dobijo enako količino. Nekaj artiklov je tudi v prosti prodaji. Kruha lahko vzame vsak dva kosa (20 dkg).

Vsi zaposleni v železarni, jih je okrog 6600, dobijo za malico brezplačne bone. Tisti, ki ne malicajo, imajo možnost, da zanje ob točno določenih dnevih v mesecu dvignejo artikle za domov.

Cena malice na Jesenicah je za topel obrok 134 din, za hladnega 76 din, kar da srednjo vrednost 105 din.

Radensko v železarni prodaja Mercator. Delavec plača zanjo 19 din.

Dietne malice nimajo.

Števila malic za dan naprej ne javljajo, tudi za remonte ne. Dnevna odstopanja so do 200. Ves riziko nosi železarna sama.

Z malico v Železarni Jesenice je zadovoljnih okrog 70% delavcev. Največ negodujejo nad kvaliteto. Malica je postana, saj jo skuhamo za vse tri izmene že ponoči, za tiste, ki pridejo na malico kasneje, zmanjka toplih obrokov, izbira je premajhna itd.

V Železarni Ravne razdeli tozd Družbeni standard mesečno 5162 blokov in 483 bonov za malice. Prispevek delavca zanje je 3 din.

Za radensko plača delavec 2 din. Hlebček kruha, ki pripada vsakemu, tehta 16 dkg.

kritizirati kar počez. Merx je samo eno od podjetij, ki delajo za železarno, kot npr. gradbena podjetja, čistilci šip itd.

Zakaj nekateri nosijo malice v obrate? Ali jo smejo ali ne, je odvisno predvsem od njihovih nadrejenih. Nam to ustreza, saj je potem v jedilnicah manjša gneča.

Mislil, da so rešitve, ki jih je nakazal tozd družbeni standard za prihodnje leto, pametne in da bodo stanje naše družbene prehrane izboljšale, s tem pa povečale zadovoljstvo delavcev.

Fanika Šuler, vodja razdeljevalnice na upravi:

»Prednost jedilnice na upravi je v tem, da v njej je manj ljudi.

Tako lahko skoraj točno vem, koliko kdo poje, komu je malica celodnevni obrok itd. Na račun tistega, ki vzame manj, lahko dam drugemu več. Tako pripomb na količino v glavnem ni, na kvaliteto pa so tu in tam.

Čeprav na upravi evidentiramo bloke za dan naprej, še vedno prihaja do odstopanj. Včasih ostane do 20, spet zmanjka kakšnih 10 malic. Ljudje si radi premislijo. Če npr. vidi lepo servirano, mu

zadiši, čeprav ima žigosano drugo. Svoje odigrajo tudi odsotnosti.

Se ena velika prednost jedilnice na upravi je: tu je samo ena izmena, je manj ljudi, in vsakemu se lahko bolj posvetiš, kar že

Fanika Šuler

nedvomno vpliva pozitivno. Če pride do konfliktov, se znamo zmeniti, medtem ko je v velikih jedilnicah to težje. Jaz mislim, da so ljudje alergični že na ime Merx. Prepričana sem, da hrana

Centralni zavod za napredek gospodinjstva je leta 1976 na zahtevo Železarne Ravne izdelal predlog ureditve družbene prehrane v železarni.

Študija obravnava tri variante priprave in razdeljevanja malic:

1. Izgradnja lastnega centralnega obrata družbene prehrane

2. Adaptacija in usposobitev obstoječe centralne kuhinje v Domu železarjev

3. Dograditev, adaptacija in usposobitev obstoječih razdeljevalnic v železarni za uporabo steriliziranih gotovih jedi v kombinaciji s sveže pripravljenimi.

Primerjava prehransko higienske kakovosti malic, enostavnosti in ustreznosti tehnoloških postopkov priprave in transporta, višine potrebnih investicijskih sredstev ter predvidenih stroškov poslovanja je pokazala, da bi prišli v poštev druga ali tretja varianta. Kljub številnim prednostim je tretja varianta predraga, in je za realizacijo primerna druga. Prva varianta, postavitve lastnega obrata, bi zahtevala največ sredstev in največje število zaposlenih, predvsem zaradi lastne uprave. Prav tako bi delo v tem obratu zahtevalo bolj strokovno usposobljeno osebje.

ni tako slaba in da marsikateri doma niti kosil nima takšnih. Ljudem bi bilo treba povedati, kako je z Merxom, koliko koristi ima od nas, koliko mi od njega, pa bi bilo mogoče boljše. Lastna kuhinja po mojem ni rešitev za vse probleme. Za ceno, ki jo imamo zdaj, ne verjamem, da bi se dalo kaj veliko izboljšati. Jaz pravim tako: fabrika se naj ukvarja z železom, hrano pa naj prepusti gostinstvu.

Samo Šavc, predsednik potrošniškega sveta v železarni:

»Na potrošniških svetih je v ospredju jedilnik, ki ga pripravi tozd Družbeni standard, svet pa da nanj pripombe. Presoja ga po reakcijah delavcev na malice prejšnjega meseca, nekaj pa lahko izbere tudi iz knjig pripomb. V glavnem so ljudje s sestavo jedilnikov zadovoljni, največ negodujejo nad kvaliteto, nad izbiro delikates in nad nezadostnim številom obrokov.

Potrošniški svet rešuje vse te probleme parcialno, ker je to edino možno: Tako je:

— zaradi pripomb na slabo kvaliteto delikates na razgovor povabil predstavnike Mesnine Dravograd

Delavci nočne izmene tozda Valjarna so svoje zahteve za izboljšanje družbene prehrane z delovnih skupin posredovali IO OOS tozda, ta jih je podprl ter zahteve poslal na tozd Družbeni standard in poslovodnemu odboru.

Tozd Družbeni standard je vzel ugotovitve delavcev zelo resno in nakazal rešitve, ki naj bi začele veljati v začetku leta 1985. Te rešitve je podprl tudi poslovodni odbor.

— Tozd Družbeni standard prevzame vse razdeljevalnice in bifeje v Železarni Ravne, pripravlja in razdeljuje vse mrzle obroke, čaj in mleko, prevzame celotno prosto prodajo ter naroča tople obroke prehrane pri različnih dobaviteljih (Peca, Nama, Golfurist itd.) in jih razdeljuje s svojimi razdeljevalkami.

— S tako organizacijo dela mora tozd Družbeni standard ustvariti konkurenčnost in s tem kvalitetnejšo ponudbo toplih in mrzlih obrokov brez večjih finančnih vlaganj.

— Ustvariti je treba osnovne pogoje za pripravo in razdeljevanje dietnih obrokov.

— zaradi pritožb na odnos in higieno Merxovih delavcev posredoval pri Merxu; ta je obljubil, da bo za svoje kuharice in strežno osebje organiziral usposabljanje

— zaradi preobremenjenosti tozda Transport, ki sedaj vozi hrano iz kavarne, posredoval pri Merxu; obljubili so, da bodo za razvažanje hrane kupili svoj kombi

— zaradi negodovanj nad jedilnikom vzel primerjalno jedilnike

kot npr. zajtrk. Razmišljati bi morali tudi o njem.

Pri evidentiranju števila malic za naprej se po mojem zatika predvsem tam, ko se mora izkazati človek: vprašanje je, kako delavca pripraviti, da bo pošteno sodeloval.

Ne trdim, da se stanje družbene prehrane v železarni ne bi dalo izboljšati, a so pri tem objektivne in subjektivne težave.

Helena Merkač

Samo Šavc

nekaterih drugih delovnih organizacij in ugotovil, da naš jedilnik ni slabši

— dogovarjal s Kolinsko Ljubljana o uvedbi nekaterih instantov.

Poleg tega smo v železarni ustanovili posebno komisijo za izdelavo pravilnika o družbeni prehrani.

Kvaliteta malice je pri nas vedno neizpeta tema. Vsa stvar je že tako daleč, da malico samo kritiziramo, pohvaliti, ko je upravičeno, pa je ne znamo. Na drugi strani pa so tu še stari problemi,

Misli

Drevesu je glava vedno na štu-ro.

Namesto meteorologov vprašajte rajši mlade, kakšno bo jutri vreme.

Vsi, ki so pili na moje zdravje, se danes že zdravijo.

Če ne bi bilo Eve, bi se Adam še danes dolgočasil v raj.

Glas vesti bi morali ozvočiti.

Marsikdo je plačal z glavo, ker ni imel trdnjše valute.

Ko so me lopnili po glavi, sem začel pravilno misliti.

Tam, kjer je šel z glavo skozi zid, so mu namesto spomenika postavili okno.

Arhitekti bi morali živeti v stanovanjih, ki so jih sami projektirali.

ŽELEZARJI DELEGATI

Konferenca delegacij za zbor združenega dela je na 25. seji maja najprej dobila odgovore na vprašanja s prejšnjih sej: o pokrišanju izgube tozda Gostinstvo Ravne, o financiranju Interalp centra in o organiziranju obiska predstav v Cankarjevem domu v Ljubljani. Na prvi dve vprašanji je odgovorila Skupščina občine Ravne, na zadnje Zveza kulturnih organizacij Ravne.

POKRIVANJE IZGUBE TOZDA GOSTINSTVO RAVNE

Izguba po zaključnem računu 1983 v tozdu Gostinstvo Ravne je bila pokrita na ravni delovne organizacije, tako da tozda ne izkazuje nepokrite izgube. In osnove zakona o zajamčenem osebnem dohodku in izplačevanju OD v OZD, ki poslujejo z izgubo, je razvidno, da prejemajo zajamčeni OD v tistih OZD, ki izkazujejo v določenem roku po predložitvi zaključnega računa nekrito izgubo. Glede na to, da je v tozdu Gostinstvo izguba že krita, delavci ne bodo prejeli nižjih osebnih dohodkov.

Delegati konference delegacij na ta odgovor niso imeli pripomb.

FINANCIRANJE INTERALP CENTRA

Zamisel o izgradnji Interalp centra je meddeželna, interes za njeno uresničitev je tudi na republiški ravni. Izdelava idejnih projektov se je financirala iz ostankov presežkov SIS po sklepih zborov združenega dela in iz dela sredstev Turističnega društva Črna. Izgradnja ceste do državne meje na Lužah je financirala Lesna, TOK Gozdarstvo Ravne, letos pa se bo v financiranje vključila še SKIS.

S tem odgovorom delegati niso bili zadovoljni. Opozorili so, da so bili presežki sredstev SIS po dogovoru namenjeni izključno za hitrejši gospodarski razvoj v občini, predvsem pa za zaposlovanje ženske delovne sile. Menili so, da bi za financiranje morali zagotoviti tudi republiška sredstva, pri financiranju SKIS pa jih je zanimalo, katera sredstva bo SKIS za to namenila.

ORGANIZACIJA OBISKOV CANKARJEVEGA DOMA

Zveza kulturnih organizacij Ravne je letos hotela pripraviti organizirane obiske za več predstav v Cankarjevem domu, a je bilo vedno premalo prijavljenih. Za koncert Dunajskih simfonikov 29. 1. 1984 se je prijavilo samo 15 ljudi, za gledališko predstavo Gavella iz Zagreba Gospoda Glembajevi 19. 4. sedem, za večer jazza Archie Shepp s kvartetom prav tako 19. 4. eden in za nastop nagrajencev mednarodnega srečanja čarodejev se ni prijavil nihče.

Za vse prireditve je Zveza kulturnih organizacij poslala obvestila kulturnim animatorjem v OZD in 200 posameznikom.

Konferenca je po teh ugotovitvah posredovala strokovni službi Zveze kulturnih organizacij predlog, da za Cankarjev dom več informira prek sredstev obveščanja v železarni.

(Vir: odgovori na delegatska vprašanja)

O UPORABI SLUŠNIH VAROVAL – VAROVAL PRED HRUPOM

V kanadskih rudnikih so opravili posebno raziskavo, da bi ugotovili učinkovitost naušnikov. To pa je pomembno povsod tam, kjer nastopa hrup. Železarna Ravne, TOZD Pnevmatični stroji, proizvajajo stroje, ki so hrupni prek dovoljene meje 90 dB (A), zato se pa s prodajo takih strojev vedno bolj zahteva znižanje hrupa. Kajti slušna varovala nosijo običajno le upravljalci strojev, medtem ko okolje na ta način še ni zavarovano. Poleg tega je hrup prisoten tudi še na številnih drugih delovnih mestih, ne samo na metalurškem in mehanskem področju. Zato bo osebna zaščita pred hrupom najbrž še dolgo potrebna. Poglejmo, kaj so znanstveniki v Kanadi opravili na tem področju.

V železarni smo tudi že dosegli določene rezultate pri zmanjšanju hrupa, sedaj se nam pa obeta znatno zmanjšanje, v nekaterih primerih tudi pod 90 dB (A), v sodelovanju s Chromosom iz Zagreba. To bo zelo velik napredek na tem področju, ker bo nekaj časa še treba uporabljati lažje stroje na komprimirani zrak, medtem ko bodo težji stroji kma-

lu imeli nov pogon, t. j. hidravlično energijo.

V kanadskih rudnikih so opravili posebno raziskavo, da bi ugotovili učinkovitost naušnikov. Tu

Do stotinke

navadno uporabljajo dve vrsti ušesnih čepov: iz rumene in bele penaste gume. Glavna vzroka za to sta dobro zmanjšanje hrupa in primerna raba. Glavne značilnosti enajstih naušnikov, ki so jih raziskovali v laboratoriju in jih analizirali psihofizično in fizično, so:

— Oblika čelade ima pomemben vpliv na zmanjšanje hrupa zaradi različnega pritiska.

— Preizkušnje so pokazale, da zrak med zaušnikom in glavo samo zmanjšuje učinek naušnikov.

— Zmanjšanje hrupa in lagodnost nošenja med seboj nista povezani.

— Učinkovitost različnih vrst naušnikov ni enaka.

— Naušniki z majhno površino blazinice so boljši zaradi večje sile na enoto površine.

— Pritisk, višji od 900 g, pri večini naušnikov ne povzroča zmanjšanja hrupa.

Od enajstih naušnikov, kolikor so jih preizkusili pod enotnimi pogoji, so se odlikovali trije. Vsi trije imajo jermen na vratu in se dobro prilagajajo pri nošenju.

Vzrokov za zmanjšanje hrupa je precej:

— slaba pritrditev naušnikov na čelado

— neprimerno prilagajanje

— motnja zaradi las, naočnikov

— nepravilna nošnja

— majhna skrb vodij oddelkov in še nekaterih, da bi delavci na hrupnih delovnih mestih nosili slušna varovala, saj že vata »bilson propp« zmanjšuje škodljivost hrupa na nivo, ki ni več škodljiv zdravju. Moramo govoriti o zdravju, ker visok hrup ne škoduje samo sluhu, temveč tudi ostalemu organizmu, predvsem živčevju.

— nezadostna vajenost delavcev.

Sklepi teh raziskav so pokazali, da prav noben naušnik, ki je bil v tem programu obravnavan, nima vseh lastnosti, ki bi jih želeli imeti v idealni obliki.

Zaradi nezadostnega znižanja hrupa z naušniki (15 dB (A) ali manj) pri delovnih pogojih, kjer je stopnja hrupa višja od 105 dB (A), naj bi bila obvezna zahteva, da delavci nosijo naušnike in čepce ali npr. bilson propp. — antifonsko vato.

Pot k uresničevanju naj bi bila naslednja:

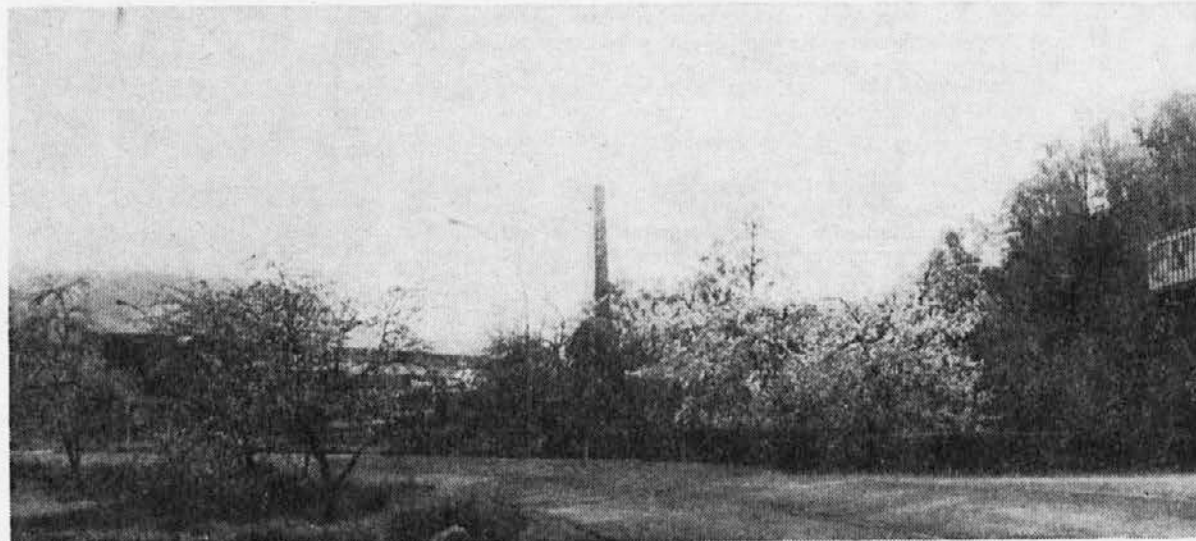
— vodja mora znati pmagati in nadzorovati delavce, da bi naušnike pravilno nosili

— o načinu nošenja moramo delavce obvestiti

— vzdrževati moramo stalen stik s proizvajalci naušnikov.

Vidimo, da so te raziskave pomembne za vsa področja, kjer bi morali varovati sluh in zdravje pred prevelikim ropotom.

Avgust Knez

Letos je pozno cvetelo

NAJBOLJŠI INOVATORJI V ŽELEZARNI RAVNE

Napredek je tudi v svetu tehnike predvsem sad skupinskega dela. Tega naj se zaveda vsak, kdor želi ustvarjati v tehničnem svetu.

V času šepajočega gospodarstva je prav, da vemo za vrednost, ki so jo ustvarjali v železarni novatorji. Ta znaša samo lani blizu 300 milijonov novih din (trideset milijard starih din). Ali si znamo predstavljati, koliko more ustvarjati prizadeveni človeški duh? Kaj vse se lahko kupi za 30 milijard, si najbrž ne moremo predstavljati, gotovo pa znamo biti hvaležni in spoštujemo darovalce — to je tiste sodelavce, ki ustvarjajo novo vrednost.

Verjetno je ob srečanju z ustvarjalci, kakršne poznamo v naši bližini, prav, da nazdravimo: »Naj živi ustvarjalnost!«

Jugoslovanska zveza avtorjev tehničnih izboljšav nas je prosila, da damo iz Slovenije nekaj kandidatov za zvezno državno odlikovanje. Javili smo nekaj naših avtorjev, ki so največ storili za izboljšanje dela v Železarni Ravne zadnja leta. Ti kandidati so bili za leto 1983:

Jakob Logar, Alojz Strmčnik, Franc Štinjek, Drago Klemenc, Alojz Strekelj, Alojz Pečnik, Štefan Kamnik, Adi Pustoslemšek, Ivan Pungartnik.

Od desetih Slovencev sta dobila diplomi kar dva od naših sodelavcev: Alojz Strmčnik in Jakob Logar.

Kdor že v Sloveniji uživa velik ugled — zavoljo ustvarjalnosti — gotovo zasluži tudi naše spoštovanje in zahvalo.

Izumiteljem Železarne Ravne, posebno še imenovanim kandidatom, za njihove uspehe čestitamo.

Odbor DIATI Ravne
Sekretar Franc Uranc

Izvršni odbor konference OO ZSS Železarne Ravne čestita vsem kandidatom in še posebej prejemnikom priznanj. Vsem imenovanim kot tudi ostalim inovatorjem železarne se za njihov poseben prispevek k hitrejšemu razvoju in boljšim rezultatom zahvaljuje za željo, da bodo v bodoče še bolj ustvarjalni in učinkoviti in da bi v svoje vrste pridobili čim več sodelavcev. IO konference pa si bo v okviru sindikalne organiziranosti prizadeval za ustvarjanje čimboljših pogojev za hitrejši razvoj inventivne dejavnosti v Železarni Ravne.

Nič ni tako dobro, da bi ne moglo biti boljše

Na tisoče ljudi hodi na delo in velika večina jih dela, kakor so se bili naučili v šoli ali se navadili v tovarni. Tarnajo, če se izmučijo, ne razmišljajo pa, kako bi si bilo mogoče delo olajšati. Peščica med njimi pa jih je, ki gleda na delo in naprave prav s te plati: z očmi inovatorja.

Tak je tudi Ivan Mihelič. Pred dolgimi leti je prišel v železarno na Ravnah s pohorskih bregov, iz Ribnice, in s seboj prinesel iznajdljivost svojih prednikov, ki jim je v težkih razmerah pomagala preživeti. Leta 1964 je začel delati v Vzmetarni in po treh mesecih prakse v obratu je postal delovodja.

»Proizvodnja je bila tu bolj obrtniška kot industrijska in kaj kmalu smo jo začeli izboljševati in modernizirati. Hodil sem od človeka do človeka, od stroja do stroja in nenehno opazoval in spraševal, kako bi bilo mogoče kako stvar olajšati in izboljšati. Lahko rečem, da smo s Praprotnikom in Pepevnikom način dela v Vzmetarni stoodstotno spremenili. Z veseljem smo delali, ne da bi mislili na prijavljanje in nagrade. Nihče takrat ni prijavljala inovacij. Potem tudi ni bilo treba poslušati opazk in očitkov.«

Ko sem vstopila v vzmetarno, so mi pogled zastirali stogi velikih vzmeti. Tudi ko bi videla vse stroje in si ogledala vsa delovna mesta, najbrž ne bi znala dati nobenega koristnega predloga za kako izboljšavo. Za kaj takega moraš živeti z ljudmi in napravami. Razumem trpki Miheličev nasmešek,

ko omenja očitke in zavist. Razumem tudi rahlo nezaupanje ob sprejemu. »Prva ste,« je dejal, »ki ji govorim o teh stvareh. Pa ne zato, da bi se hvalil, ampak da bi še druge delavce spodbudil za to dejavnost. Lahko namreč v železarni, ali da ostanem v Vzmetarni, zač-

Ivan Mihelič

nemo delati čisto kaj drugega kot zdaj, ampak če način dela ne bomo spremenili, ne bomo stopili niti za korak naprej.«

Skušam slediti njegovi misli. Mora biti nekaj narobe s to inovativno dejav-

nostjo, da so potrebne posebne spodbude zanjo. Pravijo, da denar naredi vse, inovacije pa vendar nagrajujejo. Kaj to ni dovolj?

»Včasih je zelo težko izračunati vrednost inovacije in prihranek ali prihodek, ki ga ustvari, zato komisija odobri pavšalno odškodnino, ki je pogosto le simbolična. Najbolj narobe pri vsej stvari pa je, da je pot od zamisli do uresničitve tako dolga. Kdor ne zna sam narisati načrta, je popolnoma odvisen od dobre volje tehnike ali inženirja, ki ga najde ali pa ne. Jaz sem na primer v našem tozdu zadolžen za inovacije. Toda če v delavčevem predlogu ne vidim prave rešitve, zamisli ne razvijam dalje ali jo zavrnem, ker se s tem preprosto ne utegnem ukvarjati.

V tozdu ali v železarni bi morala biti posebna skupina strokovnjakov, ki bi zbirala predloge za izboljšave in jih uresničevala. Druga stvar je izdelava orodij, delov ali celo naprav, ki si jih inovatorji zamislijo. Kdo jim bo to izdelal, kjer bodo to preizkusili? Mislim, da bi morali v Orodjarni izdelovati nova orodja in jih preizkušati, ne pa, da je to proizvodni tozud. Včasih bi morali na hitro narediti kako novo stvar, ni mogoče šest mesecev čakati na orodje.«

Miheličevo nezaupanje je med pogovorom skopnelo, vneto razlaga stvari, ki ga težijo in jezijo, čeravno sam ni prizadet. Sam namreč skicira svoje zamisli, poišče si ljudi, ki mu naredijo načrte, v tozdu lahko nove naprave preizkuša, čeprav večinoma popoldne v prostem času. Kajti delovni čas je zanj prekratek še za redna opravila. Zaradi večkratnih operacij žledca dela po 4 ure. Znal se je tudi organizirati, da pri svoji inovativni dejavnosti ni sam. Z njim največ sodelujeta Maks Jelen in Emil Pori, pa še Čas se jim kdaj pridruži. Avtor prve zamisli je ponavadi Mihelič, najstarejši, potem jo skupaj dopolnijo, izdelajo in preizkusijo. Delijo si nagrado in tudi očitke zaradi nje.

Tolikokrat je omenil očitke in zavist, da sem ga morala vprašati, ali bi raje delal tako, da inovacij ne bi prijavljala.

»Najboljši občutek sem imel res takrat, ko nič nisem prijavljala, a življenjski standard je do zdaj tako padel, da mi ta denar krvavo prav pride. Otroka namreč študirata brez štipendije. Če pa bi v železarni in tudi drugje vsi delali tako, da bi nenehno izboljševali naprave in tehnologijo, bi se naš skupni dohodek tako povečal, da nagrad za inovacije sploh ne bi potrebovali. V železarni smo sposobni ogromno narediti, če bi se le znali pravilno organizirati.«

Še vedno se rad spominja svoje prve inovacije, ko je s pomočjo strokovnjakov, zakoncev Rodič, poenostavil in olajšal način izdelave vzmeti. Sledila je vrsta izboljšav, ki jih niti ne našteva, izboljševal je tudi že svoje izboljšave. Ravna se po načelu: Nobena stvar ni tako dobra, da bi ne mogla biti še boljše.

Lani je dobil občinsko priznanje in nagrado za inovatorstvo.

Pa ni ozko usmerjen samo v inovacije, čeprav je prepričan, da bi z njimi, ko bi jih bilo več, lahko bistveno povečali našo storilnost. »V sedanjih situaciji nas ne reši nič drugega kot več narediti, kajti pas si lahko skrajša le do določene točke, dalje ne gre. Razmere bi morali spremeniti tako, da se z inovacijami ne bi ukvarjali le zanesenjaki in tisti, ki imajo tako delovno mesto.«

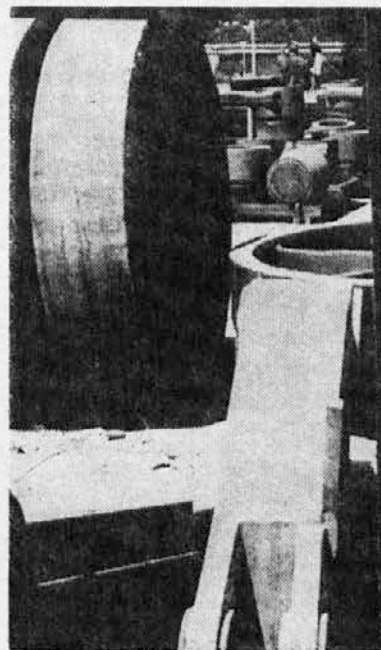
Njegov glas je odločen in na licu se mu rišejo ostre, nekako trpke poteze. Obraz asketa, pomislím.

»Vedno nisem bil tako dejaven,« pove odkrito in neizprosno. »Bil sem alkoholik. Veliko let sem zapravljal, čeprav sem na ših prihajal še trezen. Ali pa sem znal najti izgovor, da sem ostal doma, če je prišlo tako. Pa se nisem sam odločil za zdravljenje. Nihče se ne odloči sam. Naše službe bi morale

za problem alkoholizma veliko več narediti, kot storijo zdaj.«

Sodeluje v samoupravljanju in kritično spremlja nepravilnosti, ki se dogajajo okoli njega. Moti ga nedisciplinarnost. »Ce bi bili plačani po delu, bi se nedisciplinarnost pri priči nehala,« je prepričan. Meni tudi, da bi morali strokovnjaki, ko pridejo iz šole, najprej dodobra spoznati delo v obratu, šele potem bi lahko postali tehnologi ali vodilni delavci. »Tehnologija ne sme biti nekaj, kar je zapisano in se ne spreminja. Tehnologija je srce proizvodnje. Samo nova in nova tehnologija nas bo rešila.«

Sam je delovodja. Meni, da je ta poklic težak in odgovoren. »Moraš imeti posluš za delavca, moraš ga znati preslikati, da najdeš pravi pristop do njega.« Včasih mu je bilo v zadoščenje, če petnajstega noben delavec ni prišel k njemu s kuverto, da bi se pritožil. Danes mu je težko, če dobremu delavcu ne more omogočiti večjega zaslužka.

Izrez

Naročili so mi, naj predstavim delavca-inovatorja. Čeprav se je najin pogovor raztegnil na uro, dve in še čez, si ne upam trditi, da sem mu pogledala v dušo. Zapisala sem le nekaj utrinkov iz njegove bogate zakladnice misli in idej. Naj končam z njegovo največkrat ponovljeno željo: Stroji dajejo denar. Storititi moramo vse, da jih bomo kar največ preuredili tako, da bodo lahko dajali več.

Mojca Potočnik

UTRINKI

Skepsa je eleganca strahu.
Cioran

Srečni sužnji so najhujši sovražniki svobode.

Ebner — Eschenbach

Slang je jezik, ki sleče suknjo, pljune v roke in se loti dela.

Sandburg

Sonce je univerzalno zdravilo iz nebeške lekarne.

Kotzebue

Molk je zlato revežev.

Lohberger

O PD PREVALJE IN DOMU NA URŠLJI GORI

Odborniki in člani Planinskega društva Prevalje slavijo te dni pomembno zmago: v nedeljo, 17. junija, bodo odprli novi dom na Uršlji gori. Proslavljanju se s posebno prilogo pridružuje tudi Informativni fužinar. Povabiti želi železarje planince, da bi se ta dan s prevalskimi in drugimi koroškimi planinci povzpeli na Goro.

Čeprav so prevalski planinci izdali knjižico, v kateri obširno poročajo o dejavnosti društva, predvsem o poteku gradnje, in predstavljajo najzaslužnejše člane (ali prav zato), smo dali besedo predsedniku upravnega odbora profesorju Stanku Lodrantu. Povprašali smo ga o gradnji in pomenu novega doma pa o planinstvu in planincih na Gori.

»Kmalu po vojni je prevalsko planinsko društvo obnovilo nekdanjo nemško kočo na Uršlji gori, ki je bila med vojno požgana. Pomagali so tudi guštanjski planinci, ki tedaj še niso imeli svojega društva, in v dveh letih so kočo usposobili za sprejem gostov. Kdaj ste začeli razmišljati o gradnji prizidka?«

»Množični razvoj planinstva v Sloveniji, prav posebej pa v naših krajih, kjer je vsak četrti krajan član planinskega društva, je zahteval boljše oskrbo in večje zmožljivosti v planinskih kočah. Upravni odbor PD Pre-

O PD PREVALJE

PD Prevalje izvira iz podružnice Slovenskega planinskega društva za Meziško dolino, ki je bila ustanovljena 18. avgusta 1919 za območje od Podjune do Vuzenice in Solčave. Sedež so morali po plebiscitu iz Pliberka preseliti na Prevalje. Ostalo je brez svoje planinske postojanke — del Pece s kočo je namreč pripadel Avstriji. Kmalu so se osamosvojila PD v Meziči, Dravogradu in Vuzenici, šele po osvoboditvi pa na Ravnah in v Črni.

Leta 1942 je bila požgana koča na Uršlji gori. Po vojni jo je od slovenjgraškega prevzelo prevalsko PD in jo do leta 1948 obnovilo.

17. junija 1984 bo PD Prevalje odprlo prizidek doma na Uršlji gori.

valje je že pred kakimi 15 leti začel ugotavljati, da stara koča ne ustreza vsem sanitarnim predpisom (zgrajena je bila po načrtih iz leta 1912) in da je premajhna. Pred desetimi leti pa smo na obnem zboru sprejeli sklep, da bomo zgradili prizidek.«

»S čim ste imeli največ težav?«

»Z zbiranjem dokumentacije in iskanjem dovoljenj. Koča stoji na meji slovenjgraške in ravenske občine. Pa to ni bila največja ovira. Zavod za spomeniško varstvo v Mariboru dolgo sploh ni odgovarjal na naše prošnje in dopise. Šele ko je bil na gori zgrajen TV stolp, smo dobili pravico graditi tudi mi. In tudi to šele, ko se je osebno zavzel tedanji predsednik izvršnega sveta občine Ravne Gvido Kacl. Velika ovira je bil tudi zakon, ki je omejil gradnjo negospodarskih objektov. Zbrana sredstva so zaradi zavlačevanja izgubljala vrednost. Ker smo nujno morali graditi, smo premostili vse ovire ter zgradili prizidek, ki je pravzaprav samostojna koča.«

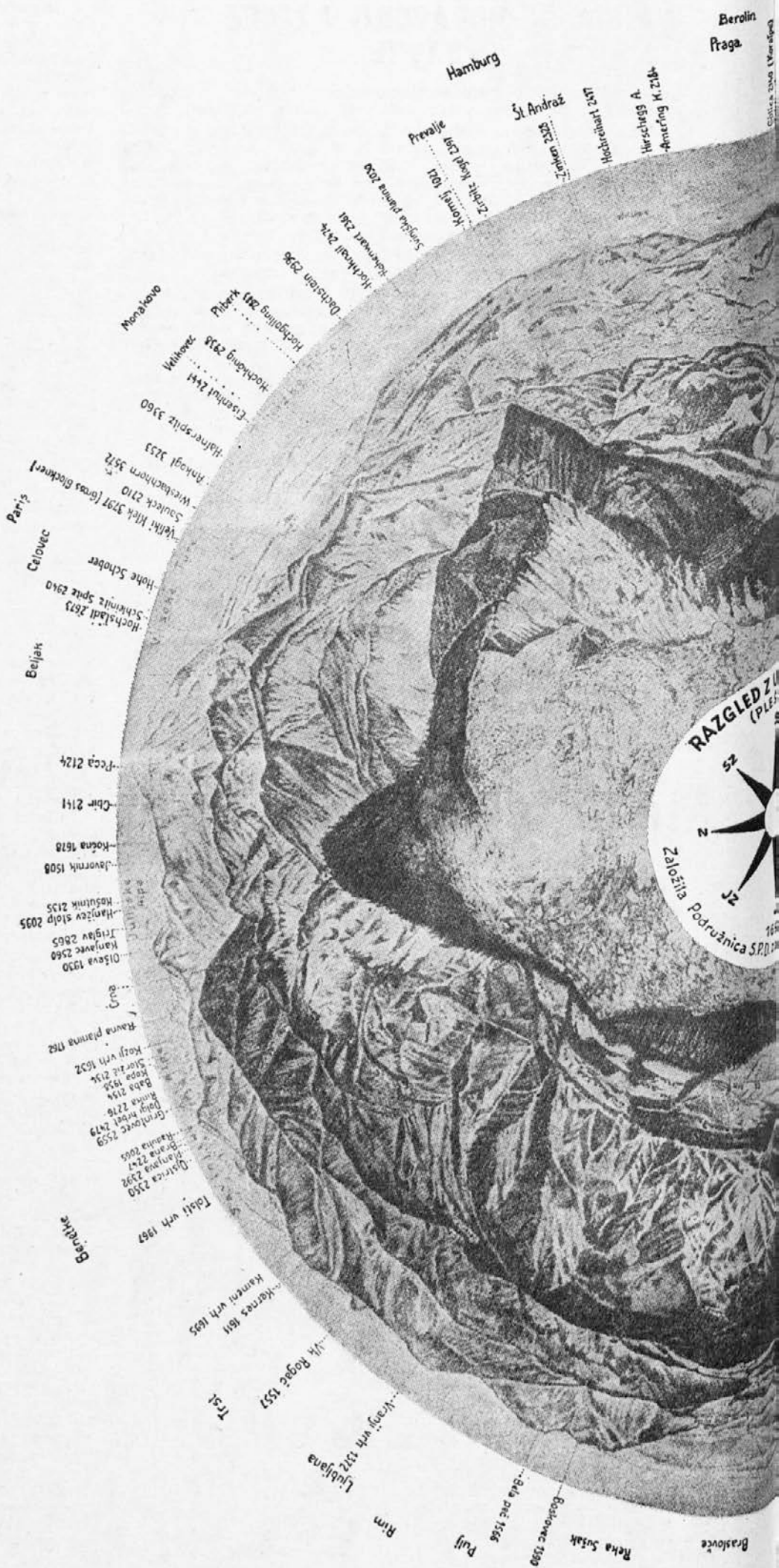
»Kako ste gradili?«

»Material smo zvozili na vrh po cesti, ki jo je zgradila televizija, a je prevozna le nekaj mesecev na leto.

Gradili smo planinci sami, gradbeni podjetji Kograd in Gradis pa sta nam pomagali s stroji, z materialom in s strokovno pomočjo. Planinci smo opravili precej del udarniško, še več pa smo naredili z udarništvom pri oskrbovanju doma, kajti obrtniških del neuki ne moremo opravljati.«

»Kaj je društvo pridobilo z novim domom?«

»Funkcija doma na Uršlji gori se zaradi prizidka ne bo spremenila. Nočitvene zmog-

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XI

Ravne na Koroškem, 15. junija 1984

St. 6

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjørpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Pozdravno pismo mladih občine Ravne

Štafeta mladosti, izraz neizmerne ljubezni in najglobjega spoštovanja mladih, delovnih ljudi in občanov občine Ravne na Koroškem, za doseženo delo in zgodovinski razvoj socialističnega samoupravljanja pošiljamo predsedstvu ZSMJ iskreno zaobljubo. Mladi naše svobodne socialistične samoupravne, neuvrščene domovine, skupnosti bratskih narodov in narodnosti, bomo nadaljevali Titovo misel na nadaljnji poti izgradnje naše domovine.

V zgodovini našega boja so starejše generacije opravile velik del revolucionarne preobrazbe družbe, pa tudi današnji položaj zahteva od nas mladih in vseh subjektivnih sil v naši družbi, da s svojim revolucionarnim delom prispevamo največ, da te dosežene rezultate razvijamo še naprej.

Pridobitve socialistične revolucije in osvobodilnega boja so nam veliko jamstvo, to je jamstvo v bratstvu in enotnosti, v moči jugoslovanskih narodov in narodnosti. In na poti zduževanja tega ne bomo mladi nikoli omagali. Zavedamo se resnosti gospodarskega in političnega položaja naše domovine, hkrati pa se zavedamo možnosti reševanja le-tega.

Poznamo ustvarjalno moč in energijo samoupravnega socialističnega sistema. Možnost reševanja problemov vidimo le v nadaljnjem razvoju sistema, kjer ne bo prostora za tehnokratske, liberalne, šovinstične in nacionalistične izbruhe.

Mladi občine Ravne na Koroškem bomo s svojim delom trdno ostali na Titovi poti ter se borili za še doslednejše uveljavljanje in uresničevanje dogovorjenih nalog na vseh področjih našega dela in življenja.

Štafeta mladosti v železarni ►

MDA – mladost naše države

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

UTRJEVANJE NAŠE SKUPNOSTI

Tovariš Tito je mladim naslovil tudi naslednje besede z govorniškega odra 8. kongresa ZSMJ 10. februarja 1968 v Beogradu: »Veste, da sem vselej verjel v našo mlado generacijo in da sem se nenehno zanimal za njene življenjske in delovne razmere, pa tudi za probleme, s katerimi se sooča. Ko sem obiskoval različna mesta in kraje, delovne kolektive in ustanove, sem se skušal vsakokrat seznaniti tudi z udeležbo in prispevkom mladine. Nisem bil vselej zadovoljen z odnosom do mladih, vendar mi je bilo v veliko zadovoljstvo, ko sem lahko povsod videl, da mladi vdano delajo in se trudijo, da bi se čimprej usposobili na svojih delovnih mestih, ker vidijo v tem tudi perspektivo svojega boljšega življenja. Pred nedavnim sem se imel priložnost srečati z mladimi graditelji, brigadirji. Videl sem, da je naša mladina tudi danes pripravljena s prostovoljnim delom pomagati pri graditvi dežele in vanjo vnesti polet in požrtvovalnost kot v letih po vojni. Seveda so razmere in potrebe danes drugačne, drugačne so tudi oblike organiziranja. Toda koristno dolgoletno tradicijo mladinskih delovnih akcij moramo gojiti naprej. To prostovoljno delo mladine namreč ne pospešuje samo graditve posameznih objektov, marveč hkrati krepi ljubezen do dela in kar je še zlasti pomembno, zblizuje delavsko, kmečko in šolsko mladino ter krepi bratstvo in enotnost naših narodov.«

Ko se je tovariš Tito obračal na mladino in še posebej na brigadirje, je večkrat govoril še o drugih temah, ne samo o akcijah. Odvisno od položaja v državi, od dogodkov, je pozival mlade, naj bodo pobudniki in gonilo akcij v preobrazbi naše družbe na svojih delovnih mestih v šolah, na fakultetah, v vasi, v enotah JLA... Čutil je, da mora osebno pozvati mlade v nove mirovne bitke.

Leta 1971 je bila spet mladinska delovna akcija »Sava« v Zagrebu, spet je govoril brigadirjem:

»Morda ni bilo nikoli po vojni tako pomembno kot je danes, da mladina utrjuje bratstvo in enotnost. Na teh delovnih akcijah seveda tekmuje med seboj, vendar pa se hkrati med seboj seznanja in to je zelo pomembno, ko zatiramo vse tiste težnje in elemente, ki bi želeli skaliti tok pravičnega razvoja naše družbene skupnosti.«

Zdaj smo tako rekoč zgradili povojno zgradbo, toda tako, da bi še bolj utrdili našo skupnost, se pravi jugoslovansko državnost kot celoto na podlagi državnosti vseh republik. Tisti, ki pridigajo, da je to zares razgrajevanje, se motijo, saj bo šele to utrdilo našo skupnost. Tu lahko mladi storijo veliko, tako na takšnih akcijah kot nasploh. Tudi njim so tuja mednacionalna trenja, do česar prihaja včasih tu in tam, spodaj v bazi in tudi med intelektualci, ki filozofirajo. Mladini je to tuje. In prav zdaj, ko rešujemo nacionalno vprašanje zares marksistično, ima vsak narod vso pravico, da upravlja sam sebi. To pa je prav v fazi samoupravljanja v zvezi z državnimi vprašanji, vprašanji notranje ureditve države. Vendar moramo paziti, da bodo v vsaki republici kar se da dobre in trdne vezi med vsemi narodnostmi in narodi. Mladini prepisujem velik pomen. Že do slej je bila graditeljica bratstva in enotnosti. Nadaljevala je tam, kjer so naši mladinci in borci med vojno položili temelje. Naj še naprej na teh temeljih, že zdavno položenih, gradi bratstvo in enotnost, saj je edino to poročstvo za razvoj našega razvoja — razvoja socializma. Le tako lahko ohranimo ugled naše države, ki je zelo velik, ki pa bi utegnili biti okrnjen, s čimer bi razočaral tiste ljudi in narode, ki težijo k prav takšnemu razvoju.«

Tito ni govoril o tej temi naključno. Mladini in ne samo njej je nenehno govoril, da v naši večnacionalni družbi moramo varovati

in razvijati bratstvo in enotnost. To ni samo dolg revoluciji, v kateri sta bila skovana, temveč je to naloga sedanjosti in prihodnosti. Kot izkušen revolucionar je opominjal, da utegnejo mednacionalna trenja v kakšni državi pripeljati do katastrofe. Delež mladih, ne le prek delovnih akcij, je v odpravljanju nacionalne razdeljenosti velikanski. Tito je mislil o tem tudi, ko je 1974. leta spet prišel na »Savo«.

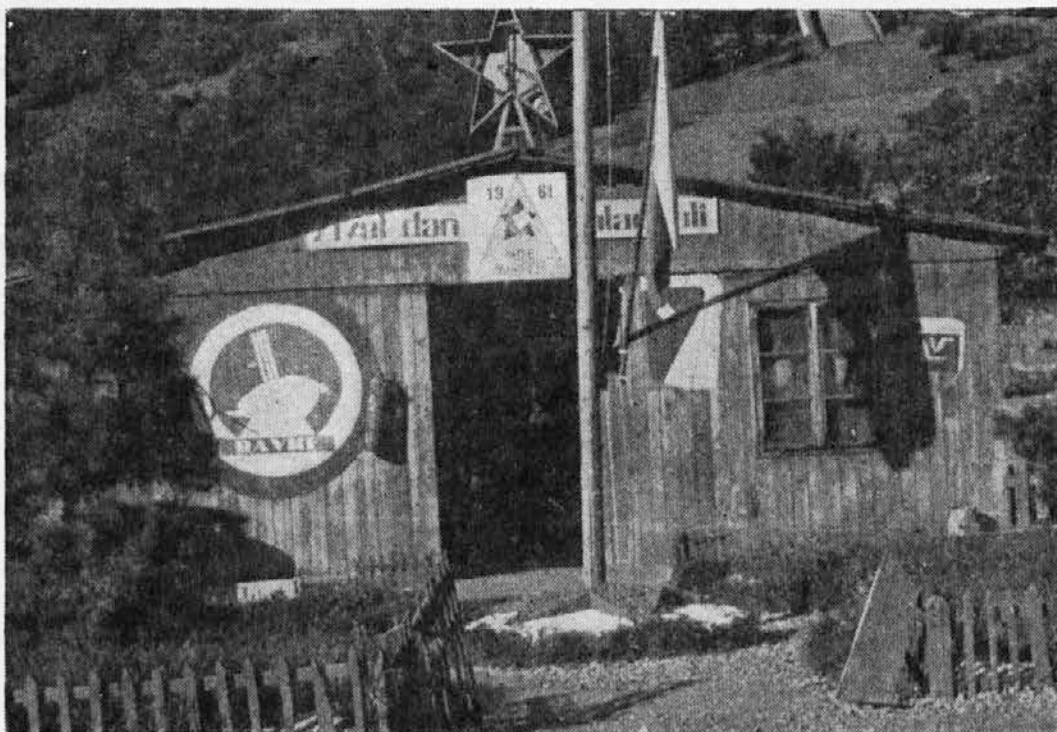
»Vaše prostovoljno delo ima večkrat pomen. Tu se sestajate in seznanjate mladinci iz vseh krajev države, iz vseh naših republik. Tukaj se ustvarja tisto največje v razvoju naše družbe in dežele, to pa sta bratstvo in enotnost. Ustvarjate jugoslovansko celoto. V vaših mislih se utrjuje težnja, ki je ne more nihče več omajati, da bo Jugoslavija enotna. Vsak narod — hrvaški, srbski, makedonski, slovenski, črnogorski in bosansko-hercegovski ima vso pravico, da v svoji republici ustvarja, kolikor največ zmore in zna. Danes je še vedno potrebno poudarjati in dokazovati, kaj pomeni naša socialistična drža-

PRVI »ZLATI« UDARNIK

Vselej z ljubeznijo, priznanjem in spoštovanjem za velika dela mladih, z velikim razumevanjem, pa tudi z veliko željo, da bi mladina nenehno prevzemala nove obveznosti v graditvi dežele in družbe, je bil po svoje prvi, ki je spodbujal, naj gradimo... Tito. Ne govori se brez razloga, da je bil Tito pravzaprav prvi naš brigadir, naš prvi udarnik.

Leta 1977 so se na programsko volilni konferenci ZSMJ odločili uvesti zlato udarniško značko za izjemne zasluge in prispevek h krepitevi in organiziranju mladih, mladinskega prostovoljnega dela. V imenu vseh mladih ljudi Jugoslavije, v imenu vseh udarnikov s številnih delovnih akcij so delegati sklenili podeliti prvo zlato značko — tovarišu Titu.

V obrazložitvi je bilo zapisano: »Tovariš Tito nas je vselej učil in nas učil, da je delo največje človekovo bogastvo in največja vrednota socialistične družbe. Prostovoljne mladinske delovne akcije v naši državi so ponos mlade generacije pred svojim ljudstvom, pred partijo in tovarišem Titom, pa tudi pred vsem svetom. Tovariš Tito je od njihovega začetka pa vse do danes nenehno poudarjal pomen akcij v delovni in idejno-politični vzgoji naše mladine. Ogromno mladih ljudi, ki so bili v minulih tridesetih letih

Baraka brigade iz Maribora v Džepu I. 1961

va v primerjavi s prejšnjo Jugoslavijo, kjer so razpihovali nacionalno mržnjo, ko so vladajoče klike, tisti, ki so bili na oblasti, pripeljali do tega, da je bila Jugoslavija v največji meri katastrofe druge svetovne vojne prizorišče ne le strahotnih bojev z okupatorjem, marveč tudi notranje bratomorne vojne. Vi, mladinci, gradite takšno življenje in utrjujte takšno enotnost naših narodov in narodnosti, da jih ne bo nihče in nikoli mogel razdružiti, da se ne bo nikoli več ponovilo kaj takšnega, kot se je zgodilo v preteklosti. To je velika stvar. Bratstvo in enotnost — danes, jutri, vselej — bosta najpomembnejša dejavnika v naporih za hitrejši razvoj naše dežele in ustvarjanje še lepšega in srečnejšega življenja tako za vas kot za prihodnje rodove. Ustvarjajte zgodovinska dela. Prihodnji rodovi bodo pomnili, kaj ste napravili, na tem bodo gradili naprej, da bi živeli boljše življenje, kot smo ga živeli nekoč in kot ga živimo vsi skupaj še danes. Trudimo se, da bo to, ko vi mladi, ki prihajate sem, ustvarjate s svojim prostovoljnim delom, s svojimi rokami, za našo družbo nekega dne priznano kot delo, ki ga ne more nihče in nikoli več pozabiti...«

pod zastavi delovnih brigad, so tako zares ostali globoko vdani ciljem revolucije in delu tovariša Tita. Vselej so se izkazali, in to počno še danes ob različnih in zelo odgovornih delih in nalogah kot pravi graditelji socialističnega samoupravljanja. Dolgujejo veliko zahvalo tovarišu Titu, ki jih je vzpodbujal, hrabil, usmerjal k požrtvovalnemu in ustvarjalnemu delu zdaj in takrat, ko nismo imeli drugih sil, razen močnih mišic naše mladine in njene odločnosti ter pripravljenosti, da pod zastavo tovariša Tita preoblikuje v vojni opustošeno deželo v nekaj novega in velikega. Mladinske delovne akcije so bile in ostale ne le možnost za delovno angažiranje in uveljavljanje mladih, temveč tudi velika šola samoupravljanja, bratstva in enotnosti. Tovariš Tito je nenehno poudarjal prav to pomembno funkcijo mladinskih delovnih akcij.

V zadnjem času so mladinske prostovoljne akcije doživele krepko preobrazbo in postajajo ena najpomembnejših oblik delovnega, družbenopolitičnega in idejno vzgojnega angažiranja mladih. K temu je veliko prispeval tovariš Tito, ki je vselej našel prave besede, da bi prikazal pravi pomen teh akcij in mladinskega prostovoljnega dela.

To priznanje, ki ga podeljuje konferenca tovarišu Titu za izjemno velik prispevek h krepitvi, razvijanju in uveljavljanju prostovoljnega dela, je odsev želja vseh dosedanjih in sedanjih udeležencev mladinskih delovnih akcij.

Poleg vloge tovariša Tita v razvoju mladinskih delovnih akcij, o čemer smo nekaj že napisali v prejšnjih poglavjih, nam bo zelo splošen pogled v zgodovino mladinskih delovnih akcij v Jugoslaviji jasno odkril, da je fenomen mladinskega prostovoljnega dela mladih čvrsto vtkan v temeljne vrednote nove družbe, ki je nastajala v minulih štirih desetletjih. Mladinske delovne akcije, ki so se porodile kot ideja pa tudi kot praksa v razmerah, v katerih je bilo prostovoljno delo edina rešitev in izhod iz vrtinca vojnih in povojnih težav nove države, so organski del revolucionarnega zanosa, ki temelji na najglobljih humanističnih vrednotah in smotrih naše socialistične revolucije. Graditev nove države tako v fizičnem kot v duhovnem smislu, je pomenila nastajanje novega tipa človeka, ki ga je globoko prevzemala zavest o nujnosti lastnega razmaha na vseh področjih, na katerih lahko ustvarja takšna družba. Nastajanje novega človeka, socialističnega človeka, če se spomnimo, se je začelo v času, ko je ideja socializma šele začela dobivati možnosti za širjenje, potem pa se je razvijala v NOB pod vodstvom KPJ.

Ta novi človek, zaposlen z obrambo lastnega dostojanstva pred osvajačevimi naskoki, je našel čas, moči in ideje, da v megli razpozna izhode, pota... Navdušenost, vera, trdnost, želja po novem in pravičnejšem — to so vrline, ki so edine lahko premagale zlohotnost ruševin propadajoče družbe. Ta človek, ki se je moral v vrtincu vojaško-političnih viharjev fašizma braniti s svojim dostojanstvom, je našel moč, da je s svojo požrtvovalnostjo zmagoval in premagoval najhujše

Zanimivo

prepreke in težave. To je torej ta novi človek za nove boje nove družbe.

(Se nadaljuje)

S. J.

Še enkrat vljudno vabimo vse nekdanje brigadirje-veterane iz Železarne Ravne, da tudi oni pomagajo oblikovati s svojimi prispevki in še zlasti s fotografijami povojnih akcij nadaljevanja o mladinskem prostovoljnem delu. Prispevke lahko pošljete na KS OO ZSMS Železarne Ravne ali pa na uredništvo »Informativnega fužinarja«.

kdaj vrag vzel. Branili se bomo kot naši očetje, dedki in babice.

Danes so časi, ki dopuščajo svobodno življenje, prostost. Nimamo skrbi, ki so jih imeli mladi pred 40 leti.

Kaj je sploh naša skrb? Ko si še otrok, nimaš skrbi. Otroško življenje — kako je samo lepo tedaj! Dan za dnem igra, veselje. Kaj tedaj potrebuješ? Igračo, ki si jo želiš, veliko prijateljev in ljubezni — ljubezni staršev. Ko odrasteš, se prične skrb — šola, toda tudi tu je še življenje brezskrbno. Tako hitro bežijo leta. Toliko stvari se dogaja v letih od 7. do 15., ko končaš osnovno šolo. Pride prva ljubezen, to je najlepša, ostane ti v spominu, in ko si starejši, se je vedno rad spominjaš.

Kam po osnovni šoli? Za tiste, ki so bili pridni, ni problem. Razgubijo se od Maribora tja do Ljubljane. Tistim, ki je šlo težje, ostane poklicna šola, nekateri pa se takoj zaposlijo.

Življenje beži, končaš šole. Kje najti zaposlitev? Veliko je mladih, ki čakajo na svojo prvo zaposlitev. Kako bodo živeli? Starši jim vendar ne morejo nuditi toliko materialnih sredstev, kot bi jih potrebovali. Vzdržujejo jih 20—25 let, jim nudijo toplo zavetje, brezskrbno življenje. Zdaj bi rad zaživel, pa ne moreš. Odvisen si od tistega, ki te sprejme v delovno razmerje — da ali ne, to je velik vprašaj.

Razmišljaš, kako je bilo lepo, ko si hodil v šolo. Tvoja edina skrb je bilo učenje, a sedaj? Bolje, da ne pomisliš.

Ko pa že dobiš službo, si počasi ustvariš družino in je spet uganok, kako priti do stanovanja in opreme zanj. Toda gre, zmoremo tudi to. Kako je bilo včasih, vemo dosti. Nekaj iz pripovedi starejših, nekaj iz literature. Kako je danes, vidimo sami, občutimo, živimo z današnjim dnem, toda kaj bo jutri, tega ne vemo, le slutimo, vsak po svoje.

Takšni smo pač, ne moremo si kaj. Zrastli smo, živimo življenje vsak po svoje, kakor ga znamo. Enim je lepo, drugim spet ne — živeti in vzeti življenje takšno, kot nam ga nudijo, kot si ga znamo narediti sami — srečnega.

Kaj pa si mislite o naših bratih izven meje, o mladih koroških Slovencih, ki se borijo za pravice do slovenskega jezika, borijo se za svoj narodnostni obstoj? Ti naši vrstniki so polni mladostne zagnanosti in optimizma.

Moram pa biti tudi kritična. Res je, da je nekaj tudi takih, ki niso dostojni naše družbe, in zato mora prav ta družba skrbeti, da jih bo še bolj učinkovito pripeljala na pravo pot. Naj bo bovolj, čeprav bi morda še lahko kaj napisala. Morda drugič.

Vesna Ošlak,
tozd Pnevmatični stroji

DELO MLADIH V TOZDU SGV JE ZAŽIVELO

Mladi iz SGV smo si na programsko-volilni konferenci zadali veliko smernic, ki pa smo jih začeli resno in uspešno izpolnjevati. Predsedstvo osnovne organizacije se redno mesečno sestaja. Na sestankih posamezni referenti poročajo o delu na svojem področju v preteklem mesecu. Predsednik osnovne organizacije pa nas obvešča o problematiki na sestankih KS železarne. Velik problem na sestankih predsedstva je sklepčnost, saj nekateri člani delajo na dveh izmenah ali pa so na nujnih delih. Kljub temu pa so razprave živahne. Veliko pozornosti smo posvečali referendumu v občini Ravne, prav tako pa smo veliko razpravljali o scenariju za ključne prireditve ob dnevu mladosti v Beogradu. V razpravah se velikokrat dotaknemo problemov v tozdu, kot so npr. nadure, saj so pri vzdrževanju nujno potrebne, pa so tako visoko obdavčene. Na zadnjem sestanku predsedstva pa smo tudi predlagali mladince za priznanje RK ZSMS.

Posamezni mladinci so se udeležili sestankov o informiranju, pa o mladinskih delovnih

akcijah, seminarja za SLO in DS na nivoju občine, seminarja v Rogaški Slatini.

Ob dnevu žena smo vse žene v tozdu obdarili s skromnim darilom. Veliko smo tudi naredili na športnem področju, saj smo se redno udeležili vseh športnih srečanj, na kulturnem področju pa smo naredili nekoliko manj, saj smo se le nekajkrat oglasili v Mladem fužinarju, ob Prešernovem dnevu pa smo uredili oglasno desko. Če se še dotaknem problema o informiranju, moram reči, da je dobro, saj mladi o vsaki akciji lahko preberejo iz velikih plakatov, ki so nalepljeni na vsakem vogalu v delavnici. Prav tako redno dajamo zapiske s sestankov predsedstva na oglasno desko.

Če pogledamo na dobro delo osnovne organizacije v preteklem obdobju, lahko pohvalimo veliko mladincev, ki so bili pripravljeno delati. Želimo pa si, da bi v osnovni organizaciji TOZD SGV delali vsi mladinci.

Marta Vrenčur

TAKŠNI SMO

Prebiram Fužinar in se zamislim. Res, veliko mladih nas je, vendar le malo takšnih, ki bi se odločili napisati kaj. Zakaj? Resnica je ta, da je veliko lažje nekaj povedati kot potem to napisati. Že imaš temo v glavi, a ko se spraviš k pisanju, ti besede kar bežijo, izginejo iz misli, ti pa sediš, napisati pa ne moreš nič.

Danes se trudim in poskušam. Toda kaj? So stvari, ki mi ne ugajajo, veliko je tega, toda sčasoma se privadiš nanje, živiš z njimi in jih sproti pozabljaš. Včasih se jezim. Ko pa pomislim, kako kratko je naše življenje, pozabim na jezo. Nima smisla biti jezen.

Rada bi pripomnila nekaj na to, kar slišim iz govorjenja starejših o današnji mladini.

Uresničujemo cilje in besede, ki jih je izrekel tovariš Tito:

»Vaša naloga je, da se učite. Le kdor se uči, bo kaj znal. In le kdor kaj zna, bo lahko koristil domovini. Naučiti se morate ljubiti svojo domovino, saj domovina je prelivala kri za svobodo. Postati morate takšni, kakršni so bili vaši tovariši, mladinci med NOB.«

To mi uresničujemo, ker ljubimo svojo domovino, ker vemo, da je naša domovina najlepša in najbolj pravična na svetu. Mi ne verjamemo nikomur, ki pravi, da nas bo še

BOJAN IN ZDENKA ŽIVITA S SVOJO PRVO USPEŠNICO »NASMEH JE MOJ VODNIK«

Tokrat vam predstavim dva trenutno najbolj popularna Korošca v Ljubljani Bojana in Zdenko. Svojo glasbeno pot sta začela že pred leti, prej kot člana skupine »NOVI KVIK«, nazadnje pa kot spremljevalca Marjana Smodeta na večjih jugoslovanskih festivalih.

Takole se spominjata opatijskega festivala: »Ko smo končali z generalko in sva šla po hodniku dvorane, je k nama pristopil Mijo Popovič, kitarist skupine »Pomaranče« z besedami: »Čemu ne poskusita sama, saj sta predobra, da bi delala samo kot spremljevalca Marjana Smodeta!«

bila objavljena skozi vse leto v reviji Stop in odkriva nove talente, ki sodelujejo po končanem izboru na SLOVENSKI POPEVKI oz. po novem na Velikem finalu '84.

Sama pravita: »Najin uspeh je sad dela vseh Korošcev in prijateljev, ki so nama pomagali. Zahvaljujemo se OŠ in vrtcem ter vsem tistim, ki razumejo najino glasbo in nama pomagajo pri ustvarjanju.«

Za prihodnost pravita: »Z najino prvo uspešnico sva zelo zadovoljna, saj je bila že večkrat predstavljena na lokalnih radijih ter na RTV Ljubljana. V kratkem bova posnela pesem, ki jo je za naju napisal direktor pro-

mo nobenih sporov. Ves teden, razen v soboto in nedeljo, oče in mati hodita v službo, jaz pa v šolo. Ko pridemo vsi domov, se najemo, nato pa gremo na vrt ali pa opravljamo kakšno drugo delo. Po večerji gledamo TV program, če je kaj zanimivega.

Ob nedeljah smo prosti. Če doma ni brata, ki je večinoma v Ljubljani, se odpravimo na obisk k sorodnikom. Včasih smo tudi skupaj doma in se pogovarjamo. Smo skromni, zadovoljni smo s tem, kar imamo. Vsi radi delamo. Skratka, živimo srečno in zadovoljno. — Upam, da tudi druge družine živijo tako

Robert Brezovnik,
član novinarskega krožka
OŠ Prežihov Voranc
Ravne na Koroškem

Pred nekaj dnevi sem pogledala skozi okno. Opazila sem, da je vse ozelenelo. Začelo se je življenje v naravi. Tako se je pred desetimi leti začelo tudi moje življenje. Kar naenkrat sem zrastle in začela hoditi v šolo. zato se rada spominjam trenutkov, ko sem se še prosto igrala doma in v vrtcu. To moje življenje je drugačno, kot je bilo življenje stare mame. Zelo zgodaj ji je umrla mama, zato se je morala že kot otrok spoprijeti s težkim delom in ni imela časa za igranje. Pa tudi lepih igrac ni imela. Večkrat pomislim, kako je v naši družini življenje prijetno, ker imamo vsi dovolj hrane, pri delu pa si složno pomagamo.

Zelim si, da se to ne bi nikoli spremenilo. Rada bi, da bi vsi ljudje na svetu imeli dovolj hrane in miru. Življenje mi pomeni veliko. Srečna sem, kadar napravim kaj koristnega za druge.

Aleksandra Slatinšek,
članica novinarskega krožka
OŠ Prežihov Voranc
Ravne na Koroškem

Bojan in Zdenka

Takšnih primerov je bilo vse več in tako sta poskusila srečo, seveda v sodelovanju z Mojmirom Sepetom in Tadejem Hrušovarjem. Zagrizla sta se v delo pri izpopolnjevanju pesmi, jih tudi posnela in že pri teh sta doživela uspeh. Njune pesmi izražajo odnose med njima ter ljudmi in prijatelji, s katerimi živita in ustvarjata svojo glasbo.

Pesem »Nasmeh je moj vodnik« je Zdenka napisala že pred leti. Bila je predlagana za oddajo POP DELAVNICA in bila že prvi teden zelo dobro sprejeta. Uvrstila sta se na 4. mesto. Lestvica »POP DELAVNICE« je

dukcije kaset in plošč RTV Ljubljana Jure Robežnik in jo bova predstavila tudi na najini veliki plošči.

15. julija odideva na Kanarske otoke, kamor so naju povabili profesionalni glasbeniki, da zaigra v njihovem bendu.«

Tam bodo igrali štiri mesece, nato pa imajo v načrtu turnejo po Evropi, morda jih bomo videli tudi v Jugoslaviji. Pri sodelovanju s tem bendom jima želimo veliko uspeha in upamo, da bosta v kakšni pesmi predstavila tudi preproste koroške ljudi.

Franjo Tomaž

UČENCI OSNOVNIH ŠOL PIŠEJO

DELOVNE AKCIJE

Pred prazničnimi dnevi smo učenci osmih razredov pri suplencah urejali in pripravili grede za nasad vrtnic.

Pred telovadnico smo zvozili zemljo, jo oblikovali v dva kvadrata in iz njiju naredili lep nasad. Nasadili smo vrtnice, ki bodo čez nekaj tednov že krasile našo šolo.

Istočasno pa smo vsi učenci in učitelji šole v popoldanskih urah očistili naselje Javornik, v katerem je tudi naša šola. Dela smo imeli kar precej, saj je bilo naselje res že pravo smetišče. Žal pa nekateri stanovalci našega

dela ne spoštujejo in sedaj je že zopet kar precej papirjev in drugih odpadkov, ki »cvetijo« med zelenicami.

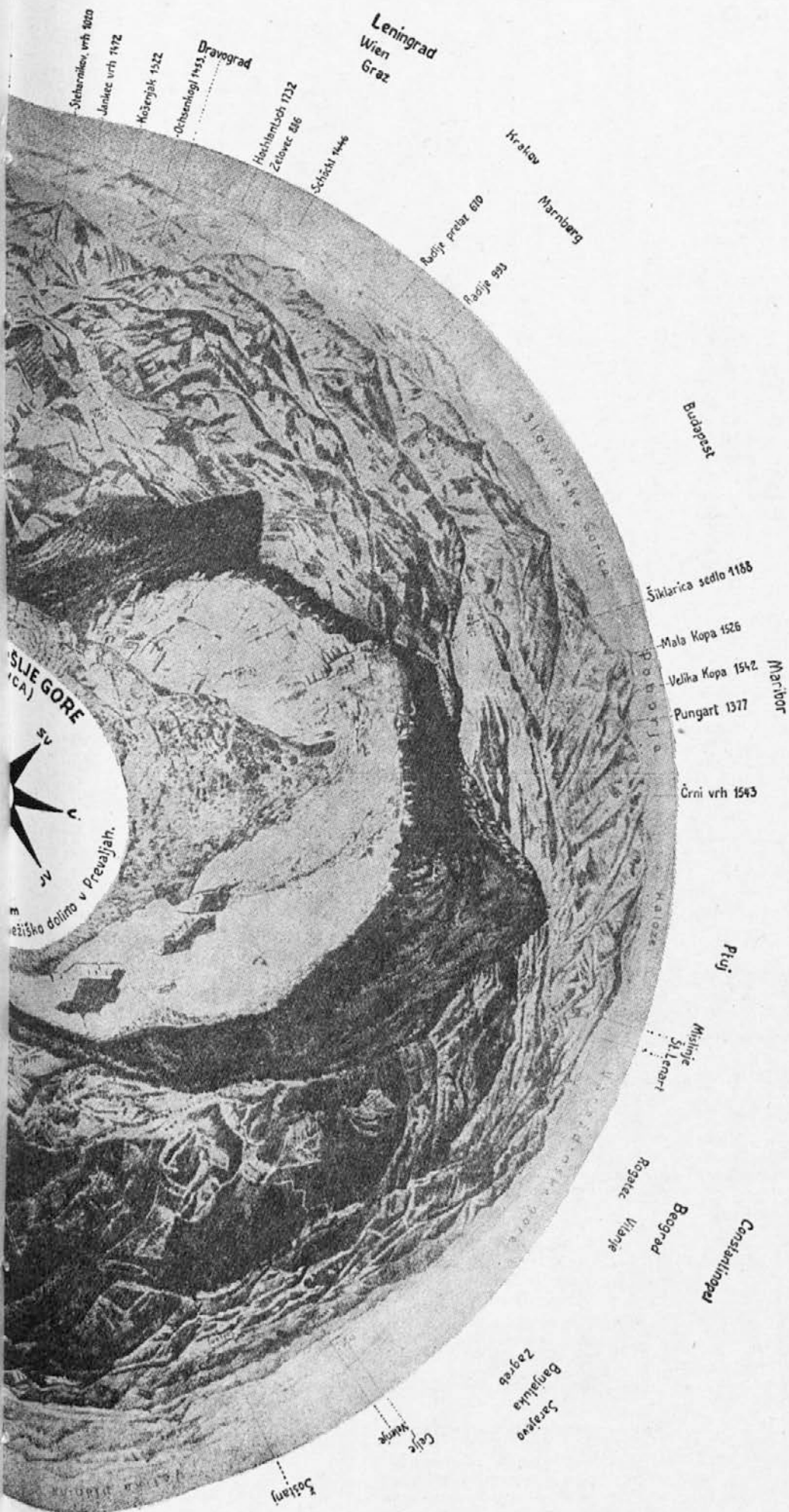
Alenka Leskošek, 8. c.
COŠ Koroški jeklarji
Ravne na Koroškem

ŽIVLJENJE, KAKO LEPO ZVENI TA BESEDA

Pisal bom o življenju pri nas doma. Imamo svojo hišo. Ob hiši je vrtiček, ki ga pridno obdelujemo. Živimo srečno, saj nima-

Mladi fotograf

ljivosti se ne bodo bistveno povečale. Dodali bomo le nekaj postelj (vseh bo zdaj okoli 60), sicer pa bomo razbremenili prostore v stari koči. Udobnejše bivališče bo imel oskrbnik, sanitarni prostori ustrezajo predpisom, predvsem pa bomo mogli pod streho sprejeti po več gostov, saj bo v novem domu velika gostinska soba za 80 do 100 ljudi. Pomembno je tudi to, da smo pridobili velike strešne površine za zbiranje deževnice.»

»Kakšne obiskovalce sprejemate v domu?«

»Na Uršljo goro prihaja veliko ljudi, vsako leto okrog 10.000. Spomladi in jeseni prihajajo šolske ekscurzije. Poleti imamo več planincev iz oddaljenih krajev, pozimi pa si Goro svojijo domačini.

Prihajajo ljudje vseh vrst. Nekateri za šport, starejši preizkušajo in potrjujejo svojo telesno sposobnost, drugim je pot na Goro predvsem kulturno dejanje. Mnogi se v planinah obnašajo drugače kot v dolini. Hočejo se dobesedno sprostiti. S takimi imajo tudi oskrbniki včasih težave.«

»Kakšen pomen ima dom na Uršlji gori za planince in za razvoj planinstva v naših krajih?«

»Planinec domačin skorajda ne potrebuje koče na vrhu gore. Okrepčilo si lahko prinese s seboj. Potrebuje le zavetje, če ga zaloti slabo vreme. Koča je potrebna predvsem tistim, ki pridejo od daleč. Tudi mi v oddaljenjših gorah potrebujemo dovolj udobno prenočišče pa hrano in pijačo v gostoljubni koči.

Menim pa, da sta prijazno vzdušje in oskrba na Gori tudi precej pripomogli, da je postalo planinstvo v naših krajih tako priljubljeno.«

»Kaj pomeni Gora domačemu človeku in planincu sploh?«

»Uršlja gora ni navadna gora. Vsi smo nekako »mahnjeni« od nje. Najsi bo v geografskem, geološkem, botaničnem ali etnografskem oziru, vedno najdeš na njej posebnosti. Čutimo jih kot splet, ki privablja ljudi že stoletja v svoje okrilje. Saj gora sama zase ni nič. Je le kup kamenja. Pomen in smisel ji dajo ljudje. Ko gre človek na goro, razmišlja o življenju, o svetu, o vsem mogočem. To je človeško. Zanimivo je, da hodijo na Goro za šport le izobraženci. Preprost človek, kmet, se vzpne nanjo le enkrat ali dvakrat na leto. In to je zanj kulturno dejanje.

Gora nikogar ne razočara. Kdor išče na njej veselje in družbo, ju najde, kdor si želi samote, je je zanj še vedno dovolj.«

»Kako gledate na gradnjo in novi dom kot predsednik upravnega odbora PD Prevalje?«

»Pomembno je, da smo to delovno zmago izbojevali v težkih stabilizacijskih časih. To kaže na zdrave razmere v našem društvu, ki je po letih že staro. Dokazali smo, da gradnja na Gori ni bila le moda ali spomenik trenutni podjetnosti.

Zame osebno dom ne bi bil potreben. Predsednik UO sem postal po naključju, najprej začasno, nato se je ta začasnost raztegnila na vrsto let.

V funkciji in pri tem delu vztrajam zato, ker pravijo, naj delo, ki sem ga začel, tudi dokončam, in ker hočem stvari koristiti.«

Obiskovalcem Uršlje gore želimo, da bi se v novem in v obnovljenem starem domu prijetno počutili, odborikom prevaljskega planinskega društva pa, da bi še naprej skrbeli za pristno planinsko vzdušje na Gori.

SPORED PROSLAVE:

Začetek ob 11. uri

Govorili bodo: predsednik PD Prevalje Stanko Lodranc
predsednik MO PD za Korško Pavel Stropnik
predstavniki Planinske zveze Slovenije

Peli bodo: moški pevski zbor Vres
Sentanelški pavri

Recitirali bodo: recitatorji s Prevalj in z Leš

Igrali bodo: Pihalni orkester DPD Svoboda Prevalje
ansambel Sebovnik

Analize delovnih mest v Železarni Ravne so na novo stekle

Delavce smo seznanili z metodo »Ocenjevalna analiza delovnega mesta« v »Informativnem fužinarju« št. 8 (1982) in št. 12 (1983). Medtem so te analize v Železarni Ravne stekle. V tej številki predstavljamo del dokumentacije take analize, ki je bila narejena pri kalilcu vzmetnih listov v vzmetarni, predvsem »kritične karakteristike« in »mersko analizo«.

V »Kritičnih karakteristikah« so navedene značilnosti, ki izstopajo, dokument pa jih izdvaja in razlaga, zakaj izstopajo, zakaj so vredne posebne pozornosti.

Ker marsičesa s samim opazovanjem in razgovorom ni bilo mogoče dovolj dobro dognati, smo naročili še usmerjeno mersko analizo dela. Merjenje je pokazalo, da vročinska klima, posebej toplotno sevanje v zimskem času ne predstavlja kake posebne obremenitve ter da je energetska poraba zmerna do majhna. Presenetila pa nas je biomehanska analiza obračanja med pečko in kalilnim strojem. Ugotovili smo, da kalilec izjemno obsežno vrtil kolčni sklep

ter da se pri tem vrtenju uleže vsa teža glave, trupa, zgornjih udov, klešč in vzmetnega lista prav na kolčno glavo. V obratni ambulanti smo izvedeli, da je zaradi degeneracije kolkov šlo že več kalilcev na invalidsko komisijo. To delo torej »proizvaja« kolčno degeneracijo.

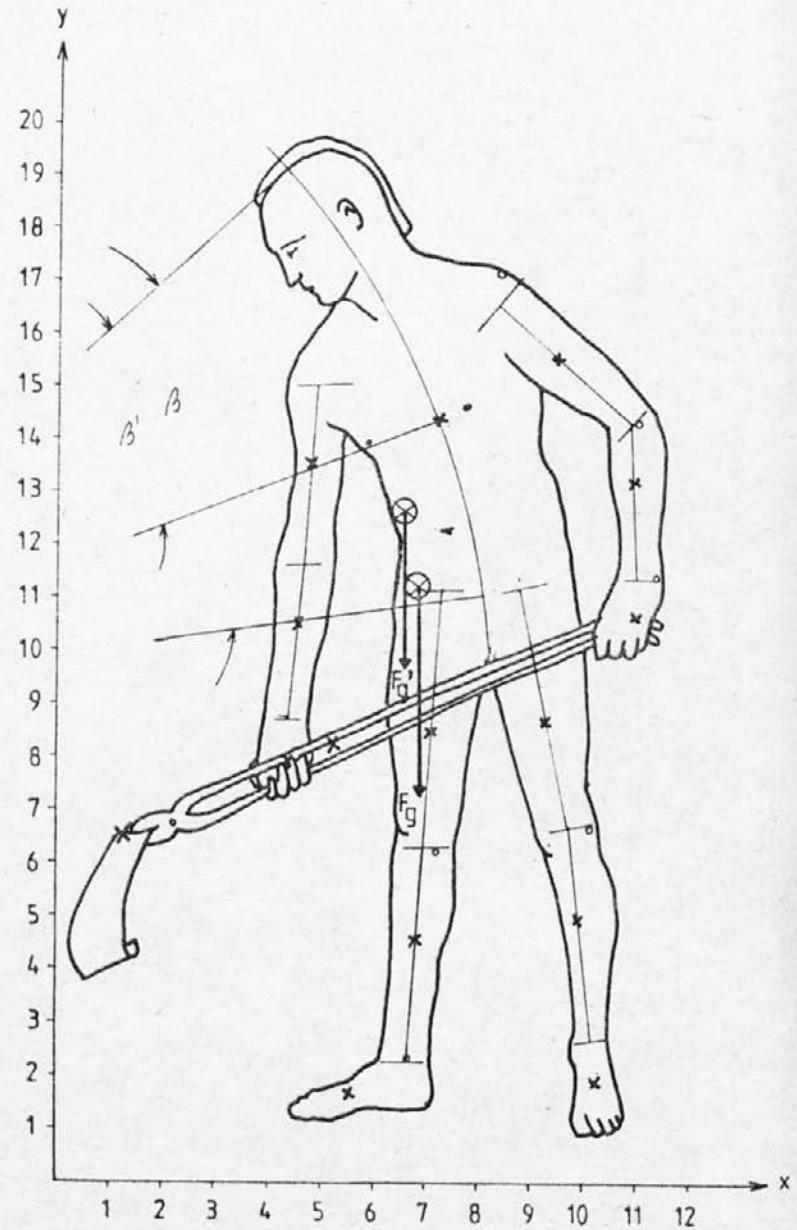
Že v prejšnjih dveh informacijah o »Ocenjevalni analizi delovnega mesta« smo razpravljali o njenem pomenu. Njen izvirni namen je iskanje skladnosti med obremenitvami pri delu in delavčevimi zmognostmi. V prikazanem primeru kalilca vzmetnih listov bomo predvsem rekli, da je treba delavca nadomestiti za transport listov z mehansko roko. Seveda pa je ta analiza dobra podlaga tudi za sistem nagrajavanja. Za ta namen vendar ni uporabna neposredno, pač pa kot element sistema, ki ga gradi služba za sistem osebnega dohodka.

Drugič bomo predstavili ocenjevalno analizo delovnih mest ene od TOZD ŽR, ki je bila obdelana v celoti.

KRITIČNE KARAKTERISTIKE

Iz OADM izvajamo karakteristike, ki posebej izstopajo, jih naštevamo in pojasnjemo, v čem je njihova izrazitost. Izstopajoče karakteristike so s tehnološkega ali organizacijskega vidika izrazito značilne oziroma predstavljajo zlasti z ekološkega, fiziološkega, biomehanskega, psihološkega in medicinskega vidika izrazite obremenitve, obrmenjenosti in rizike, zaradi katerih je treba predvideti posebne ukrepe pri izboru ter tehničnem in zdravstvenem varstvu delavcev in (ali) delovna mesta preurediti. Za razumevanje koda karakteristike pogledite priložnik »Ocenjevalna analiza delovnega mesta«, Gospodarski vestnik, Ljubljana (1983).

Kod:	Pomen kritične ocene:
A 118	Delavec pri delu zelo pogosto uporablja ročno orodje.
A 141	Delavec pogosto uporablja delovne naprave za uravnavanje dela (nožni pedali).
A 146	Delavnica oz. prostor, kjer delavec dela, je natrpan.
A 185	Pavze, ki so pogojene z delovnim procesom, nastopajo več kot devetkrat mesečno.
A 191	Odgovornost za neposredno delo je velika.
A 204	V DO predstavlja analitična ocena del in nalog več kot 50% izplačane vsote.
A 211	OD ne vsebuje stimulacije za ustvarjalno delo ali pa je ta zelo majhna.
A 214	Dominantne delovne naloge kalilca so: transportiranje, montiranje in demontiranje.
A 216	
B 153	Na delovnem mestu hrup močno moti več od 1/3 delovnega časa.
B 157	Toplo okolje v zaprtih prostorih znatno odstopa od nevtralnega več od 2/3 delovnega časa.
B 160	Delavec je eksponiran kemičnim snovem, ki so v koncentraciji tolerančnih mej.
B 161	Delavec je eksponiran eksplozivnim in senzibilizirajočim snovem, drugim sevanjem in mokroti.
162	
165	
167	
B 170	Smrad je na delovnem mestu močan.
B 347	Tveganja pri delu s strojem so velika.
B 351	Tveganja opeklin na delovnem mestu so velika.
C 256	Delavec za varno delo rabi intaktno vidno polje.
C 259	Potrebno intaktno do subtilno prepoznavanje barv.
C 313	Delavec je pri delu pogosto sklonjen oz. globoko sklonjen, zasuk trupa je tudi pogost.
314	
315	
C 322	Telesni položaj se med delom pogosto spreminja.
C 325	Težko dinamično delo obeh zgornjih udov, zgornjega dela trupa, obeh spodnjih udov in spodnjega dela trupa, ki traja več kot 1/3 delovnega časa.
326	
C 327	Energetska poraba je velika.
C 330	Enostransko dinamično delo nog in spodnjih udov je pogosto.

Kod:	Pomen kritične ocene:
C 331	Prijem je zelo pogosta funkcija obeh rok.
334	
C 339	Poraba sile pri težkem dinamičnem delu je velika.
C 356	Bolezni v zvezi z delom so pogoste.
C 357	Bolezni in okvare kosti, sklepov, veziv so bodisi pogostejše, bodisi kronične, bodisi oboje.
C 365	Bolezni in okvare ušes so pogostejše in praviloma kronične.
C 377	Invalidnost na tem delovnem mestu nastopa pogosto.
D 280	Potrebna je sposobnost relativne presoje.

MERSKA ANALIZA KALILCA VZMETNIH LISTOV V TOZD VZMETARNA

Z ocenjevalno analizo delovnega mesta smo definirali obremenitve in obrmenjenosti, ki so potrebne globlje, merske preučitve. To so:

1. Toplotna obrmenjenost
2. Toplotno sevanje
3. Energetska poraba
4. Biomehanika transporta vzmeti iz peči v kalilni stroj

1.0 TOPLOTNA OBRMENJENOST

Najprej smo ugotovili, ali bomo lahko meritve na delovnem mestu šteli za »zimske«. Zato smo na prostem izmerili v drugi uri dopoldanske izmene temperaturo zraka $-1,3^{\circ}\text{C}$ vlažno temperaturo $-1,6^{\circ}\text{C}$, relativno vlago 91% in hitrost gibanja zraka $0,07[\text{m}^{\cdot}\text{s}]$. Zračni tlak je bil $966[\text{mbar}]$. V peti uri dopoldanske izmene smo izmerili tempe-

raturu zraka $+3^{\circ}\text{C}$, vlažno temperaturo $+1^{\circ}\text{C}$, relativno vlago 70% in hitrost gibanja zraka $0,1[\text{m}^{\cdot}\text{s}]$ pri 966 mbar zračnega tlaka. Glede na te podatke smo smatrali, da so dani pogoji še »zimski«.

Na delovnem mestu smo merili klimo na lokaciji med pečko in kalilnim strojem, na klopi ob peči, kjer delavec počiva, ter v kabini, kjer naravnava temperaturo naprav. Za relevantno smo šteli le klimo pri transportu žarečih vzmetnih listov na prvi lokaciji.

Iz študije časa je bilo razvidno, da je kalilec to delo opravljal:

1. uro 0
2. uro 11 minut
3. uro 23 minut
4. uro 11 minut
5. uro 34 minut
6. uro 28 minut

- 7. uro 16 minut
- 8. uro 28 minut

Skupnoj torej 151 minut oziroma dve in pol uri.

Za oceno toplotne obremenjenosti smo vzeli najbolj fiziološki sumarni klimatski indeks P₄SR (Predicted 4 Hour Sweat Rate). Ta indeks vsebuje podatke o temperaturi zraka, vodnem parnem tlaku v zraku, hitrosti gibanja zraka, toplotnem sevanju, toplotni upornosti obleke in energetski porabi.

V prvi polovici delovnega časa je bil pri transportu vzmetnih listov 1,55 [l], v drugi polovici 1,80 litrov oziroma 52 do 60 % od tolerančne meje. S tem se dobro ujema tudi količina evaporiranega znoja, ki je bila v prvih štirih urah 1,2 litra.

Pri ostalih delih je toplotna obremenjenost v zimskem času nepomembna.

Srednja telesna temperatura, ki smo jo izračunali kot šestevek 1/3 srednje kožne in 2/3 rektalne temperature, ni narasčala; bila je 34,9° C. Ni šlo torej za kumulacijo toplote oziroma za motnjo toplotne regulacije.

2.0 TOPLOTNO SEVANJE

Ocenili smo, da bi utegnili toplotno sevanje vzmetnega lista na nepokrit obraz predstavljati obremenitev, ki je za oceno klimatske obremenjenosti ni smno dovolj realno dojeti.

Zato smo na osnovi podatkov:

temperature vzmeti	1123 (K)
srednje kožne temperature obraza	308,4 (K)
vzmeti	0,85

OADM DM: Kalilec vzmetnih listov I.

1 OZD (matična številka) Zelezarna Ravne

TOZD (matična številka) Vzmetarna

DM: Kalilec vzmetnih listov I.

Panoga (podskupina)

Občina TOZD: Ravne na Koroškem

2 Število delavcev na enakih DM:

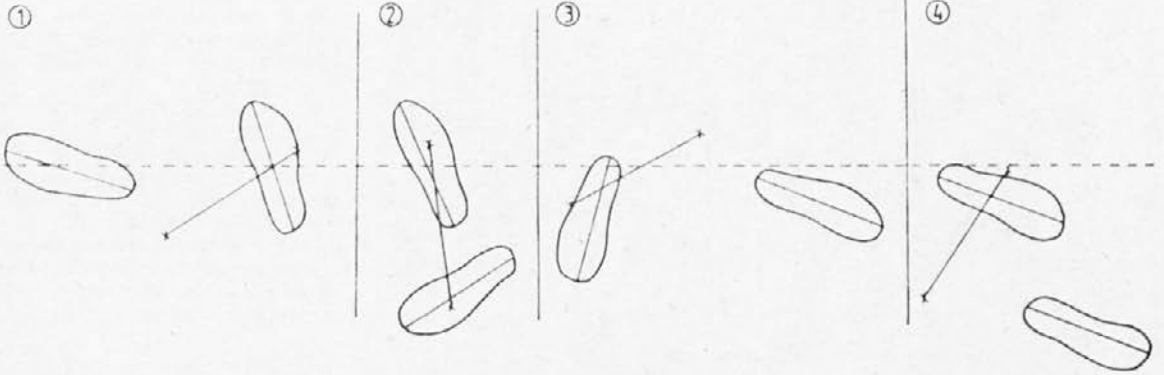
Pretežno zaposleni	M - 0
	Ž - 1
	M+Ž - 2

Delo primerno za mladino (037)	
za stare delavce (038)	
Da-1 Ne-0 za ženske (039)	
za nosečnice (040)	

- 3 MADM na področju tehnoloških problemov (041) organizacijske strukture (042) študija časa (043) negativnih kazalcev zdravja (044) ekoloških obremenitev (045) biomehanskih obremenjenosti (046) fizioloških obremenjenosti (047) psiholoških obremenjenosti (048) medicinskih rizikov (049) socialnih odnosov (050)

4 Datum:

B

ε obraza	0,95
površine vzmeti	0,108[m ²]
površine obraza	0,104[m ²]
φ ₁ vzmeti	32,5°
φ ₂ obraza	17,0°
oddaljenosti obraza od vzmeti	1,3[m]
izračunali toplotni tok: 123[W m ⁻²], kar je daleč od praga bolečine.	

3.0 ENERGETSKA PORABA

Energetsko porabo smo merili za dve energetsko relevantni delovni operaciji:

- nastavitev kletk
- transport vzmetnih listov

Nastavitev kletke traja skoraj vso prvo uro, 27 minut druge in 7 minut četrte ure dela, skupno 84 minut ali

približno uro in pol. Energetska poraba je bila 554 (kJ h⁻¹). Transport vzmetnih listov je trajal — kot smo že prikazali — 151 minut ali dve uri in pol. Energetska poraba je bila 936 (kJ h⁻¹), je bila torej zmerna.

4.0 BIOMEHANIKA TRANSPORTA VZMETNEGA LISTA IZ PEČI V KALILNI STROJ

Glavna obremenjenost pri tem delu je vsaj v zimskem času očitno prisilna drža in enostranska mišično kostna obremenitev sklepov. O teh obremenitvah razmišljamo tudi zaradi sorazmerno visoke srčne frekvence, ki je v poprečju prve štiri ure 116 na minuto, v poprečju drugih štirih ur pa 111 na minuto, torej več, kot bi pričakovali zaradi same energetske porabe in klimatske obremenitve.

Z biomehansko študijo osi nog in osi kolkov (slika 1), kot težišča mase glava, vrata, trup, zgornji udi, klešče (1,85 kg) in vzmeti (10,40 kg) (slika 2) pri transportu vzmeti iz peči v kalilni stroj, smo ugotovili nedopustno veliko obremenjenost desnega oziroma levega kolka odvisno od smeri obrata. Zlasti v enem od položajev je kolk v skrajni rotaciji, direktno nanj pa je tudi usmerjena vektorska sila gravitacije glave,

vratu, trupa, zgornjih okončin, klešč in vzmeti.

Zaradi geometrije načrtovanja sta peč in kalilni stroj v »liniji«. Kalilec se mora pri prenosu vzmeti zasukati za 180° C. Ergonomsko bi bilo treba postaviti peč in kalilni stroj v kotu enega na drugega in se s tem ločiti od konvencionalne načrtovalne geometrije. Seveda pa bi lahko človeka pri transportu vzmeti nadomestil stroj.

5.0 POVZETEK

Energetska poraba, pod katero se navadno razume tako imenovano »fizično delo«, je zmerna, toplotna obremenitev, predvsem toplotno sevanje v zimskem času ni veliko. Kot izrazita obremenitev pa se izkaže skrajni zasuk kolka pri transportu vzmeti iz peči v kalilni stroj, pri čemer je na kolk usmerjena vsa teža glave, trupa, zgornjih udov, klešč in vzmetnega lista.

Toplotno obremenitev bo treba meriti še v letnem času.

Transport vzmetnih listov bo treba mehanizirati. Mehanizacija bo ne le boljše, temveč pri sedanjem stanju stvari tudi cenejša rešitev od spreminjanja osi peč — kalilni stroj.

Dr. Janko Sušnik

Projekt „robotizacija“

Tretja industrijska revolucija vztrajno trka na duri tudi v Zelezarni Ravne. Po uspešni uvedbi prvega robota IRb 60 v čistilnici in izdelavi prve avtomatske deformacijske celice, ki jo sestavljajo kovaški stroj KO 440, visoko frekvenčni induktor za ogrevanje in strežna naprava, ki jo je razvila in izdelala Fakulteta za strojništvo v Ljubljani, je nastopil čas, ko moramo kontinuirano nadaljevati s tem razvojem. Do podobnih zaključkov prihajajo tudi druge delovne organizacije v Sloveniji in Jugoslaviji, zato je pri Inštitutu Jožef Stefan prišlo do pobude za ustanovitev posebne raziskovalne enote »ROBOTIZACIJA«. V tej enoti naj bi se združila vsa znanja in sredstva za organiziran pristop k razvoju in proizvodnji strežnih naprav in robotov.

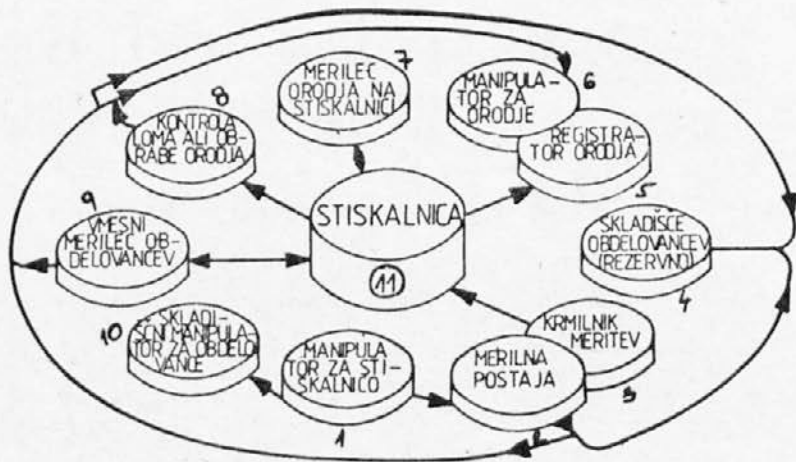
Bistveni cilj je razviti s pomočjo lastnih moči in ob smiselni uporabi svetovnega znanja in industrijske lastnine na področju ključnih tehnologij robotsko infrastrukturo, sestavne dele in programsko opremo, ki bo omogočala vsem potencialnim uporabnikom v Sloveniji zgraditi robote najrazličnejših namembnosti na osnovi teh sestavnih delov in po ceni, ki mora biti konkurenčna v mednarodni delitvi dela. Cilj ni izdelati robote sedanje generacije,

ampak predvsem razviti proizvodnjo podsklopov, s katerimi bo možno sestavljati novo generacijo visoko sposobnih industrijskih robotov za vrsto področij. Bistvena karakteristika takšnega pristopa je zahteva po interdisciplinarnosti pri vključevanju najrazličnejših raziskovalnih kadrov pri raziskavah in razvoju in pri proizvodnji robotov.

Uresničitev raziskovalne enote ROBOTIZACIJA nastopa kot pomemben katalizator, kako postopek razvoja celotne samoupravne socialistične družbe bistveno pospešiti na zdravih tehnoloških in ekonomskih osnovah. Naša akcija bo lahko dragocena tudi za vsa ostala ciljna področja razvoja slovenskega gospodarstva in infrastrukture do leta 2000.

Ustanavljanje raziskovalne enote ROBOTIZACIJA je tudi odgovor na integracijska gibanja robotizacije v vodilnih tehnoloških in gospodarskih veselih sveta. V ZDA so se povezale multinacionalne družbe, na Japonskem so vsi proizvajalci robotske tehnologije ustanovili centralni inštitut, v deželah SEV so se dogovorili za delitev dela, v nekaterih drugih državah pa planirajo eksponentno naraščanje uvajanja robotov v gospodarstvo. Še

Reg št.						
001	002	003	004	005	006	007
5	0	4	6	2	0	5
008	009	010	011	012	013	014
5	0	9	0	4	8	2
015	016	017	018	019	020	
2	7	5	0	5	0	
021	022	023	024	025	026	
0	1	1	5	2	7	
027	028	029	030	031	032	
		5	5	4	5	
033	034	035				
0	0	2				
036						
0						
037	038	039	040			
0	0	0	0			
041	042	043	044	045	046	047
2	1	0	2	2	2	2
048	049	050				
		2	2	2	2	0
nepotrebna	- 0					
potrebna	- 1					
nujna	- 2					
D	D	M	M	L	L	
051	052	053	054	055	056	
2	2	0	2	8	4	

Slika 1: Funkcije fleksibilne deformacijske celice

vse tehnologije v zgodovini so pokrile naše ozemlje in izkazalo se je, da sta bila napredek in gospodarska neodvisnost pogojena od pravočasnega prilaganja tem svetovnim dogajanjem.

Tudi Zvezna Ravne namerava pristopiti k samoupravnemu sporazumu, ki bo združeval na osnovi dohodkovne povezave tako razvijalce kot proizvajalce in uporabnike robotov. Zvezna Ravne vidi svoje mesto predvsem na dveh področjih, in sicer:

1. Tozdi Stroji in deli naj bi pristopili k proizvodnji avtomatiziranih deformacijskih celic (stiskalnica, kovaški stroj itd.; slika 1).

2. Zvezna Ravne naj bi v bodočnosti pristopila k projektiranju in proizvodnji robotiziranih delovnih mest v metalurških obratih (livanje, čistilnice, kovačnice). Osnova bi bili roboti, ki so prikazani na sliki 2.

S tema projektoma bi želeli prispevati k uresničitvi skupnih ciljev, ki so: — koncentracija raziskovalnih, razvojnih in proizvodnih kapacitet (sredstev, opreme, kadrov) v Sloveniji, z

vključenjem jugoslovanskih dosežkov in naporov na tem področju

— priprava poenotene in dogovorjene proizvodnje industrijskih robotov ter še posebej funkcionalnih sklopov in s tem omogočanje hitrejšega uvajanja robotiziranih tehnologij povsod tam, kjer je to ekonomsko upravičeno

— doseči smotrno uvajanje tuje tehnologije ter opredeliti optimalno ločnico med uvozom tujih in razvojem domačih dosežkov

— pospešiti izobraževanje in usposabljanje kadrov za potrebe proizvodnje in še posebej aplikacije robotov v moderni tehnologiji

— zagotoviti uspešno dogovarjanje in sodelovanje raziskovalnih, razvojnih in proizvodnih organizacij združenega dela na temelju dohodkovnih odnosov.

1. PROJEKTNE ZASNOVE NA PODROČJU ROBOTOV ZA MANIPULACIJO

Razen razvoja univerzalnih računalniško vodenih industrijskih robotov za reševanje proizvodnih nalog, pri kate-

rih je potrebna velika fleksibilnost, se pojavljajo industrijski roboti in preproste strežne naprave, ki so grajeni po modularnem načelu. Tem napravam sledijo še manipulatorji, ki sicer niso člen avtomatizacije, so pa zelo pomembno pomagalo v proizvodnji. Za avtomatizirano strogo z roboti so potrebne tudi različne strežne naprave za avtomatično urejanje, dodajanje, pozicioniranje in vpenjanje obdelovancev.

Razvoj industrijskih robotov, ki so grajeni po modularnem načelu, počasi napreduje. Zelo močno se širi uporaba modularno grajenih strežnih naprav za strogo stroje in postrojenja. Uporabljena je kombinacija linearnih, vrtilnih in prijemalnih modulov.

2. SOCIOLOŠKI IN EKONOMSKI VIDIKI ROBOTIZACIJE

Pri razčlenjevanju izdelovalnih postopkov za poljubne izdelke lahko ugotovimo, da je ob dejanskem času obdelave pomemben tudi čas strege oziroma čas, ki je potreben za manipulacijo obdelovancev. Analize so pokazale, da okoli 60% časa odpade na dodajanje in odzemanje obdelovancev. Podobno je tudi pri montaži, ki vključuje več kot 40% delovne sile v elektro in strojni industriji.

Humanizacijo dela lahko v veliki meri dosežemo z avtomatizacijo in robotizacijo. Avtomatizirana stroga in robotizirana dopuščata delo brez stalnega nadzora, tako da človek ni vezan na potek dela ali na vsiljivi ritem stroja.

Današnje stanje gospodarskega in industrijskega razvoja smo dosegli s širjenjem zmogljivosti, ne da bi pri tem skrbeli za njen kvaliteten dvig. Te poti ne moremo brezbržno nadaljevati.

Povečanje proizvodnih zmogljivosti lahko dosežemo z dvigom produktivnosti. Tu dosledno izkoriščamo proizvodne naprave z racionalizacijo in dopolnilno avtomatizacijo. Robotizacija proizvodnje je v tem primeru steber sprememb.

3. STANJE ROBOTIKE V SVETU IN DOMA

Smo na pragu tehnološke rasti, ko uvajamo novo kvaliteto računalniške tehnike in robotizacije v industriji predelave kovin. Statistični pregledi kaže-

jo izredno rast uvajanja robotizacije v industrijo. V ospredju je Japonska.

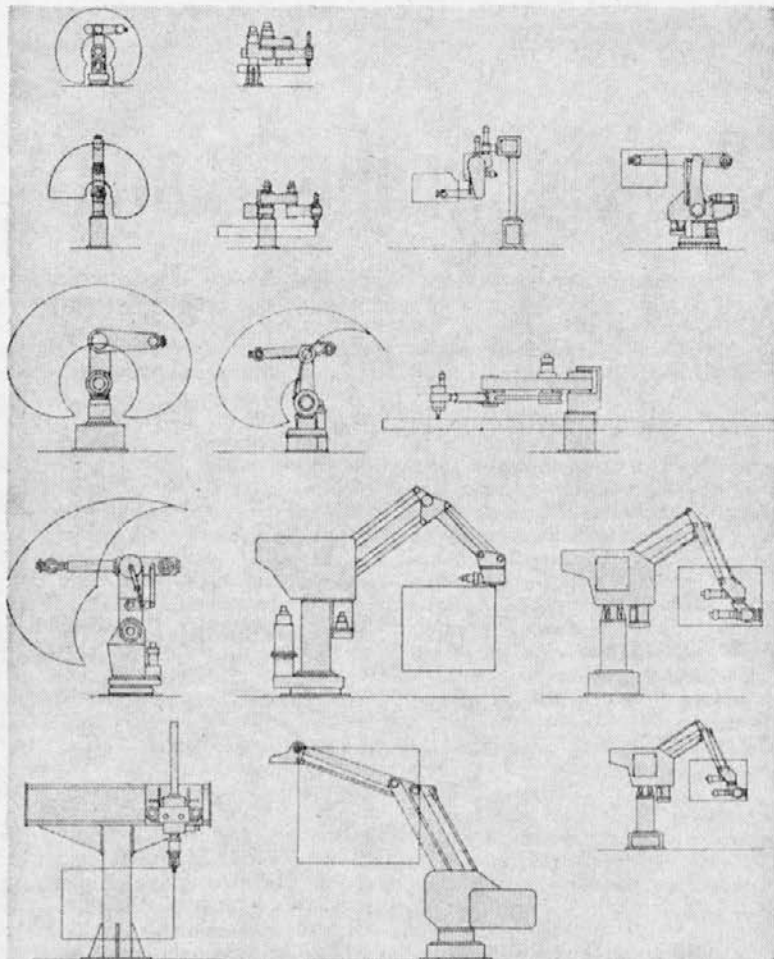
Fleksibilnost avtomatizacije, gospodarna uporabnost in oblikovanje delovnih mest za človeka so poglaviti razlogi za uporabo programabilnih strežnih naprav (industrijskih robotov). Gospodarski in socialni razlogi se še dopolnjujejo, če naj kapitalno intenzivna postrojenja delajo večizmensko. Z raziskavami je bilo ugotovljeno, da je posebno tretja izmena za človeka zelo škodljiva, če je njegovo delo vezano na takt. Tu se ponuja rešitev z avtomatizacijo strege del, ki bi jih sicer morali opravljati ljudje. Industrijski robot je v tem delu rešitev, ker moramo k njemu prirediti še urejevalne in dodajalne naprave. Zalagovniki bi naj omogočili zajeti celozemski obseg proizvodnje. Na avtomatizirani proizvodni sistem priključimo še nadzorne naprave, ki v primeru motenj izključijo strežno napravo in proizvodni stroj.

Do pred nekaj leti so bili industrijski roboti uporabljeni le v masovni proizvodnji. To je veljalo za točkasto varjenje, za površinska zaščitna dela pa so bile možnosti uporabe industrijskih robotov le delno izkoriščene. Programabilnost industrijskih robotov se uporablja le pri uvajanju v avtomobilski industriji ali pri preusmerjanju proizvodnje. V novejšem času se z uvajanjem modularnih enot, ki so po ceni dokaj ugodne, ponuja možnost, da te enote po morebitnem preurejanju postrojenja uporabimo na drugih mestih.

Programirana uporaba sistema modulov nudi prednost, da je omogočeno pripraviti rešitev, ki je specifična za uporabnika in orientirana na naloge za različne branže ob ugodni ceni. Za naloge, pri katerih so transportne poti daljše od 1250 mm in so bremena razmeroma težka, so se obnesle portalne rešitve. Kombinacija standardnih globalnih in prijemalnih modulov s portalnim sistemom omogoča dobre rešitve tudi pri povezavi več strojev v proizvodno celico.

Domač razvoj robotov za manipulacijo je razmeroma skromen. Doslej je bilo nekaj poskusov izdelave industrijskih robotov v različnih delovnih organizacijah, a je skoraj vedno ostalo pri prototipu.

Mag. Tone Pratkanar
(Se nadaljuje)

Slika 2: Družina robotov

ZDRAVJE

GLIVIČNA BOLENJA ROK IN NOG

Glivična obolenja so v današnjem času in pri mestnem načinu življenja zelo razširjena in nekateri strokovnjaki že opozarjajo za novo bolezen civilizacije. Ker se pogosteje pojavljajo v toplem letnem času, je prav, da nanje opozorimo.

Najbolj razširjena pot okužbe je prek kože nog, kjer se glivice naselijo med prsti. Na kožo pridejo med hojo po vlažnih tleh skupnih kopalnic ali kopalnišč, kjer odpadajo luske z obolelih nog in se lepijo na druge boste noge. Gumijasti škornji in gumirani copati razvoj vnetja le še pospešijo, saj se tako ustvarjajo ugodni pogoji za razvoj glivic (tudi gobe najraje rastejo na vlažnih tleh!)

Bolazen je značilna za športnike, rudarje, pa tudi v železnari bi našli nekaj poklicev, ki bi sodili zraven.

Bolezen se lahko razširi na okolno kožo nog, kjer nastajajo rdeče površine, ki se drobno luščijo, na robovih pa nastajajo mehurčki. Koža med prsti pogosto poka in daje videz »izpranih nog«. Včasih tudi srbi.

Prizadeti so lahko tudi nohti, ki postajajo vedno bolj boleči in zadebeljeni zaradi belkasto rumenih mas, ki se nagajajo v njih. To stanje še dodatno poslabšata pretirano znojenje nog in neprimerna obutev.

Podoben proces se dogaja tudi na rokah, ko s pretirano količino raznovrstnih detergentov uničujemo naravno zaščitno plast kože in odpiramo v vlažnem okolju pot glivicam.

ZDRAVLJENJE

Dobro je, če se začnemo zaradi teh sprememb čim prej zdraviti, kajti le tako lahko preprečimo širjenje obolenja. Vnetje umirimo z obkladki, nakar na prizadeto mesto nanesemo zdravilno mazilo, ki nam ga predpiše zdravnik. Če so prizadeti tudi nohti, moramo včasih jemati tablete, da se zdravilo vgradi v noht in tako prepreči vdor glivic. Možno je tudi piljenje, brušenje in strganje poroženelih mas, včasih pa je potrebno oboleti noht celo odstraniti. Zdravljenja ne smemo prekiniti.

Ker je vsako obolenje laže preprečevati kot pa zdraviti, se držimo naslednjih navodil:

— V skupnih kopalnicah naj bi imel vsak svoje lastne natikače.

— Skupne prostore je treba temeljito čistiti.

— Obolenja moramo dosledno zdraviti in preprečevati, saj se sicer rada ponavljajo.

— Preprečiti moramo znojenje rok in nog, in sicer:

— s skrbno higieno in temeljitim sušenjem medprstnih prostorov na nogah po umivanju

— nositi moramo bombažne nogavice in obutev, ki diha (priljubljene adidaske torej niso najbolj zdrave)

— samo gumijaste rokavice za zaščito rok ne zadoščajo, saj celo pospešujejo nastanek glivičnih obolenj — vlaga! Dobro bi bilo, da bi roke pod njimi zaščitili še z bombažnimi rokavicami.

— Oboleli mora obutev razkužiti s formalinom (navlažen kos vate da v čevlji, vse skupaj zavije v polivinilasto vrečko in pusti stati nekaj dni!)

— Pred delom roke namažemo z eno od zaščitnih krem, po delu, ko smo si roke očistili, pa ponovno.

Torej, orožje zoper nadležne bolezni je tu! Treba ga je le uporabiti, pa se zagotovo ubranimo povzročitelja.

Janeta Kodrin

APITERAPIJA

Apiterapija preučuje zdravljenje z medom, matičnim mlečkom, cvetnim prahom, propolisom in čebeljim strupom.

Med je dragoceno naravno zdravilo, cenjeno že v preteklosti pri zdravljenju najrazličnejših bolezni. Povečuje človekovo aktivnost in je nenadomestljiv v prehrani otrok, nosečnic, rekonvalescentov in starejših ljudi. Uživali naj bi ga tudi športniki in ljudje, ki so izpostavljeni večjim telesnim naporom.

Poleg medu se v medicini s pridom uporabljajo tudi ostali pridelki čebeljega panja. Vendar je treba poudariti, da pripravki, ki vsebujejo matični mleček, cvetni prah in propolis, ne zdravijo, kadar zbolimo, in tudi ne nadomeščajo zdravilnika, pač pa ugodno vplivajo na organizem; ta je odpornejši in sposoben premagovati večje fizične in psihične napore. Obiski pri zdravniku bodo manj pogostni in poraba zdravil se bo zmanjšala. To so naravna in povsem neškodljiva poživila, ki pomagajo urejati osnovne življenjske funkcije, obnavljati človeški organizem in zadrževati degenerativne procese v njem. Ugodno vplivajo na utrujenost in prenapetost, ki sta posledica vse hitrejšega tempa življenja. Tegobe modernega življenja namreč povzročajo oslabiljeno splošno kondicijo človeka in rušijo rav-

notežje med holesterolom in lecitinom v organizmu. Posledica tega so motnje v presnavljanju, utrujenost, nerazpoloženost in padanje psihične in fizične sposobnosti človeka. V vseh teh primerih je povečana možnost najrazličnejših okužb, zato se priporoča, da s stalnim jemanjem pridelkov čebeljega panja dvigujemo odpornost organizma in ga pripravljamo na premagovanje vsakodnevnih naporov.

Obrambno sposobnost organizma povečuje matični mleček. Je biološki spodbujevalec, ki ugodno deluje tudi na funkcije žlez z notranjim izločanjem, krepi vitalnost, dviga kondicijo in ustvarja prijetno razpoloženje. Tudi propolis varuje organizem pred virusi in bakterijami. Cvetni prah pa je najbolj koncentrirana hrana, kar jih poznamo, saj vsebuje vse snovi, ki jih organizem rabi za rast in vzdrževanje biološkega ravnotežja.

Na bazi medu, cvetnega prahu, propolisa in matičnega mlečka obstaja precej preparatov, ki vsebujejo poleg naštetih snovi še ekstrakte različnih zdravilnih rastlin in so glede na te namenjeni kot dopolnilna sredstva pri zdravljenju različnih bolezni.

Ivica Avberšek,
dipl. ing. pharm.

KULTURA

IZ KULTURNEGA KOLEDARJA

Mesec maj, letos nič kaj sončen in prijeten, se je začel z glasbo. Kakor vsako leto je namreč tudi letos za praznik dela Pihalni orkester ravenških železarjev že navsezgodaj igral budnico Ravenčanom. Ta pa, ko so godbeniki čez 20 dni znova budili, ni bila posebno uspešna. Tako so pokazali rezultati referendumu.

Tovrstno glasbo so imeli ta mesec (12. oz. 18. maja) priložnost še enkrat poslušati Ravenčani in Prevaljčani. Njihova pihalna orkestra sta namreč vsak v svojem kraju imela promenaadni koncert.

Resno instrumentalno glasbo sta mladim poslušalcem na Ravnah in starejšim na Prevaljah 4. maja igrala mlada glasbena umetnika — violončelist Andrej Petrač in pianist Marko Letonja.

Instrumentalno glasbeno bero meseca so dopolnili tamburaši, ki so 26. maja nastopili na področnem srečanju v Libojah, in učenci ravenške glasbene šole, ki so 30. maja predstavili svoje poustvarjalne dosežke poslušalcem v Titovem domu na Ravnah.

Enako ali še bolj živahna je bila v maju zborovska dejavnost v naši občini. Mešani pevski zbor Mato iz Črne je 11. maja nastopil v Mežici, dva dni zatem pa v kulturnem domu v Črni, kar je 19. maja gostoval še v Sentilju. Od odraslih zborov se je poslušalcem predstavil še prevaljski Vres, ki je imel

18. maja že 13. letni koncert, sicer pa je bila pevška dejavnost v občini v znamenju otroških in mladinskih pevskih zborov. 15. maja je bila v Narodnem domu v Mežici revija Naše pesmi naj donijo, 24. maja pa v športni dvorani pri osnovni šoli Prežihov Voranc na Ravnah prvo medobčinsko srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov Koroška poje.

Na gledaliških odrih v maju nismo videli nobene premiere, kar je tudi razumljivo, bilo pa je več ponovitev in gostovanj domačih igralških skupin.

Prevaljčani in Mežičani so, preden so odšli na republiško srečanje gledaliških skupin v Bohinjsko Bistrico (26. maja), prikazali komedijo Jacka Devala Etienne še Ravenčanom v Titovem domu (16. maja), dramska skupina Strojnska Reka je sklenila svoje nastope po vaških odrih z Rabadanovo veseloigro Kadar se ženski jezik ne suče v dvorani Mladinskega doma (19. maja), Lešani so lahko videli uspešno dravograjsko upizoritev Črne komedije Petra Shafferja (4. maja), Ravenčani pa še enkrat Človeka z Marsa v izvedbi KUD Bratstvo (11. maja).

Več omenjenih in drugih prireditvev v tem mesecu je bilo posvečenih občinskemu in krajevnim praznikom. Na Holmcu je ob taki priložnosti nastopil zbor Kralj Matjaž iz Libuč (14. maja),

SREČANJE KMT KOROŠKE REGIJE

12. maja je bil na OŠ Koroški jeklarji na Ravnah živ — žav. Tu člani klubov tehnikov iz vseh koroških občin. V avli šole smo že pred tekmovanjem pripravili razstavo, na kateri smo prikazali izdelke mladih modelarjev, fotografov, pletilj, cvetličarjev itd. Tudi z ostalih šol so mladi tekmovalci prinesli najlepše izdelke na razstavo. Ekipe so se zbrale že pred osmo uro, ko je bila otvortvena slovesnost in kratka proslava. Sodelovali so naš pevski zbor in obe folklorni skupini. Šola, v kateri je mrglelo kot v panju, se je počasi mirila. Pričelo se je tekmovanje. Mladi tehniksi so se pomerili na različnih področjih: v fotografiji, v radioama-

terstvu (lov na »lisico«), računalništvu, modelarstvu, uporabi električnega ročnega orodja (klipklap), v sestavljanju konstrukcij Mehanotehnika, v obrambi in zaščiti itd. Tekmovalno vzdušje je prevevalo šolo ves dopoldan in napetost ni pustila niti po skupnem kosilu, ko smo nestrpno čakali na razglasitev rezultatov. V skupnem seštevku točk je zmagala OŠ Mežica in osvojila pokal. Tudi nekaj učencev naše šole se je lepo uvrstilo in so nas 25. in 26. maja zastopali na republiškem srečanju klubov mladih tehnikov (KMT) v Novi Gorici.

Alenka Leskovšek, 8. c.
COŠ Koroški jeklarji
Ravne na Koroškem

Slovenski pregovori

— Dokler lipa cvete, ji ne manjka čebel.
— Iz vsakega lesa ni mogoče izrezljati boga.
— Koprivi ne škoduje ne toča ne slana.

— Kadar imajo ovce volno, se morajo striči.
— Grunt ima korenine do pekla.
— Kdor ne ljubi domovine, v hladno tujino rine.

Razstava mladih tehnikov

v Črni pa se je ob dnevu zmage predstavilo KUD Gozdar z vsemi svojimi skupinami, v goste pa so povabili še oktet Lesna iz Slovenj Gradca.

Prevaljski kinoklub je za svoje občinstvo pripravil večer titograjskega amaterskega filma (19. maja), folklorna skupina iz Sentanela pa je plesala na srečanju folklornih skupin Slovenskih železarn.

Ljubitelji likovne umetnosti v Železarni Ravne so imeli dalj časa na ogled podobe s Prežihove poti slikarja Bojana Golija, kulturno dejavnost v maju pa je sklenila razstava del slikarja in grafika Franca Berhtolda iz Slovenj Gradca, ki je razstavljal v Likovnem salonu na Ravnah od 30. maja do 6. junija.

Mojca Potočnik

Na koncu so igralci zapisali še, da so po enajstih predstavah zadovoljni in da so se odločili, da bodo še igrali.

Če bodo držali besedo, se za prihodnost amaterskega gledališča pri nas ni bati. Obetajo se mu sposobni ljubitelji.

H. Merkač

ČRNA KOMEDIJA

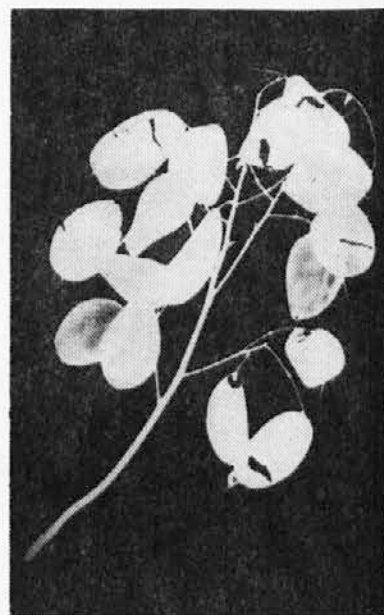
S tem delom so se v soboto, 14. 4., predstavili v Titovem domu mladi gledališniki iz Dravograda. Ansambel zasluzi, da ga predstavimo tudi našim bralcem. Komedijska je specifična v svojem žanru, saj se večidel za igralce godi v temi, medtem ko gledalec spremlja dogajanje na popolnoma osvetljenem odru.

Ze to uvrsča Črna komedija med teže izvedljiva dela in se je lotijo le redki ansambli, četudi besedilo in vsebina nista pretirano zahtevni.

Pred igralca postavlja namreč problem igranja v temi, ki je ni, to pa ni tako enostavno, kot je videti na prvi pogled. Zato je razumljivo, da so se tudi v predstavi dravograjskih igralcev pojavljale drobne napake, ki pa vendarle ne pokvarijo vtisa solidne predstave. Sicer maloštevilno občinstvo jih je na koncu nagradilo z dolgim aplavzom.

Se zaradi nečesa si je predstava zasluzila ogled. Za naše razmere dokaj lepo pokaže, da se da z mladimi izvajalci naštudirati in odigrati dobro predstavo. Dejstvo, ki pri nas že leta ne najde pravega odmeva. Kvalitetnih mladinskih predstav namreč vidimo bolj malo.

Režiserju Emilu Pečniku se je posrečilo združiti skupino mladih igralcev,

Fotogram

kjer nihče ne izstopa pretirano in prav zato deluje predstava kot lepo uigrana celota.

Gledalci se lahko ob njej sproščeno nasmejejo, hkrati pa jo pozorno spremljajo. Pogled v navidezno temo ustvari v gledalcih čisto posebne občutke — kot če bi gledali nekaj nepovedanega, kar je dano videti samo njim.

Rudi Mlinar

TRI DOMAČE PREMIERE

ČLOVEK Z MARSA

Komedijo Dragutina Dobričanina Človek z Marsa je v letošnji gledališki sezoni naštudiral KUD Bratstvo Ravne, »ki je s svojo dejavnostjo živ primer, kako lahko tudi načelo o globljem spoznavanju kultur drugih narodov in narodnosti ter o širjenju vsestranske kulturne izmenjave postane resničnost, če je dovolj zavzetosti in odločnosti«.

Sokira časopisna vest o Marsovcu na Zemlji, takoj za njo pa »mi o volku, volk iz gozda« — Marsovec na vratih. Zaradi njega pride potem do komičnih situacij, saj radovedni obiskovalci hiše za Marsovcu pomotoma določijo hipija, fanta domače hčere. Zaradi njega se ljudje tudi skažejo: so lovci na denar in krvoločneži. Gosta hočejo okrasti, kot popotnico v vsemirje pa mu lahko dajo le literaturo o orožju. Parodij na Zemljane tako ne manjka in to je smešno.

Presenetila je srbohrvaščina na odru Titovega doma, a na koncu izzvenela kot največji čar predstave. Niti scena niti igra niti posamezne postavitve niso mogle navdušiti. Je samo jezik, ki je dajal tudi dinamiko. Niso je dajale ne postavitve, saj so prizori težili preveč v desno stran, ne igralci, ki so svoj odski prostor premalo izrabljali, ne folklor, ki je igro prebledo obarvala. Za jezik v predstavi velja pohvaliti prav vse, tudi Korošci, ki sta se trudili in ravno s svojim kontrastom spevnost drugih še povečali.

Človeku z Marsa je ob vsem v Titovem domu uspelo uresničiti Linhartove besede »eden drugemu ogenj dajmo«, ki jih je na začetku naglasila govornica Silva Sešlova. Dvorana je izvajanje sprejemala navdušeno.

Helena Merkač

MATIČEK SE ŽENI

Vaja dela mojstra

Kot so igralci dramskega krožka SŠ TNPU Ravne sami zapisali, je njihov povsod z veseljem sprejeti Matiček, ki so ga pripravili za letos, plod večurnih vaj in vztrajnega dela pod režijskim vodstvom Silve Sešel. Z njim so nastopili tudi na Naši besedi in na področnem tekmovanju mladinskih gledaliških skupin v Svečini pri Mariboru.

Kritika v Svečini je bila presenečena nad izborom dela, saj je Matiček zelo zahteven. Zdelo se ji je prijetno gledati mlade, sveže obraze na odru, a žal za Matička premlade, premalo izkušene v ljubezni. Svetovala je, da »naj le še nekaj časa ljubijo v sanjah in zares, potem pa bodo znali resnično voditi za nos svoje partnerje«.

Tako kritika, osnovnošolce in dijake, ki jim je bilo namenjenih največ predstav, pa so privlačevale živahnost, zvitost, dobra improvizacija in Linhartov starinski jezik. Nekateri »šeme« kar niso mogle iz spomina, predvsem Matiček ne.

FRANC BERHTOLD V LIKOVNEM SALONU

Od 30. 5. do 6. 6. 1984 je bila v Likovnem salonu na Ravnah razstava barvnih sitotiskov slikarja in grafika Franca Berhtolda.

Berhtold se je rodil l. 1945 na Strojni pri Prevaljah. Dokončal je učiteljske

v Mariboru l. 1964 in pedagoško akademijo za likovno smer leta 1967.

Nekaj let je opravljal pedagoški poklic na osnovni šoli, sedaj pa dela kot industrijski oblikovalec v Tovarni meril v Slovenj Gradcu. Studijsko se je izpopolnjeval na seminarjih za grafiko v ZR Nemčiji in na Nizozemskem. Je član programskega sveta Umetnostnega paviljona v Slovenj Gradcu in predsednik odbora za likovno dejavnost pri ZKO Slovenj Gradec. Dobil je dve nagradi za malo grafiko.

Na ravnah je razstavil barvne sitotiske, nastale v letih 79—84. Ti predstavljajo le del njegove ustvarjalnosti, saj se avtor sicer ukvarja tudi z akvarelom, linorezom in tehnikami globokega tiska.

Samostojne razstave

1977 v Osnovni šoli Mislinja in v Salonu Ars v Radljah ob Dravi,

1978 v Umetnostnem paviljonu v Slovenj Gradcu in v Salonu Mala Galerija na Reki,

1982 v Razvojnem centru v Celju,

1983 v poslovni stavbi KOGRAV v Dravogradu.

Sodeloval je tudi na več skupinskih razstavah v Slovenj Gradcu, Radljah ob Dravi, v Celju, Mariboru, v Belgiji in na Japonskem.

SLOVENSKI PREGOVORI

- Kdor se boji vrabcev, naj ne seje prosa.
- Ne bodi presladek, da se kdo s teboj ne posladka!
- Draginja tepe le reveža.
- Ne vemo, kaj imamo, dokler ne izgubimo.

Lepotec

V logu

MATINEJE — USPEH ALI NEUSPEH

V Zvezi kulturnih organizacij smo se lani jeseni odločili, da bomo na Ravnah organizirali matineje za otroke od 5. do 12. leta starosti. Pred tem smo med starši izvedli anketo, s katero smo želeli dobiti nekaj osnovnih napotkov za organizacijo matinej.

Otrokom v vrtcih in osnovnih šolah smo razdelili 760 anketnih listov s kratkim pisnim pojasnilom za starše o namenu ankete. Vrnjenih smo dobili slabo polovico (48,2%) vseh anketnih listov.

Starši so anketo vzorno izpolnili, saj je bilo le malo vprašanj brez odgovorov, tudi pripombe, ki so jih napisali, so nam veliko pomagale pri organizaciji.

Kar 93% ali 344 staršev, ki so vrnili izpolnjene anketne liste, je menilo, da so matineje potrebne in le 14 jih je bilo prepričanih, da niso. 183 staršev je odgovorilo, da bodo otroke redno pošiljali na predstave, kar 176 pa se jih je odločilo za občasno pošiljanje otrok na matineje.

67% anketirancev se je odločilo za matineje ob sobotah, večina je menila, da je najprimernejša 10. ura, 57% staršev je odgovorilo, da je dovolj, če so vsakih štirinajst dni, 77% anketirancev je želelo matineje tudi v času zimskih počitnic.

Vstopnina staršev ni motila, večina (76%) pa se je odločila za najnižjo varianto, ki smo jo predlagali (20,00 din). Za predplačilo (abonma) se niso navdušili, saj jih je več kot polovica odgovorila, da bodo sproti plačevali vstopnice, čeprav je za abonma bil ponujen popust.

Staršem je najbolj všeč direktno (osebno) obveščanje, saj so le redki odgovorili, da so zadovoljivo obveščeni po radiu Slovenj Gradec (3%), s plakati (8%), z obvestili v Večeru (1%).

Na podlagi teh rezultatov smo organizirali matinejske predstave. K sodelovanju smo povabili tudi Koroško osrednjo knjižnico in Koroško kinematografe Prevalje. Prvotno smo načrtovali različen program, vendar so se delavci kinopodjetja odločili za lastno organizacijo matinej, praviljične ure pa zahtevajo zelo specifično obliko dela. Tako sta bili v okviru matinej le ena filmska predstava in ena pravljicična ura. Sicer pa je program matinej obsegal lutkovne in gledališke predstave.

V času od 7. januarja do 21. aprila smo pripravili 11 matinej oz. 9 različnih predstav. V januarju so bile 4 + 1 filmska, v februarju 3 + 1 pravljicična ura, v marcu 2, v aprilu 2.

Otroci so videli naslednje lutkovne predstave: Mojca Pokrajculja, Zajčkova hišica, Tobija, Oblaček Pohajaček, Rdeča kapica, Zvezdica Zaspanka, Vrtiljak, Račka in otroško igrico Užaljeni medvedek.

Program so izvedle lutkovne skupine VVE Mežica, OS Črna, OS Mežica, pionirska gledališka skupina OS Prevalje, lutke Mladje iz Celovca, lutkar Cveto Sever iz Kranja, lutkovna skupina Kosovirji iz Maribora ter lutkovna skupina VVO Slovenj Gradec.

Enajst predstav si je ogledalo 1518 otrok, kar je povprečno 138 otrok na predstavo, to pomeni, da je bila dvorana zasedena 56%. Seveda je to le povprečje, najslabše je bila obiskana predstava med zimskimi šolskimi počitnicami, ko je prišlo le 14 otrok in zadnja predstava, ko je prišlo na predstvo 46 otrok.

Pri organizaciji matinej so nam veliko pomagale vzgojiteljice v obeh ravnstvih vrtcih. Predstave, za katere so vzgojiteljice prevzele prodajo kart v vrtcih, so bile polno obiskane. Pa tudi sicer so otroke primerno navdušile za matineje.

Na obeh osnovnih šolah učitelji niso uspeli pridobiti otrok za matineje v taki meri kot v vrtcih. Zelo malo pa je bilo otrok iz 3. in 4. razredov. Matineje so novost in ni si mogoče delati utvar, da bodo otroci kar sami od sebe drli v kulturni dom. Načrtna animacija otrok je seveda nujno potrebna, če želimo, da bomo čez nekaj let imeli redne in zveste obiskovalce kulturnih prireditvev.

Tudi starši bi se morali bolj zavzeti za to obliko kulturne vzgoje otrok. Otroci sicer vidijo po televiziji veliko kakovostnih tovrstnih oddaj, vendar živega stika z igralci in drugimi gledališkimi ustvarjalci TV ne more nadomestiti. Otrokom nismo želeli le prikazati določene lutkovne igrice, ampak smo jih ob tem skušali seznaniti z najosnovnejšimi pojmi iz gledališča (luč, scena, kulise, izdelava lutk ipd.). Ob igricah smo jih nevsiljivo vzgajali tudi kot obiskovalce kulturnih prireditvev.

Matineje bomo organizirali tudi v prihodnji sezoni. Pričeli bomo novembra, končali pa marca. Predstave bodo vsakih 14 dni. Z vzgojitelji in učitelji pa bomo imeli pred tem razgovore o smotrih matinej in upamo, da bomo našli skupni jezik. Prepričani smo, da bomo našli, tako kot letos, razumevanje tudi pri KUD Prežihov Voranc in da nam bodo pri organizaciji nesebično pomagali, morda prevzame organizacijo matinej celo društvo samo.

Alojz Pikalo

Mladi sestankovalci

VRESJE '84

Letos je zadnje leto »starih« vzgojno-izobraževalnih programov in pred nami je zadnje »gimnazijsko« Vresje. Pisala ga je 36. generacija s tritisočim maturantom med sabo.

V uvodu spomni ravnateljica na Sušnikove besede z začetkov, da iz gimnazije ne bodo prihajali »gospodje, marveč prvi delavci svojega ljudstva« in sklene, da tudi »v novi usmerjeni srednji šoli ostajajo zvesti načelom povezovanja vzgoje in izobraževanja s potrebami združenega dela.« Delo naj torej vodi mlade k napredku in srečni prihodnosti.

Prispevkov dijakov je v almanahu 28, povprečno, čeprav je letošnja generacija številčno bogata. Preseneča veliko proze iz vsakdanjega dijaškega življenja. Spisi so nekateri potopisni (Kako smo klubovci OZN romali v Prekmurje, Nagradno potovanje v Anglijo), eden, izpod peresa fanta, ki se mu je ponesrečilo dekle, je pretresljiva izpoved, najdejo se oris (Moja mlajša sestra) in celo humoreska (Moj bodoči), drugi so doživljajski spisi o delovnih akcijah, o plezanju v stene, o šofer-

skem izpitu, pač o vsem, kar mladi delajo. Večino odlikuje hudomušnost, v dveh bijeta na dan dijaški žargon in z narekovaji pisan pogovorni jezik, kar je sočno.

Manj je v letošnjem Vresju razmišljanj, a so nekateri, kot npr. Razmišljanja z začetka, globoka:

»Videti sonce in poslati ga v prepad — vendar je zaton oblakov mračnejši kot zaton sonca!

Nikoli ne objokuj zaton sonca, objokuj zaton v temo svojega hotenja, čeprav je vedno dana možnost hotenja. Tisto, kar nočeš, je vedno prikrito v tebi.«

Drugo so ljubezenski teksti, žal nekateri tudi zelo bleđi, celo klasično rimani.

V almanahu najbolj preseneča likovna oprema, zlasti »by Marko Krivograd«. Fant drzno riše ironične slike iz dijaškega življenja z naslovi znanih ljudskih pesmi.

Letošnje Vresje je z vsem tem nazorna podoba svoje generacije in dostojen zaključek »gimnazijskih« Vresij.

H. M.

Iz pasje perspektive

ERNEST MEŽNAR

Dragi Ernest!

Zjutraj ne veš, kam boš zvečer legel, in ko zaspiš, ne veš, kdo te bo prebudil.

V vsemirju je ena smrt neznatna, med nami je vsaka zla. Kot oster bodež se zapiči v dušo, da se do osuplosti vznemirita pamet in srce.

Človeka pa ni več.

Ga brezobzirno vzame, ne da bi pustilo, da se ogreje v soncu te in prihodnjih pomladi, ker smrt nikoli ne vpraša, če sme.

Ondan popoldne smo si še rekli besedo v pozdrav, naslednje jutro je črna zastava naznanila, da si ne moremo ničesar več povedati.

Tvoje življenje je ugasnilo.

Namesto vedrega slovesa, ki bi ga imeli čez nekaj mesecev, ko bi odšel v pokoj, smo danes mnogo prekmalu zbrani k poslednjemu.

Dolgo si bil z nami. V železarno si prišel delat leta 1950. Z vztrajnostjo in zagnanostjo si napredoval in prevzel mesto vodje književodstva osnovnih sredstev. S svojim delom si veliko prispeval k razvoju in sedanjim uspehom naše delovne skupnosti.

Da človeka poznaš do dna, je doba enega življenja premalo. A čeprav si bil tih in neopazen, smo vendar vedeli, da si znal svetovati in pomagati vsem, ki so prihajali k tebi. Zadnji čas si se veselil dnevo, ko naj bi se po dolgih 40 zelo delovnih letih posvetil tistemu, kar si ustvaril. Ni ti bilo dano, kot nam v življenju mnogokrat ni dano doživeti majhnih, preprostih stvari.

Hvala ti za delo in tovarištvo!

V imenu osnovne organizacije sindikata in sodelavcev izrekamo družini iskreno sožalje!

RAJKO PARADIŽ

Na Rajkovi življenjski poti je je bilo veliko mejnikov. Zgodaj se je odločil za poklic električarja in kot mlad pobič je v Cerknem zaključil šolanje. Po nekaj krajših zaposlitvah se je pred nekaj manj kot 30 leti ustalil v železarni Ravne.

Bil je tak čas, da je bilo treba poprijeti na vseh koncih in Rajko je povsod tam, kjer je bilo najtežje. Nikoli ni štedil svojih moči, zmeraj pa je ohranil globoko človeški odnos do sodelavcev in dela. Zato mu je bilo zapupano delo z ljudmi in najzahtevnejšimi napravami.

Zmogel je dovolj moči, da je opravljal odgovorne funkcije v

DPO, posebno v sindikatu, in strmo napredoval v stroki. Kot funkcionar in komunist je s poslušom za razpoloženje delavcev in njihov razredni interes znal odkrito obravnavati tudi najhujše probleme.

Nikoli ne bomo pozabili, koliko je prispeval pri oblikovanju našega tozda, koliko kot delovodja elektrovzdrževanja težke proge. Še bolj pa se je vsem odločil s tem, ko je vzgojil nov rod vzdrževalcev in nanje nesebično prenesel svoje znanje in izkušnje.

Visoka strokovnost mu je bila vodilo tudi, ko je prevzel novo, že načetemu zdravju primernejše delo. Silovita želja po ustvarjanju je dajala smisel njegovemu življenju v težkih trenutkih bolezni.

Ko se poslavljamo od sodelavca, tovariša in prijatelja, ki je omahnil mnogo mnogo prehitro, smo ponosni, da smo skupaj z njim ustvarjali skupne cilje. Rajko bo ostal z nami in še z mnogimi rodovi električarjev, ko bodo uživali tudi sadove njegovega dela.

Slava mu!

JOŽEF MIHEV

Dragi Jože!

Leto še ni naokrog, ko si stopil med nas — orodjarje. Komaj je bilo toliko časa, da smo se v redu spoznali, pa je usoda že hotela drugače.

Poln življenja in volje do dela si bil v službi in doma. Nisi se zavedal, koliko nam pomeniš. Še mnogo več pa si pomenil za domače, za tvoj dom, ki je ponovno zrastel iz pogorišča. Vse težave, ki so nastale po smrti tvojega očeta, si znal rešiti. Pogumno si prevzel njegovo mesto in kmalu so se pokazali sadovi tvojega dela.

Zemlja je klicala po gospodarju in ti si se ji odzval, saj si jo ljubil. Ves čas, ki ti je ostal po »ših-tu«, si posvetil njej. Še toliko vsega je bilo, kar si hotel storiti, a vse je za hip obstalo.

Kruta usoda je hotela drugače. Omahnil si sredi dela. Nismo se imeli časa posloviti. Tvoje mesto je prazno, naša usta brez besed.

Poslavljamo se od tebe, dragi Jože.

V imenu sodelavcev in sindikata pa izrekamo tvojim svojcem iskreno sožalje.

Orodjarji

LUDVIK KOTAR

Naš sodelavec Ludvik Kotar je bil rojen 19. 3. 1947 v Lukovcu pri Litiji kot sin kmečke družine. V družini je bilo pet otrok, trije sinovi in dve hčerki. Njegovo otroštvo ni bilo rožnato, saj je že kmalu moral opravljati razna kmečka dela. S šestnajstim leti je moral poskrbeti za svoj zaslužek. Prišel je na Koroško, v Libeliče k svoji teti.

Zaposlil se je kot cestar pri cestnem podjetju Maribor. Tako je okušal trdo delo cestarjev do svoje zaposlitve v Železarni Ravne 1969. leta. Zaposlen je bil v topilnici kot pomožni delavec do 19. 11. 1970. Po štiriletni prekinitvi se je ponovno vrnil v Železarno Ravne 1974. leta in delal v topilnici, nakar še v valjar- ni.

Zardi bolezni se je moral zaposliti na lažje delovno mesto, zato je bil premeščen v tozd Stroji in deli, kjer je opravljal dela in naloge transportnega delavca od 17. 11. 1980.

Vzljubil je koroško krajino, njene ljudi in planine. Srečevali smo ga kot mladega, močnega, iskričevega in delavnega tovariša. Včasih pa je bil tudi melanholičen in žal nam je, da v uri težke depresije ni imel ob sebi prijatelja, ki bu mu bil v oporo.

Pogreb je bil v njegovem rojstnem kraju. Zaradi oddaljenosti se člani tozda pogreba ni-

smo mogli udeležiti. Izrekamo iskreno sožalje staršem, sestram in bratom ter drugim sorodnikom.

S toplo mislijo in lepim spominom se poslavljamo od Ludvika.

Sodelavci, OOS in vodstvo tozda Stroji in deli

MIROSLAV KOVAČEVIČ

Maj je mesec, ko narava znova zaživi in nas navda s poletom ter upanjem v lepše življenje. Maja si ljudje podajo roke, cvetoča narava odvrta temne misli in tudi najbolj zakrknjen samotar občuti v prsih nemir — občuti, da je pomlad.

In vendar spomladi ljudje tudi umirajo. Med tistimi, ki so se letos poslovili od življenja v mesecu mladosti, je bil tudi sodelavec kovačnice Miroslav Kovačević.

Miroslav se je rodil 11. 7. 1964 v kraju Haziči v Bosni. Starši se preživljajo z majhno kmetijo in ker je kraj nerazvit, brez industrije, se je Miroslav kot večina mladih podal s trebuhom za kruhom. Svoj drugi dom je našel na Ravnah, zaposlitev pa v kovačnici, kjer je delal kot brusilec polizdelkov. Z delom se je sprijaznil, ga zadovoljivo opravljal ter se v zadnjem času že usposabljal za bolj zahtevna dela.

Aprila je zbolel ter bil napolten v bolnico. Kmalu je toliko okreval, da se je lahko zdravil doma. Prvomajske praznike je hotel preživeti med svojimi v rojstnem kraju, zato je tudi odpotoval v Haziče. 9. maja je zaradi neodgovornega ravnanja z orožjem umrl.

Miroslav je bil dober delavec in tovariš, kovači smo ga imeli radi. Bil je mlad, poln poleta in načrtov, ki pa bodo ostali neizpolnjeni. Njegov rodni kraj, kjer počiva, je daleč, odmaknjen utripu industrijskega mesta.

Šopek cvetja kot zadnji pozdrav pa mu v mislih razsujmo po sveži gomili.

V imenu sodelavcev kovačnice zapisal Franjo Kocen

Delo društva upokojencev

OBŠIRNA DEJAVNOST V LETIH 1980—1984

26. aprila 1984 popoldne je bila v Domu Zelezarjev redna volilna konferenca DU Ravne na Koroškem. Na njej so bila podana poročila o delu društva ter raznih odborov.

V društvu je včlanjenih skoraj 1000 upokojencev. V veliki večini so člani, ki so odšli v pokoj pri Zelezarni Ravne.

Na prejšnjem občnem zboru sprejeti program dela je bil razen nekaj izjem v celoti izvršen. Člani so aktivni v raznih delegacijah in drugih samoupravnih organih v krajevni skupnosti, v SIS, društvi ter drugod. Tudi v izvršnem odboru Zveze DU Slovenije v Ljubljani so z delegatom redno zastopani.

Konec leta 1981 so proslavili 30. obletnico obstoja društva. Pripravili so razstavo ročnih del članov in članice. Odborniki so obiskovali bolne člane na domovih, v domu starostnikov v Črnečah in v bolnišnici Slovenj Gradec. Društvo je vsako leto pripravilo srečanje 80 in več let starih članov in članice. Za 30. obletnico je društvo izdalo posebno spominsko značko ter nad 100 pisnih priznanj, ki so jih na slavnostni seji v Titovem domu izročili najzaslužnejšim članom in organizacijam.

Pred približno štirimi leti je društvo pričelo z akcijo za gradnjo novih društvenih prostorov Ob Suih. Gradnja teče po predvidevanjih. Dolej je gotov stanovanjski del objekta in je vseh 14 garsonjer in enosobnih stanovanj že vseljenih. Naslednja faza je zgraditev pokrite terase in balnišča, nato pa ureditev klubskih in nazadnje gostinskih prostorov. Pri tem ima zelo veliko dela in skrbi društveni gospodarski odbor.

Rekreativna dejavnost je zajela že lepo število članov.

Rekreirajo, utrjujejo in razveseljujejo se v sekcijah, kot so: kegljanje, šahiranje, strelstvo, ribištvo, smučanje, plavanje in nabiranje gob. Tudi veterani gasilci so uspešno tekmovali.

Veliko je bilo v teh letih medsebojnih srečanj z upokojenci drugih društev, tekmovalj z njimi in utrjevanje prijateljskih medsebojnih odnosov. Tudi članice društva so se redno ob torkih popoldne sestajale in po svoje sproščale ob petju in pogovorih. Novi klubski prostori bodo (tako vsaj upamo) dali boljše možnosti za še večjo dejavnost članic. Zelo priljubljena in uspešna oblika utrjevanja prijateljstva, medsebojnih odnosov in spoznavanja domovine so najrazličnejši izleti in pikniki, ki jih je društvo v teh letih organiziralo za svoje člane. Udeležba je bila vedno zelo dobra in razpoloženje na njih še boljše. Vse to bo društvo nadaljevalo tudi v bodoče.

Vsa leta je društvo članom pomagalo in jim nudilo možnost cenejšega letovanja v društveni kamp priklopi v Ptujskih Toplicah. V zadnjih letih pa so članom pomagali tudi pri letovanju v lepem skupnem slovenskem počitniškem domu v Izoli.

Našteti je bilo le nekaj glavnih nalog, ki jih je društvo opravilo v tej mandatni dobi. Na konferenci je bil osvojen program dela DU Ravne za leti 1984-85.

Sledila je razprava o poročilih, nato pa volitve. Za predsednika je bil ponovno izvoljen tov. **Anton Radušnik**.

Želimo, da bi člani še naprej aktivno sodelovali ter dajali predloge za boljše delo. Samo s sodelovanjem vseh članov bo društvo tako, kot si ga vsi želijo.

Ervin Wlodyga

Rekreacija in šport

VALJARJI DOJELI SMISEL SPORTNO REKREATIVNE DEJAVNOSTI

Z veseljem lahko zapišemo, da je športno rekreativna dejavnost v Valjarji zaživela. Spoznali smo: če hočemo povečati proizvodnjo in doseči boljše delovne uspehe, moramo poskrbeti za svoj organizem. Poskrbeli pa bomo le na tak način, da ne bo športna rekreacija samo na papirju in lepih besedah, ampak bo sestavni del našega dela, družbenega razvoja in napredka. Športno rekreativno tekmovanje je le rezultat našega neprekinjenega dela.

NAMIZNI TENIS

V marcu smo organizirali ekipno prvenstvo med oddelki. Razveseljivo je, da je bila udeležba 100-odstotna; vsi oddelki so pripravili polnoštevilne ekipe. Zmagala je priprava dela pred delavnico, adjustažo profilov, težko pralno in srednjo progno. Posebno pohvalo si zaslužila Danica Režonja kot edina predstavnica nežnega spola, za nameček

pa še najboljša posameznica zmagovalne ekipe.

STRELJANJE

V dveh terminih v aprilu smo izvedli posamično in ekipno prvenstvo v streljanju z zračno puško. Tekmovanja se je udeležilo 37 valjarjev in od 100 možnih krogov so bili najboljši: 1. Drago Kotnik 75 krogov, 2. Slavko Rus 73, 3. Vinko Prijanovič 67, 4.—5. Miloš Tandar in Rado Šrot 65 krogov. Ekipno je zmagala adjustaža profilov pred težko progno, delavnico, pripravo dela in srednjo progno. Da je bilo tekmovanje odlično pripravljeno, je poskrbel tov. Albin Kapel.

PLAVALNI TEČAJ

V akciji, da vsi valjarji znano plavati, smo s pomočjo tozda Družbeni standard organizirali začetni plavalni tečaj za odrasle. Odziv na akcijo je bil dober, saj se je osnovnih plavalnih veščin naučilo 12 valjarjev. Z akcijo bomo nadaljevali, saj je med nami še dosti neplavalcev.

Po treh tekmovaljih v šahu, namiznem tenisu in streljanju vodi adjustaža profilov 14 točk pred pripravo dela 11, delavnico 9, srednjo in težko progno 8 točk.

Drago Polanc

HITROPOTEZNI TURNIR V TOZDU INDUSTRIJSKI NOŽI

V tozdu Industrijski noži so izvedli hitropotezni šahovski turnir za leto 1984. Začeli so ga februarja, končali pa 16. aprila. Od 25 šahistov se jih je 11 uvrstilo v zaključni del tekmovalja. Udeleženci so bili precej izenačeni, zato se do konca ni vedelo, kdo bo zmagovalec in dobitnik prehodnega pokala.

Rezultati:

1. A. Petrič, 2. B. Vrhnjak, 3. J. Hvalic, 4. Vajs, 5. Flis, 6. Rožen, 7. Srbot, 8. Janko, 9. Ovčar, 10. Klemenčič, 11. Semering.

Posebna zahvala gre tozdu Družbeni standard, ki nam je omogočil nemoten potek tekmovalja. Takšnega sodelovanja si želimo še naprej.

Rekreator tozda Industrijski noži

KARATE

V Ljubljani je bil od 16. do 18. 3. seminar o uporabi specialnih borilnih tehnik. Vodil ga je japonski profesor Taiji Kasse. 8. dan, pomagali pa so mu Ilija in Vladimir Jorga, oba 6. dan, in Tokuhisa Takashi, 5. dan. Kasse je obogatil karate z mnogimi tehnikami in precej prispeval k njegovi popularnosti v Evropi.

Seminarja se je udeležilo 150 karateistov iz vse države, z Raven nas je šlo pet. Treninji z vmesnimi predavanji in demonstracijami so bili dvakrat dnevno, skupaj 11 ur treninga.

Videli in naučili smo se veliko novega, kar nam bo koristilo pri nadaljnjem delu.

Republiško prvenstvo za mladince od 16 do 21 let je bilo 1. aprila v Kranju. Potekalo je v katah posamično, ekipno in v športnih borbah. Med 29 mladinci in 21 mladinkami so nastopili tudi štirje naši. Uvrstili so se tako: Mira Morn 8., Anita Anželak 11., Milan Mravljak 14., Veselin Vukovič se v borbah ni uvrstil v repesajni sistem tekmovalja.

Roman Breznik

KEGLJANJE V TOZDU KONTROLA KAKOVOSTI

Na kegljišču pri Lečniku je 5. 5. 1984 IO OOS tozda Kontrola kakovosti za svoje delavce organiziral tekmovanje v kegljanju. Udeležba je bila zelo skromna, saj se je prijavilo vsega 20 tekmovalcev, kljub temu pa je bilo tekmovalje zelo borbeno in zanimivo.

Najboljši rezultat s 50 lučaji je dosegel pri moških Janez Paradiž, medtem ko je bila Erika Lesnik absolutna zmagovalka med vsemi udeleženci.

Rezultati:

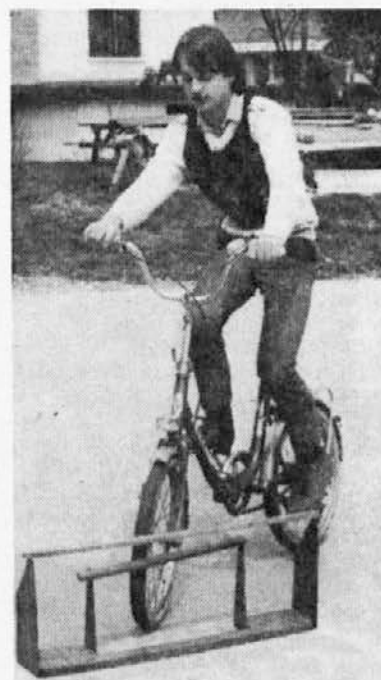
Zenske: 1. Erika Lesnik, 2. Marija Čeplak, 3. Renata Ofič.

Moški: 1. Janez Paradiž, 2. Ernest Srbot, 3. Ernest Petelin.

Referent za rekreacijo v tozdu Kontrola kakovosti Janez Konečnik

ŠAH

Na Ravnah je bilo od 25. do 27. maja 1984 v prostorih DTK redno regijsko prvenstvo v šahu. Sodelovali so šahisti iz vseh občin. Po moči igralcev so bili: 1 MK, 6 prvokategornikov in 4 drugokategorniki. Končna uvrstitev je bila takale:

Ivan Hafner

J. Jesenek (Fužinar), 8,5, Špalir (Dravograd) 7,5, Jakopič (Sl. Gr.) 7, Planinšek (Mežica) 6, Urnaut (Radlje) 6, Ristič 5,5, Hrovatič 4,5, Komarica 3,5, Rotovnik 3, Burjak 2,5 (vsi Fužinar) in Tevž (Mežica) 1 točka.

I. kategorijo sta si priborila Planinšek in Urnaut.

j-ek

»KAJ VEŠ O PROMETU« V RAVENSKI OBČINI

13. aprila 84 so na Prevaljah izvedli občinsko prometno tekmovalje »Kaj veš o prometu« za pionirje. Udeležili so se ga učenci vseh šestih osnovnih šol v občini. Organizatorica tekmovalja je bila osnovna šola Franja Goloba s Prevalj.

Tekmovalci so najprej z vprašalniki dokazali odlično poznavanje prometnih predpisov, nakar so prometno znanje praktično pokazali na prevaljskih cestah z ocenjevalno vožnjo. Precej tekmovalcev je to nalogo opravilo brez napake. Nazadnje so na posebni prometni površini pred številnimi gledalci demonstrirali svoje kolesarske spretnosti. Tekmovalne pripomočke za spretnostno vožnjo je izdelala Lesna s Prevalj. Tekmovalje je kljub slabemu vremenu lepo uspelo. Najuspešnejši so bili učenci osnovne šole s Prevalj, ki so zmagali z veliko prednostjo ekipno in posamezno.

Najboljši tekmovalcec Ivan Hafner (osn. šola Prevalje) se je uvrstil na republiško tekmovalje v Crnomlju.

Ekipni rezultati

1. OŠ Franja Goloba, Prevalje, 2. OŠ Franca Pasterka-Lenarta, Mežica, 3. OŠ Koroških jelkarjev, Ravne.

Posamezne uvrstitve:

1. Ivan Hafner, 2. Vojko Jerak, 3. Lovro Pandel — vsi OŠ Prevalje.

Franc Keber

OTVORITVENA TEKMA V DOBJI VASI

V nedeljo, 13. maja, so skakalci smučarskega kluba Fužinar po svoje počastili praznik občine Ravne. Položili so namreč plastiko na 30-metrsko skakalnico in jo na otvoritveni tekmi preizkusili. Ob navzočnosti 2000 gledalcev je izvedel poskusni skok zvezni trener

Daniilo Pudgar, ki je ocenil, da je skakalnica zahtevna in zelo dobro pripravljena.

Na tekmovanju so imeli največ uspeha Velenjčani, ki so zavzeli prva tri mesta pri pionirjih (Pušnik, Tamše, Pogorelec), prvi dve pri mladincih (Golob, Mihelčič) ter drugo mesto pri članih (Škoflek), dobro so se odrezali tudi skakalci iz Mislinje (Kranjc je bil 3. pri mladincih, Pungartnik pa pri članih), medtem ko je pri članih zmagal Ačko iz Frama. Od domačinov se je najbolj uvrstil Marko Orter, ki je bil četrti pri mladincih.

Najboljši so skočili okoli 28 m daleč, na skakalnici pa so možne daljave tudi čez 30 metrov.

Smučarski delavci v Dobji vasi so zadovoljni, ker so dobili plastično skakalnico, odslej bodo namreč lahko trenirali vse leto. S plastiko bi radi obložili še najmanjšo skakalnico, da bodo imeli enake možnosti za trening tudi skakalci začetniki.

Vsekakor se je z letošnjim majem začelo novo obdobje za skakalni šport v Mežiški dolini.

M. P.

PLANINSKI POHOD NA RADUHO 1984

Organizacijski odbor za pravo planinskega pohoda slovenskih železarjev v Železarni Ravne obvešča, da bo v soboto, 23. junija 1984, pohod na Raduho. Zbirališče za vse pohodnike

Fužinarjeve rokometiške

je ob 7. uri zjutraj pred upravo Železarne Ravne.

Prijave zbirajo športni referenti in planinski vodniki po tozidih in delovnih skupnostih. Vsi udeleženci pohoda naj bodo opremljeni s pravilno planinsko opremo.

Planinci železarji, udeležite se pohoda v kar največjem številu!

med mladimi, posebno pri dekletih, ni tako priljubljen?»

»Na igrišču je toliko grobosti, kolikor jih dovoljuje sodnik. Med tekmovalci, ki so športno vzgojeni, ni fizičnih obračunov. Lepo je igrati, če se nasprotniki ali nasprotnice poznajo in vlada med ekipama tovariško, prijateljsko vzdušje.

Seveda pa pri rokometu prideta do izraza moč in borbenost. To ni šport za šibke. Ob rednih treningih se tudi telo primerno razvije in okrepi.»

»Kdaj naj otrok začne trenirati, da lahko postane dober rokometiš?»

»Primerno je, če začnejo otroci spoznavati rokomet kje v tretjem ali četrtem razredu. Sprva vadijo v šoli, potem boljši in tisti, ki jih zanima, pridejo v klub.»

»Vi vodite žensko rokometno ekipo. Kako dolgo že obstaja in kakšne uspehe dosega?»

»Ženska ekipa obstaja pet let, seveda se sestava spreminja, o tekmovalnih uspehih pa je težko govoriti, ker neprestano spreminjajo tekmovalni sistem. Po dveh letih igranja v drugi republiški ligi smo se prebili v enotno slovensko ligo, ki pa so jo lani razdelili na vzhodno in zahodno. V enotni ligi smo bili peti, lani jeseni pa smo imeli nekaj smole in smo bili v vzhodni ligi tudi samo peti. Ob koncu spomladanskega dela se nam obeta četrto mesto. Od novega sistema in od uvrstitve nekaterih ekip je odvisno, ali se bomo uvrstili v enotno slovensko ligo, ki jo letos znova ustanavljajo.»

»Ravne so le srednješolsko mesto. Najbrž to vpliva tudi na sestavo vaših ekip in na uspeh rokometu pri nas.»

»Vsekakor. Ko dekleta končajo srednjo šolo in gredo študirat v Maribor ali Ljubljano, ne morejo več redno trenirati. To vpliva na njihovo pripravljenost in na uigranost ekipe pa tudi na njihovo zagretost za rokomet. Zato imamo pri rokometu precejšen osip. Tudi zdaj imamo komaj dovolj dobrih igralke, da lahko tekmujejo.»

»Treninzi in tekme vzamejo veliko časa. Kako usklajujete obveznosti v šoli in pri športu?»

»Za tekmovanje v republiški ligi bi morali imeti po štiri treninge na teden. Mi imamo po tri, pa še tedaj ne morejo vse priti. Tiste, ki študirajo, trenirajo le enkrat. Prav tako omejujemo treninge, če ima katera slab uspeh v šoli. Šola je pač prva, čeprav mislim, da se samo učiti ni mogoče. Potrebno je tudi nekaj sprostitve in razvedrila.»

»Imate ob začetku sezone še dodatne priprave?»

»Letos februarja smo bili na pripravah v Ljubljani. Na turnirju se je sodelovalo sedem ekip. To je za igralke zelo dobro. Spoznajo način igranja drugih, dobro pa vpliva tudi sprememba okolja.

Veliko jugoslovanskih ekip ima priprave na Pungartu na Pohorju. Tam so igrišča, rekviziti, čist zrak. Tudi mi bi želeli tam trenirati, vendar je že tako: več dosežeš, več si lahko privoščiš.»

»Imate tudi težave z dopusti?»

»Večina igralke hodi v šolo. Treninzi so med teden, popoldne, tekme pa ob sobotah, tudi popoldne, ko so igralke proste. Med letom torej za rokomet ni treba dopusta. Za priprave pa zaposlene — v ekipi sta le dve — uredimo izredni dopust.

Je pa res, da zaradi tekmovalni, ki trajajo do junija, in treningov ter priprav, ki se začnejo že avgusta, tekmovalke skoraj nimajo počitnic.»

»Kaj pritegne mlade ljudi, da začnejo igrati rokomet in kaj jih spodbuja, da vztrajajo v ekipi?»

»Otroka pritegne že to, da dobi trenirko, dres, copate. Potem je zelo odločilno vzdušje v ekipi. Če ni resno, vidi igralec boljše možnosti drugje in bo odšel. Za mnoge so privlačna tudi potovanja. Spoznajo nove kraje, ljudi, vrstnike. Seveda bi bilo prijetneje, ko bi lahko potovali že dan pred tekmo, a si tega ne moremo privoščiti. Navadno se peljemo naravnost na tekmo in se po njej tudi takoj vrnemo. Kadar ima več naših ekip tekmo v istem ali bližnjih krajih, se peljemo s skupnim avtobusom. Varčujemo, kjer le moremo, že tako so potovanja draga.»

»Kako pa sodelujete s sosednjimi klubi?»

»V bližini ni kluba z ženskimi rokometnimi ekipami, zato je bolj težko sodelovati. Najbližja sta v Velenju in Mariboru, na tekmovanja pa se vozimo še v Trbovlje, Zagorje, Brežice, Ptuj, Mursko Soboto. V enotni ligi so seveda ekipe iz vseh delov Slovenije.»

»V stabilizacijskih časih se nihče ne more pohvaliti s pretirano velikimi sredstvi. Glede na varčevanje, ki ste ga omenili, gotovo tudi pri vas ne?»

»Našo dejavnost financira ŠD Fužinar oziroma OZTKO. Največ denarja gre za prevoze, pri katerih, kot sem povedal, varčujemo, kolikor moremo, trenerji imajo honorar po tabeli — odvisno od izobrazbe in izkušenj, igralke pa dobijo po tekmi malico, v bolj oddaljenem kraju pa večerjo. Tistim, ki prihajajo iz Ljubljane ali Maribora,

V SENCI ODBOJKE

Pogovor s trenerjem ženske rokometne ekipe Fužinarja

Kadar na Ravnah govorimo o moštvenih športih, vedno najprej pomislimo na odbojko, ki je pri nas res množična in je dosegla doslej največje uspehe, ima pa tudi najboljše možnosti za treninge in tekmovanja. Mnogi športno misleči občani se navdušujejo za nogomet, vendar niso zadovoljni niti s tistim na zvezni ravni, kaj šele za igranje naših domačih moštev, ki se zaradi neenotne politike in različnih interesov ne morejo prebiti iz lokalnih okvirov. Le malokdo pa ve, da na Ravnah že 30 let igramo tudi rokomet. Čeprav naše ekipe dosegajo dokaj lepe uspehe v republiškem merilu, je ostal tako glede možnosti kot zanimanja ljudi v senci odbojke. Trener ženske ekipe Peter Metulj se s to ugotovitvijo ne strinja povsem:

»Ni res, da se na Ravnah ne bi zanimali za rokomet. V letih, ko je bila odbojka zelo uspešna in smo imeli tudi dobre rokometne ekipe, je prihajalo na naše tekme veliko gledalcev. Nekateri so gledali prej rokomet, potem pa še odbojko. Res pa je, da za rokomet na Ravnah možnosti niso najboljše. Ni mamo namreč dvorane, ki bi bila dovolj velika za rokometno igrišče. V telovadnici pri OŠ Prežihov Voranc lahko samo treniramo in igramo mladinske ter prijateljske tekme. Dvorana je za meter prekratka in prezoka za rokometno igrišče, zato moramo igrati zunaj, kar pa je ob slabem vremenu zelo nerodno. Ligaška tekmovanja se vlečejo pozno v jesen in se začnejo že zgodaj spomladi.»

»Za rokomet je v naši občini bolj malo slišati. Ali so prostorske možnosti tudi v drugih krajih tako slabe kot na Ravnah?»

»Dovolj veliko dvorano za rokomet imajo le v Mežici. Tam pa se zanima-

nje zanj še ni prav razvilo. Krive so tudi kadrovske težave. Mladino je za nekaj novega treba najprej navdušiti. V šoli učitelji telovadbe uvajajo tiste športne zvrsti, ki jih sami obvladajo in so njim samim pri srcu. Če niso igrali rokomet, tudi otrok ne navdušujejo zanj.

Peter Metulj

Če hočemo imeti v klubu vse ekipe, moške in ženske, od najmlajših do članov, mora biti že kar precej trenerjev. Pri Fužinarju jih je sedem, pet jih trenira, pa jih še ni dovolj, da bi imela vsaka kategorija tekmovalcev svojo ekipo.»

»Rokomet velja za precej trd, borben šport. Med tekmo so nasprotniki skupaj na igrišču; če igrajo grobo, lahko pride do poškodb. Morda zaradi tega

Kadrovska gibanja v aprilu

Aprila je bilo v železarni zaposlenih 5844 delavcev, kar je 34 manj kot mesec prej. Glavni razlog za tako znižanje so bili odhodi v JLA. V maju je stanje približno enako, povečalo pa se bo v juniju, ko se bo več naših delavcev vrnilo iz JLA. Znotraj DO je bilo prerazporejenih 89 delavcev.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA

Cvetković Ivan, NK delavec, Ločnik Franc, NK delavec, Gerdej Ivan, NK delavec, Kelemina Igor, natak, Cvetković Ivan, NK delavec, Zalič Janez, elektroinstalater — iz druge delovne organizacije; Ranc Janez, dipl. inž. metalurgije, Tenko Štefek, NK delavec — iz JLA; Jelušič Ilija, kovinostругar, Todorović Miladin, ekonomski tehnik — prva zaposlitev.

JEKLOLIVARNA

Jelušič Marko, NK delavec, Poberžnik Jože, zidar — iz druge delovne organizacije; Turkuš Uroš, elektrotehnik, Svetina Ernest, NK delavec, Allija Gani, NK delavec — za določen čas; Štebarnik Jožek, VIII., jedrar — iz JLA.

VALJARNA

Rebernik Marija, NK delavka — iz druge delovne organizacije.

JEKLOVLEK

Vajs Mirko, NK delavec, Arl Stanislav, NK delavec — iz druge delovne organizacije.

KALILNICA

Pirnat Sonja, NK delavka — iz druge delovne organizacije.

STROJI IN DELI

Hovnik Jože, rezkalec — iz JLA.

PNEVMATIČNI STROJI

Korinšek Robert, NK delavec — iz JLA; Jamnik Janez, NK delavec — iz druge delovne organizacije.

DO TEŽKI STROJNI DELI

Peruš Bogdan, strojni ključavničar — iz JLA; Kralj Boris, varilec — iz druge delovne organizacije.

VZMETARNA

Ignjatić Mladen, NK delavec, Malinović Petar, NK delavec — iz druge delovne organizacije.

ARMATURE

Jezeršek Pavel, strugar, Nabernik Branko, ključavničar — iz JLA.

ETS

Čepin Ludvik, RTV mehanik — prva zaposlitev.

SGV

Cevnik Marjan, ključavničar — iz druge delovne organizacije.

DRUŽBENI STANDARD

Pačnik Cvetka, zobotehnik — prva zaposlitev

TRANSPORT

Verhovnik Milan, NK delavec — prva zaposlitev; Pešl Milan, NK delavec, Kolman Miroslav, NK delavec — iz druge delovne organizacije.

DS za gospodarjenje

Mežnar Irma, ekonomistka — študentka ŽR — za določen čas.

DS za računovodstvo

Vonta Adrijana, administrativni tehnik — prva zaposlitev — za določen čas; Podmeninšek Silva, gimnazijska maturančka — študentka ŽR — za določen čas.

DS KSZ

Godec Alenka, dipl. pedagog — prva zaposlitev — za določen čas; Viher Jelka, NK delavka — iz druge delovne organizacije — za določen čas.

BRATSTVO

Milanović Miroslav, NK delavec — prva zaposlitev.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA

Repotočnik Franc, izmenski skladiščnik — starostna upokožitev; Englert Ivan, drugi pomočnik topilca, Ristič Aleksander, pomočnik operaterja ponovne peči, Stefančič Taljub, prvi pomočnik topilca, Razgoršek Stanko, zidar livnih plošč, Boškovski Dragan, pripravljalec za litje — v JLA; Tahić Hasan, drugi pomočnik topilca — sporazumna prekinitve dela; Barl Stanko, zidar livnih plošč, Brković Vlado, žerjavovodja, Hafizović Sabit, pripravljalec za litje — izključeni; Banović Vlado, pripravljalec za litje — samovoljno.

JEKLOLIVARNA

Juhant Bojan, pomočnik žarilca, Haber Jože, izsekovalec, Štruc Marijan, oblikovalec del pri peskometu, Drolnik Janko, livar — izbravnjevalec, Polanšek Emil, pomočnik topilca, Šehić Sejad, delavec na torni žagi, Breznik Andrej, kovinski modelar, Hrašnik Sašo, peskalec, Pečnik Zdravko, delavec pri livnem stroju — v JLA; Praprotnik Milena, jedrarka — invalidska upokožitev; Ovič Ivan, elektrovarilec — odpoved delavca; Martinc Srečko, kovinski modelar-specialist — sporazumno.

VALJARNA

Štrekelj Alojz, predvaljavec — starostna upokožitev; Lončar Stanislav, transportni delavec — v JLA.

KOVAČNICA

Fužir Avgust, čistilec finalnih izdelkov — invalidska upokožitev; Laitinger Robert, brusilec, Šetina Božidar, dipl. oec., pripravnik, Novak Andrej, pomočnik žarilca — v JLA; Pačnik Franc, voznik manipulatorja — odpoved delavca.

STROJI IN DELI

Bricman Angela, vzdrževalka orodja — starostna upokožitev; Britovšek Simon, strugar, Franc Jože, ključavničar, Novak Rajko, strugar, Kamnik Vlado,

brusilec, Dvornik Damjan, rezkalec, Sonjak Nikolaj, dipl. inž., pripravnik — v JLA.

ORODJARNA

Vavh Bojan, inž., pripravnik — v JLA.

PNEVMATIČNI STROJI

Gorenšek Stefanija, rezkalka — starostna upokožitev; Potočnik Bogomir, ključavničar, Muršič Bogdan, ključavničar, Mravljak Silvo, monter pnevm. strojev, Brezovnik Matjaž, strugar — v JLA; Glavica Zdravko, vrtalec — odpoved delavca.

INDUSTRIJSKI NOŽI

Srebotnik Roman, brusilec, Pirnat Sašo, strojni ključavničar — v JLA.

TRO

Čegovnik Jožica, orodna brusilka — invalidska upokožitev; Siherle Robert, brusilec — v JLA; Domej Rudi, avto-gen rezalec, Skitek Zdenko, strugar — sporazumno.

ENERGIJA

Trup Franc, strojnik kompresorske postaje — starostna upokožitev.

SGV

Mirkac Ivan, ključavničar — v JLA; Brinar Marija, dnevničarka — invalidska upokožitev.

TRANSPORT

Naveršnik Janez, avtomehanik, Vehovec Franc, premikač — v JLA.

RPT

Cimerman Rado, dipl. inž., pripravnik, Večko Samo, dipl. inž., pripravnik,

Berložnik Damijan, inž., pripravnik — v JLA.

PII

Kresnik Filip, tehnični risar — invalidska upokožitev.

KOMERCIALA

Penšek Darko, skladiščni delavec, Urnaut Iztok, pomožni delavec — v JLA.

KONTROLA KAKOVOSTI

Paradiž Angela, kontrolorka — starostna upokožitev.

DRUŽBENI STANDARD

Lorenci Jožefa, kuharica — sporazumna prekinitve dela.

DS ZA RAČUNOVODSTVO

Robin Betka, knjigovodkinja — starostna upokožitev.

DS KSZ

Levar Franc, vodja komunalnega oddelka, Sprah Kristina, blagajničarka DPO — starostna upokožitev; Vrečič Marko, strokovni delavec — potek delovnega razmerja za določen čas.

ARMATURE

Sauperl Drago, rezkalec, Ladinek Viljem, monter — v JLA; Teskač Dušan, strugar — samovoljno.

KOVINARSTVO

Klanik Drago, rezkalec, Zerovnik Jože, rezkalec — v JLA; Tostovrnik Dani, elektrikar — odpoved delavca.

BRATSTVO

Nikolić-Šelić, SŠ — odpoved delavca. Kadrovska služba

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V ŠOLSLEM LETU 1984/85

Srednja šola tehniško-naravoslovne in pedagoške usmeritve Ravne na Koroškem je razpisala v šolskem letu 1984/85 vpis v naslednje usmeritve in programe:

I. USMERITVE IN PROGRAMI IZOBRAŽEVANJA

1. Metalurška usmeritev
 - skrajšani program — II. stopnja
 - program IV. stopnje
 - obratni metalurški tehnik — V. stopnja
2. Kovinarska usmeritev
 - skrajšani program — II. stopnja
 - program IV. stopnja
 - obratni strojni tehnik — V. stopnja

II. POGOJI VPISA

- a) Programi II. stopnje
 - ustrezna zaposlitev
 - končana osnovnošolska obveznost (izobraževanje traja dve leti)
- b) Programi IV. stopnje
 - ustrezna zaposlitev in končanih 8 razredov osnovne šole
 - predelan program II. stopnje
 - 15 let delovnih izkušenj, nedokončana osnovna šola in sprejemni izpit iz programa osnovne šole (izobraževanje traja 2 leti)
- c) Obratni tehnik — program V. stopnje
 - najmanj eno leto delovnih izkušenj ustrezne usmeritve in predelan program IV. stopnje
 - kdor pa ima končan program IV. stopnje druge usmeritve, mora imeti najmanj 5 let delovnih izkušenj v ustrezni usmeritvi in mora opravljati še sprejemni izpit iz 4 strokovnih predmetov
 - kdor še nima ustrezne stopnje izobrazbe, mora imeti 5 let delovnih izkušenj v ustrezni usmeritvi in mora opraviti sprejemni izpit iz programa IV. stopnje (izobraževanje traja do 3 let, odvisno od sposobnosti slušateljev).

III. ROKI IN DOKUMENTI VPISA

Ob razpisnih pogojih za mladino so bili objavljeni tudi pogoji za izobraževanje odraslih. Iz preteklih let vemo, da večina spregleda te pogoje in se začne zanimati za izobraževanje šele v drugi polovici avgusta, ko so redni razpisni roki že mimo. Vse to povzroča težave. Nam pri organizaciji in ustanavljanju oddelka, delavcem pa pri iskanju ugodnosti izobraževanja.

Čas prijave za izobraževanje ob delu, iz dela in za delo je do 30. 6. 1984. Prijavitelj se mora na obrazcu 1,20, ki ga dobite v knjigarnah. K prijavi priložite še:

- ustrezno spravevalo
- izpisek iz rojstne matične knjige

(Nadaljevanje na 28. strani)

povrnemo potne stroške. Odvečnega denarja tudi pri nas ni.»

»Kakšni so vaši načrti z ženskim roketom na Ravnah v prihodnosti?«

»Na razvoj rokometu lahko vpliva marsikaj. Mi bomo redno delali še naprej in poskušali obdržati vsaj tako kvaliteto igranja, kot smo jo dosegli doslej. Želimo igrati v enotni republiški ligi, v dolgoročnem programu pa imamo tudi nastopanje na zvezni ravni. S tako resnim delom, kot je v klubu zastavljeno sedaj, upam, da bomo ta cilj dosegli.«

»To vam želimo tudi mi.«

Mojca Potočnik

FILMSKI ABONMA

V iskanju novih programskih oblik za predstavitev kvalitetnih domačih in tujih filmskih stvaritev ljubiteljem filmske umetnosti smo se na pobudo nekaterih delavcev Železarne Ravne in sindikata odločili, da v kinematografu Ravne na Koroškem uvedemo filmski abonma, ki bo predvsem namenjen delavcem Železarne Ravne. Kolikor pa bo še prostora, se lahko vključijo v abonma tudi drugi.

Abonmajski filmski program bodo sestavljali kvalitetni filmi domače in tuje proizvodnje, nagrajeni filmi na domačih in tujih festivalih in v okviru možnosti tudi kinotečni filmi. Abonmajske filmske predstave bodo v kinematografu Ravne predvidoma vsak drugi četrtek v mesecu oz. po prečno dve abonmajski filmski predstavi na mesec, tako da bo v drugi polovici leta 1984 skupno 15 abonmajskih predstav.

Abonma bo zaprtega tipa. To pomeni, da si bo abonmajske predstave lahko ogledal samo tisti, ki ima kupljeno abonmajsko vstopnico. Dodatnih vstopnic za abonmajske predstave ne bo v prosti prodaji. Cena vstopnice za abonmajsko predstavo je 50,00 din. Ob vpisu abonmaja je treba kupiti vstopnice za vseh 15 predstav, kar znaša 750,00 din.

Vplačila in vpis abonmaja je v Železarni Ravne sicer potekal od 14. do 24. 5. 1984, vendar vas vabimo, da se vključite v filmski abonma še naknadno. V tem primeru pa boste vpisali in plačali abonma le za preostali del abonmajskega programa.

Vpis in plačilo abonmaja lahko opravite pri:

— Mirku Angellju, tel. 852, TOZD Družbeni standard

— Ivanu Hočevanju, tel. 615, TOZD ETS

— Janku Dežmanu, tel. 363, Delovna skupnost KSZ

kot tudi na upravi delovne organizacije Koroški kinematografi Prevalje, kjer lahko dobite tudi ostale informacije (tel. 851-349).

Z abonmajskim programom smo pričeli 31. 5. 1984.

Abonmajski filmski program bodo sestavljali predvidoma naslednji filmi, ki bodo na programu v naslednjih dneh:

31. 5. ROCKY II — ameriška drama

14. 6. IZGUBLJENI — ameriška drama, FEST 83

28. 6. ZANDAR IN ZANDARKE — francoski — komedija

12. 7. PINK FLOYD — ZID — angleški

26. 7. BARBAROSA — ameriški vestern, FEST 84

16. 8. GALIPOLI — avstralski — vojna drama, FEST 83

30. 8. ZAPUSČENO SEDLO — nemška drama

6. 9. LJUDJE MACKE — ameriški — grozljivka, FEST 83

27. 9. BALKAN EKSPRES — domača drama, PULJ 83

4. 10. CASTNIK IN GENTLEMAN — ameriška drama, FEST 83

18. 10. TOOTSIE — ameriška komedija

8. 11. MOČ RESITVE — kanadski akcijski

22. 11. PUSTINJSKI LEV — libijski zgodovinski vojni

13. 12. ČAS PRVE LJUBEZNI — francoska komedija

20. 12. KOZA — italijanska vojna drama, FEST 82

V koroških kinematografih z zadovoljstvom pričakujemo ljubitelje dobrega filma, pričakujemo pobud in predlogov, z uresničevanjem le-teh pa bomo skušali tudi kinematografom dati podobo kulturne ustanove.

PROGRAM KOROŠKIH KINEMATOGRAFOV ZA JUNIJ IN JULIJ

Koroški kinematografi Crna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne in Dravograd bodo predvidoma v juniju in juliju predvajali naslednje filme:

IZGUBLJEN — ameriška drama, FEST 83, 8.—18. 6.

V CAST ZENA — am. komedija, 8.—18. 6.

ZELEZNI MOZ — hongkonški pustolovski, 14.—26. 6.

RESNICNE ZGODBE VIII — nemška komedija, 15.—25. 6.

SHOW STRAHU IN GROZE — am. grozljivka, 15.—25. 6.

VELIKA AVANTURA — fr. komedija, 21.—29. 6.

JUŽNJASKA UTEHA — am. akcijski, 22. 6.—2. 7.

ZANDAR IN ZANDARKE — fr. komedija, 22. 6.—2. 7.

SPANSKE SMOKVE — nemška komedija, 22. 6.—2. 7.

SHARKYJEV STROJ — am. kriminalna, 28. 6.—9. 7.

STEVARDESA IN GANGSTERJI — italijanski pustol., 28. 6.—9. 7.

VELIKA KACA — nemški vestern, 29. 6.—9. 7.

UZIVAJ ZIVLJENJE, JERRY — am. komedija, 29. 6.—4. 7.

BOJEVNIKI IZ SVETIŠČA KUNGFU — hongkonški karate, 6.—16. 7.

DIRENDAJ NA KARIBIH — fran. kriminalna, 5.—16. 7.

ROBIN HOOD — am. risanka, 6.—16. 7.

PINK FLOYD — ZID — angl. drama, 12.—23. 7.

LOLA — nem. drama, 12.—20. 7.

Koroški kinematografi
Prevalje

(Nadaljevanje s 27. strani)

— potrdilo o zaposlitvi (navesti delovno mesto)
— izjavo o načinu plačevanja šolnine.

Dokumente pošljete na naslov:

Srednja šola tehniško-naravoslovne in pedagoške usmeritve Ravne na Koroškem, Koroška cesta 10 ali pa jih oddate v tajništvo šole.

Prijavnina za vpis v šolo je 500 din, ki jo vplačate ob prijavi v računovodstvu šole ali nakazate na žiro račun številka 51830-603-32894.

Podrobnejše podatke o izobraževanju lahko dobite pri vodji izobraževanja odraslih vsak delovni dan od 6. do 14. ure, v ponedeljkih pa še od 15.30 do 17.30. Številka telefona je 861 295, interna za železarno pa 457.

IV. SE O IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH

V preteklosti je potekalo izobraževanje odraslih predvsem v obliki predavanj. Zaradi neustreznih učbenikov smo odraslim le na tak način lahko posredovali učno snov. Predavanja smo imeli 4-krat tedensko po 4-5 ur pouka dnevno. Poleg tega je bilo treba doma delati še naloge in različne programe. Za vse to je bilo potrebno veliko časa. Težave so bile tudi pri izmenskem delu. Zanimanje za izobraževanje ob delu verjetno zaradi tega iz leta v leto upada, predvsem v programih IV. stopnje.

Z usmerjenim izobraževanjem smo dobili ravno za programe IV. stopnje dobre učbenike, ki omogočajo samostojno učenje doma. Zaradi tega smo tudi spremenili organizacijo in obliko izobraževanja. Vedno bolj vključujemo tečajno organizacijo pouka. Predavanja imamo samo trikrat tedensko po 5 ur, le toliko, kolikor je potrebno. Ostalo slušatelj predelajo doma iz učbenikov. S tem smo slušatelje manj vezali na šolo. Več je časa za domače delo. Manj se pozna tudi odsotnost od pouka zaradi večinskega dela. Ob večjem vpisu bi morda lahko organizirali dvoletni pouk.

Druga ugodnost je tudi v tem, da se ob dobrih učbenikih lahko vključijo v izobraževanje tudi tisti, ki ne utegnejo hoditi na predavanja. V tem primeru pridete na šolo samo na preverjanje znanja in po napolitke za učenje.

Menimo, da smo z dobrih učbeniki veliko pridobili ravno pri izobraževanju ob delu, kjer želimo uvajati čim več usmerjeno samoučenje. Sicer pa izobraževanje ni več samo želja posameznikov. Postala je potreba slehernega delavca, da se seznanja z novimi tehničnimi dosežki, postalo je vsakdanjost. Delo in gospodarske razmere od nas zahtevajo, da se stalno učimo in izpopolnjujemo.

Srednja šola TNP
Ravne na Koroškem

FILATELIA FILATELIA FILATELIA FILATELIA FILA

FILATELIA FILATELIA FILATELIA FILATELIA FILA

PRILOŽNOSTNI POSTNI ŽIG

17. 6. 1984

Ob raznih obletnicah, planinskih shodih ali ob drugih dogodkih se na poštah uporabijo posebni žigi, t. j. priložnostni žigi. Korošci bomo s priložnostnim žigom obeležili odpiranje prenovljene koče na Uršlji gori v nedeljo, 17. junija.

Planinsko društvo je v ta namen izdalo spominsko dopisnico. Na njej je na sprednji strani poleg prostora za naslov še silka prenovljenega doma in pod njo prostor za planinske žige. Dopisnico in žig je oblikoval prof. Stanko Lodrant.

Vso pošto, ki bo na dan odpiranja nove koče oddana na Uršlji gori, bodo prevzeli poštarji PTT enote Prevalje in jo žigosali s priložnostnim žigom. Žig torej ne bo v prosti uporabi (npr. za žigosanje planinskih izkaznic ali kartic), ampak bodo z njim žigosali le poštne pošiljke, ki bodo oddane ta dan na Uršlji gori. — PIŠITE torej in na svidenje na Uršlji gori 17. junija 1984!

MM

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi dragega moža, atija in dedija Ernesta Mežnarja se zahvalujemo vsem, ki so se poklonili njegovemu spominu in ga pospremili na njegovo zadnjo pot.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta in dedka Rajka Paradiža se iskreno zahvalujemo OZK, OOS tozda ETS in vsem sodelavcem iz tozda ETS za darovane vence, denarno pomoč in za vso skrb in pomoč, ki so mu jo nudili v času njegove dolge, težke bolezni.

Zahvaljujemo se tov. Ivanu Vušniku in Edvardu Klepu za poslovlilna govora, prav tako se lepo zahvaljujemo obratnim zdravnikom, ki so mu tolikokrat nudili zdravniško pomoč. Hvala Pihalnemu orkestru ravenskih železarjev in pevcem Fužinarja za sodelovanje na pogrebu, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za darovane vence in cvetje. Najlepša hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebno pa se zahvaljujemo vsem sosedom za nesebično pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob nenadni boleči izgubi našega sina in vnuka Aljaža Rotovnika se zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami. Mama, oče in stari starši

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše Fanike Kašnik se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so darovali vence in cvetje in jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se govornikom za poslovlilne besede, g. župniku, pihalni godbi, moškemu pevskemu zboru in cerkvenemu pevskemu zboru.

Zalujoči brat Dominik in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem brusilnice tozda Stroji in deli za čestitke, darila in tople besede in jim želim še veliko delovnih uspehov.

Angela Bricman

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vam, dragi sodelavci mini li-varne, za lepe poslovlilne besede in bogata darila.

Pri nadaljnjem delu vam želim še veliko delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja.

Stanko Lampret

ZAHVALA

Zahvaljujem se sodelavcem v tozdu ETS za darilo, ki so mi ga poklonili ob odhodu v pokoj. Želim jim še veliko delovnih uspehov.

Ivan Podričnik

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem sodelavcem in vodstvu tozda Jeklovlek ter OO sindikata za lepa in praktična darila. Še veliko zdravja in uspehov pri delu!

Jože Čeh

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se prav iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD Stroji in deli za spominska darila. Vsem skupaj želim veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Jože Čekon

ČESTITKA

25. aprila 1984 je na Metalurškem odseku FNT — Montanistika v Ljubljani uspešno zagovarjal svoje magistrsko delo naš sodelavec Milan Švajger, dipl. inž. met. Z nalogo »Optimizacija tehnologije pretaljevanja dolgih ingotov po EPZ postopku« je pripomogel k dvigu kvalitete jekla in proizvodnje nove EPZ naprave.

Našemu novemu magistru čestitam in mu želimo veliko delovnih uspehov.

Sodelavci službe MR
in strokovni delavci
Železarne Ravne

ČESTITKA

Naš delavec Franc Boženk je pri služenju vojaškega roka dobil priznanje »vzoren vojak«. Za uspeh mu čestitamo sodelavci iz tozda Komerciala.

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek. Telefon 861 131, int. 304. Tiska CGP Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72 in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije so prispevali: F. Keber, M. Korošec, H. Merkač, M. Naglič, M. Potočnik, F. Rotar, Z. Strgar, F. Tomaž, kadrovska služba in oddelek za informiranje.